

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2994, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEK

Pred 20 leti

V ponedeljek, 23. julija bo preteklo ravno dvajset let, ko je avstro-ogrski poslanik v Beogradu baron Giesel von Gieslingen ob 6 popoldne izročil namestniku zunanjega ministra dr. Lazi Pačuju ultimatum svoje vlade, na katerega naj Srbija odgovori v 48 urah. Danes je dognano, da je avstrijski diplomat že takrat imel v svojem žepu vojno napoved in da je bil ultimatum le odurna krinka, za katero je Avstro-Ogrska hotela še v zadnjem tragičnem trenutku skriti svoj trden sklep, storjen že 19. julija na Dunaju, da se Srbija z vojno izbršne z Balkana. Dva dni po predaji ultimata je isti baron Giesel ob 5 popoldne sprejel odgovor srbske vlade, ki je v miroljubnosti šel še preko tiste meje, ki bi je narod, ki je ponosen na svojo čast, v drugih okoliščinah ne smel prekorati. Točno ob 6 je avstrijski minister poslal srbski vladi odgovor, da Avstrija ni zadovoljna in da je izbruhnila vojna med obema državama.

Kamen, ki ga je sprožila avstro-ogrška samogoltnost in oholost, podžgana in nahujkana od germanske imperijalistične ožjetnosti in protislovanskega sovraštva, se je začel valiti, katastrofa, ki so jo germanski modrijani mislili omejiti na Balkan in na kratko razdobje, se je razširila na ves svet in na dolga leta. Neizmerno gorja je povzročil avstr. ultim. z dne 23. julija, desetine milijonov mladih ljudi je obsodil na smrt, stotine milijard premoženja je pogoltnil, redno družinsko življenje stoterih in stoterih milijonov ljudi je razrval, neizmerne, v dobi mirnega kulturnega razvoja nakopičene etične dobrine je razdeljal in po štirih letih strašne morije zapustil za seboj kadeče se razvaline v Evropi, po drugih kontinentih pa do globin zrahliane družabne osnove. A pod razvalinami sta ležali tudi obe državi, Avstro-Ogrska in Nemčija, kot prvi in največji žrtvi zločina, ki sta ga sami izvršili.

Protisrbska politika avstro-ogrške monarhije se je začela z nastopom vladanja srbskega kralja Petra I., ki je zasedel srbski prestol v juniju 1903. leta. Takratni avstro-ogrski zunanji minister grof Goluhovski je že iste jeseni predložil cesarju Francu Jožefu in nemškemu cesarju Viljemu načrt pakta, po katerem naj bi se po razpadu Turčije ustanovili na Balkanu dve veliki državi: velika Bolgarija in velika Grčija, med tem, ko bi Srbija ostala majhna in pod avstrijskim protektoratom. Od takrat torej izvira avstrijsko sovraštvo do Srbije zato, ker se je kralj Peter odločil, da se ne bo več oslanjal na Dunaj, marveč, da bo borbo za osvoboditev svojega naroda vodil oslanjajoč se na največjo slovansko državo — Rusijo. Ko se je morala leta 1904 Rusija vojskovati z Japonci, je Avstrija izkoristila priliko in je v Kosovskem vilajetu takratne Turčije izsilila reforme po svojem političnem okusu. Balkanske države so se takoj zavedle, da pomeni avstrijsko prodiranje za nje veliko nevarnost in sta Srbija in Bolgarija sklenili 30. marca 1904 prvo slovansko politično zvezo na Balkanu. Avstrija je smatrala zvezo za izzivanje in je nanjo odgovorila z ukinitvijo trgovinskih pogajanj s Srbijo, ukinitve, ki ji je leta 1906 sledila odprta carinska vojna monarhije proti mali Srbiji. Carinska vojna je bila za Avstrijo pogubonosa, ker je dala Srbiji priliko, da se popolnoma osvobodi gospodarske odvisnosti od habsburške monarhije.

Po raznovrstnem trenju med velesilami — Anglija se je sporazumela z Rusijo in je s svojimi načrtom avtonomne Makedonije izzvala mladoturško revolucijo — je Avstrija nadaljevala svoje prodiranje na Balkan, izsilila od sultanu koncesije za zgradbo železnice iz Bosne v Kosovsko Mitrovico, si prisvojila moralno dolžnost, da »pomiri« Turčijo, kjer je divjala krvava revolucija, in slednjč, 24. septembra 1908 proglasila aneksijo Bosne in Hercegovine, da se »zavaruje« pred turško krvoločnostjo in da odbije velikosrbsko propagando. Takrat si je avstro-ogrška diplomacija prvič izmislila izraz »velikosrbske propagande«, ki ji je tako sijajno služil tudi za napoved vojne l. 1914. po sarajevskem umoru avstro-ogrškega prestolonaslednika.

Aneksija Bosne in Hercegovine je bila zelo hrupen dokaz, da hoče avstrijska monarhija prodirati dalje na Balkan po strogo izračunanim načrtu. Bila pa je tudi surov dokaz, da dunajska vlada s tem, da je tako brutalno odtrgala od srbskega narodnega telesa tako velike pokrajine, na noben način ne dovoli, da bi se Srbija okrepila, da bi postala močna in da bi v svojih mejah enkrat mogla združiti vso svojo narodno družino.

Diplomacija in denar sta takrat pomirila Turčijo, razne grožnje, naslovljene na še od japonskih ran krvaveče Rusijo, so pomirile tudi slednjo. Veliki politični rop je ostal polnomočen in tudi mala Srbija je 31. marca 1909 morala podpisati izjavo, »da se polozaj, ustvarjen za aneksijo Bosne in Hercegovine, ne tiče interesov in pravic Srbije«. A udarec je bil težak. Srbija ga je hrabro prenašala in se pripravljala, da obračuna s silami, ki so ji zapirale pot do svobode.

Signal za osvobodilne boje je dala Italija v septembru 1911, ko je naskočila Turčijo. Prihodnjega leta že so balkanski narodi sklenili balkansko zvezo in 4. oktobra napovedali vojno svoji tlačiteljici Turčiji. Usoda balkanske vojne je bila pravzaprav zapечатena že z velikosrbsko zmago pri Kumanovem 10. in 11. oktobra, kjer je odločila armada takratnega prestolonaslednika in sedanega našega kralja Aleksandra. Avstro-Ogrska je bila s potekom vojne silno nezadovoljna, ker je zmaga balkan. držav popolnoma prekrizala njene politične račune. Srbija, ta trn v peti dunajskih državnikov, je izšla povečana in okrepljena iz osvobodilnih bojev. In zopet, gnana od svoje stare strasti, se monarhija začne mečati v balkanske prilike, zopet napne vse svoje sile, da bi zmanjšala vsaj posledice zmage, ko zmage same ni več mogla. Ona je bila, ki je trmoglavo preprečila, da Srbija takrat ni dobila svobodnega izhoda na Jadransko morje, za katerim je tako hrepenela, ona je bila, ki je preprečila z delno mobilizacijo svojih hercegovskih garnizij, da zmagoviti slovanski narodi niso pogazili tudi Skadra in zasedli obale Jadrana. Od takrat naprej je neprestano gorila z vojno, preprečevala Evropo in

Kam drvi hitlerjevsko tretje cesarstvo?

Brezna, ki zijajo pred Nemčijo

Posaarski list daje strahotno sliko o razvoju dogodkov v Nemčiji in napoveduje drugi 30. junij

Pariz, 19. julija 1934.

V naslednjem vam pošiljam prevod članka, ki je izšel v listu »Deutsche Freiheit«, ki izhaja v Saarbrückenu pod vodstvom junaškega borca za pravo nemštvo Maksa Brauna, in ki s čudovito jasnostjo obravnava nemške dogodke in posledice, ki jih morajo roditi v najbližji bodočnosti. Članek nosi napis »Mir v tretjem cesarstvu«.

»Rjavi mogotci ne lažejo. V tretjem cesarstvu zares vlada mir. Toda ta mir je strašen. Lahko je razumeti, zakaj imajo Hitler, Göring in Göbbels pred tem mirom večji strah kot pa pred »rdečo kugo«, ali kot pa pred »reakcijo«.

»Nemški vodje imajo polno razlogov, da so mirni in previdni. Nemška državna policija se je sedaj navadila čudnih pesmi, 30. junija namreč in pozneje. Čeli kupi grozljivih pisem prihajajo na državnega kanclerja in na pruskega ministrskega predsednika. Državni kancler Hitler noče več čitati nobenega grozljivca pisma in v vsakega težen odda državni policiji. On postane jezen, če mu samo hočejo prečitati kakšno grozljivo pismo, v katerem mu neznani pisec pripoveduje o smrti, ki ga čaka... Isto je z Göringom in Göbbelsom, ki bi rada bivala vse drugod, kot v Nemčiji.«

Godrnjanje ljudstva

»Toda mnogo bolj nevarna, kot ljudstvo, ki zaenkrat samo godrnja in grozi, pa je Reichswehr, ki je načelno nasprotna vsemu, kar je omogočilo umore 30. junija. Na vrhovnem poveljstvu Reichswehra vlada zadnja dva tedna največja nervoznost in mrzlična delavnost. Nikdo naj ne verjame, da je moč Reichswehra bila ponižana s smrtjo generala Schleicherja. Vodilni ljudje Reichswehra se javno zgražajo nad 30. junijem in govorijo o teh prošlih krvavih dogodkih kot o prvem dejanju »rjave zaloge«.

Članek pripoveduje, da se je razgovarjal o tem z višjim častnikom Reichswehra, ki mu je rekel, »da se bo tudi v Nemčiji zgodilo isto, kar se dogaja v Shakespearjevih tragedijah, da bomo namreč videli mrtve povsod. Konec drame pa bo tudi v Nemčiji isti, kot pri angleškem pisatelju, ker na koncu bo zadela smrt vse tiste, ki nosijo odgovornost za zločine«.

»Socialna vojaška država«

»Doda je vodil Reichswehr general Blomberg. Toda njegov položaj je v vojski omajen. Za njim stoji šef generalnega štaba general Fritsch, ki je bil v prijateljskih odnosih z ubitim generalom Schleicherjem. Treba je samo še malega pritiska in kamen se bo začel valiti. Nekti aktivni minister je pripovedoval časnikarju »da je Fritscheva intriga, da se zruši moč SA napadalnih oddelkov, sijajno uspeša. Vsi pametni ljudje se divijo Fritschovemu mojstrskemu delu«. Toda mojstrina generala Fritsche bo obstojala v tem, »da bo popolnoma uničil narodnosocialistični pokret. General Fritsch bo povzel Schleicherjevo zamisel o »socialni vojaški državi«, za katero pride polagoma nazaj zopet demokracija«.

»Hitler, Göring in Göbbels so sklenili z generalom Blombergom sicer neke vrste

pakt, toda to jim nič ne bo koristilo, ker umor Schleicherja je Blombergovo kliko in junckerje silno ponižal in ji jemlje vsak dan več vpliva. Blomberg je eno, generalni štab pa drugo.«

K temu sovražnemu stališču Reichswehra, ki hoče izvesti tudi še drugo dejanje, torej popolno uničenje narodnega socializma, prihaja sedaj še ljudska nezadovoljnost. Kmečki punči so na dnevnem redu, srednji stanovi so obupani, med delavstvom pa se je po enoletnih počitnicah zopet pojavila razkrajajoča rdeča propaganda, ki jo napihujejo sedaj še nezadovoljni ljudje omadeževanih SA oddelkov

Druga lista se že pripravlja

Članekarju je pripovedovala višja oseba Reichswehra, kakšen bo razvoj dogodkov v Nemčiji. »Reichswehr in desnica sta prepričani, da bo kmalu zopet prišlo do novega nasilnega prelivanja krvi. Druga lista smrtnih kandidatov so že pri-

Položaj v Avstriji

„Predolgo je čakala“

Dollfuss o svojem potovanju v Italijo in o delu teroristov

Dunaj, 21. julija.

20. t. m. je bil pri avstrijskem kanclerju Dollfussu sprejem inozemskih časnikarjev.

Vprašan glede sestanka z Mussolinijem v Riccione, kjer biva sedaj kanclerjeva družina na poletnih počitnicah, je Dollfuss izjavil, da se bo podal v Riccione koncem tega meseca. Povdaril je, da ta sestanek nima nobenega političnega značaja, ampak da gre zgolj za zaseben prijateljski obisk. Seveda se v Riccioneu ne bo govorilo samo o lepem vremenu; vendar pa ni sestavljen noben program in ni določen noben poseben predmet razgovorom.

Potem je kancler z italijanskimi žurnalisti govoril o problemu Trsta. Tržaškemu dopisniku »Piccola« je dejal, da ga veseli, če Trst napreduje. Tržaški dopisnik mu je namreč rekel, da kaže zadnja statistika dvig prometa v tej luci za 26%. Iz nadaljnjega razgovora je razvidno, da je avstrijska vlada za svojo svobodno ceno v tržaškem pristanišču že izbrala majhen prostor, kjer bo stala njena carinarnica z avstrijskim uradnikom. Ko pa je bil kancler vprašan, ali bodo v Trstu kmalu videli ladje z avstrijsko zastavo, je kancler odgovoril, da je veliko bolj verjetno, da se bodo transporti vršili po italijanskih ladjah.

Glede položaja v Avstriji je kancler izjavil, da je popolnoma prepričan, da bodo nove stroge postavbe delovanje nacističnih teroristov ustavile.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, toplo vreme s krajevnimi nevihtami. Na zapadu Avstrije bo temperatura okoli 25 stopinj Celzija, na vzhodu pa 30 stopinj Celzija.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno jasno, stalno in vroče.

Znižana voznina železničarjev

20 mesto 10% - Ugodnosti za železničarske družine

Belgrad, 21. jul. AA. Prometni minister Ognjen Kuzmanović je 20. julija izdal odlok, s katerim se izpremenijo nekatere določbe pravilnika o brezplačni in znižani voznini za državno prometno osebje od 1. julija. Izpremenjeni pravilniki stopijo v veljavo 1. avgusta. — Po teh izpremembah bodo prej uknjene ugodnosti veljale za državno prometno osebje, tako, da se prejšnja režimska postavka od 10% popusta izpremeni v 20% popust od normalne voznine. Prav tako se vrne znižana voznina tudi delavcem prometnih ustanov in njihovim rodbinam s pravico do vožnje v ustrežajočem razredu, kakor

svet, da je »velikosrbska propaganda« za njo življenjsko nevarna in da mora imeti glede Srbije »svobodne roke«. Posrečilo se ji je, da je

in sledil je Bukareški mir, ki je bil zopet klofuta v obraz avstro-ogrške politike. Bukareški mir je moral biti spremljen, naj stane, kar hoče. To je bilo geslo avstro-ogrskih državnikov.

Že avgusta 1913 je hotela Avstrija udariti po Srbiji. Danes je objavljeno, da je 9. avgusta 1913 Avstro-Ogrska že obvestila Italijo in Nemčijo, da hoče »obračunati« s Srbijo in da pričakuje, da bo Italija v tem primeru spoštovala obveznosti trojeve. Le, ker je takrat Italija izjavila, da tega ne bo storila, ker bi bil napad na Srbijo čisto avstrijska zadeva, je Nemčija zadržala avstro-ogrsko roko, ki je hotela zamahniti po junaškem slovanskem narodu, ki je ležal na poti njenih protislovanskih ambicij. Bukareški mir je ostal, a protisrbske intrige Dunaja so šle svojo pot naprej. Predsednik avstro-ogrške vlade grof Stürkh se je že takrat izrazil, »da je končni obračun s Srbijo in njeno ponižanje predpogoj za obstanek monarhije«.

Iste jeseni, da vidimo, kako dosledno je Dunaj pripravil vojno, je avstro-ogrška vlada poslala ultim. Srbiji ob priliki od Avstrije organiziranih arnavtskih čet v Južno Srbijo. Tudi tokrat je srbska miroljubnost preprečila vojno.

Toda edinstvena priložnost za tolikan željeni »končni obračun« s Srbijo se je naenkrat ponudila Avstro-Ogrski po sarajevskem umoru. Nobene intervencije velesil niso pomagale. Vojna je bila pripravljena, priložnost dana. »Sedaj ali nikoli«, je brzojavil nemški cesar Viljem avstrijskemu cesarju. Srbija je zadrževala plaz germanskih ambicij proti vzhodu, kot je preje odbijala turške navale proti zapadu. Pot na Solun in na Carigrad je zahtevala uničenje Srbije. Sedaj ali nikoli več, to je bil zaključek 11-letne trdovratno zasledovane protisrbske in protislovanske politike Dunaja in Berlina.

23. julij 1914 je bil prvi dan strahotne tragedije. A božja Previdnost, ki čuva nad narodi in nad njihovimi večnimi pravicami, je hotela, da je bil ta dan tudi začetek plačilne dobe za zatiralce slovanskih narodov in tudi začetek za vstajenje velikih slovanskih držav.

pravlja. Mogoče je, da se bodo trije triumvirji znali za enkrat še izogniti vpisu na črno listo. Toda drugo dejanje bo tudi zadnje! Po Nemčiji že krožijo letaki, da bo narodnosocialistična stranka »še enkrat obračunala« z rdečimi propagandisti, ki se pečajo s protizakonitim delovanjem. Toda bolj verjetna kot ta grožnja na naslov »rdečih propagandistov« je ona prerokba, da se bo na drugi listi nahajalo tudi ime Göringa in Göbbelsa.

»Nikdar ne smemo pozabiti, da je udar proti Röhmu izvedla Reichswehr. Sedaj bodo prišli von Neurath in vsa nemška diplomacija, ki bodo zahtevali glavo Göringa in Göbbelsa, prvega, ker je s 30. junijem postavil nemški narod v strašno luč v inozemstvu, drugega pa, ker hladnokrvno razbija še zadnje vezi, ki obstojajo med Nemčijo in med tujimi državami. Göbbelsov govor proti inozemskemu tisku je napravila na zun. ministrstvo katastrofalno vtis...« Tako se bo uresničila beseda da bo tisti, ki je pretakal tujo kri, pretakal tudi svojo. — Pred Nemčijo zevala brezdana brez dna...«

Zločinska akcija je imela namen, da uniči tujski promet v času, ko je najbolj v razmahu. Kancler je izrazil svoje veliko zadovoljstvo, da se je italijansko časopisje tako energično postavilo na stran Avstrije in da je naslovilo strogo opomin na onega, ki vodi akcijo avstrijskih dinamitarov.

Kriva je Nemčija

Ta opomba kanclerja Dollfussa se nanaša na ostre članke, ki so začeli te dni izhajati brez dvoma po inicijativi Mussolinija v italijanskem časopisju proti nemškemu režimu. Italijanski časopisje pravi, da se Avstriji ne more očitati ničesar drugega kakor kvečjemu to, da je predolgo čakala, preden je stisnila železen obroč okoli koalicije nacističnih in komunističnih teroristov. Italijanski listi pravijo, da so ti atentati vprav živinski, saj so atentatorji polagali peklenke stroje po cerkvah, po šolah in celo pod postelje, v katerih so spale ženske in otroci. Nemčija naj ve, da z Avstrijo simpatizira vsa Evropa, ki ne obsoja samo barbarstva državljanske borbe, ki je hočejo zaneti po nalogu iz znane države avstrijski narodni socialisti, ampak je tudi v skrbah za neodvisnost avstrijske države. Tisti, ki to zločinsko akcijo iz tujine vodijo, bi morali pomisliti, da se trudijo čisto zastonj, kajti Evropa bo Avstrijo ščitila za vsako ceno.

Najbolj odločno piše »Giornale d'Italia«, ki Nemčijo naravnost dolži, da ona vodi akcijo avstrijskega terorizma. Ali se Nemčija zaveda odgovornosti, ki jo je s tem prevzela nase pred vso Evropo? Ako se te odgovornosti ne zaveda, potem dokazuje samo, da voditelj te države nima dovolj avtoritete, da to akcijo ustavi. Tu je prišel za Nemčijo trenutek, da se odloči. Zakaj ako Nemčija tega ne bo storila, potem se bo sama izločila od skupnosti drugih držav in bo morala vreti nase riziko popolne moralne in politične osamljenosti.

Zid nezaupanja okrog Nemčije

Svoj članek konča »Giornale d'Italia« s sledečimi besedami: »Italija je podpirala nacionalne težnje Nemčije, dokler je le mogla. Bila je prepričana, da s tem pospešuje pravičnejšo rešitev evropskega vprašanja. Toda obenem je zavzela tudi jasno stališče glede avstrijskega vprašanja, ki ga ne sme nihče skušati rešiti na svojo roko in na nasilen način. Neodvisnost Avstrije je osnovna načelo italijanske mednarodne politike, ki ga nihče ne sme izpostavljati prehudim preizkušnjam. — Sistematična teroristična akcija, ki jo vodijo nemški agitatorji, ogroža dobre odnose med Italijo in Nemčijo in nevarnost je, da ne bi ta akcija zgradila okoli nove Nemčije čedalje bolj visok zid nezaupanja in nasprotstva, kar ne bo koristilo ne Avstriji ne svetovnemu miru ne solidarnosti evropskih narodov.«

V tem članku vidijo mednarodni politični krogi grožnjo Italije, da se bo v mednarodni politiki postavila odsejal na stran protinemškega bloka, če Hitler nemudoma ne ustavi teroristične akcije, ki se proti Avstriji vodi iz Monakova. Italijanska vlada zameri Nemčiji, da ni glede Avstrije izpolnila obljube, dane Mussoliniju na sestanku v Benetkah, da bo namreč delala na normalizaciji avstrijskih razmer in se Avstriji enkrat za vselej odrekla.

Slovenec Kobe pred dunajskim hitrim sodiščem za zaščito države

Praga, 21. jul. E. »Prager Presse« poroča »Dunaja, da se je ravnokar začel proces proti sed morie narodnih socialistov, ki so obtoženi terorističnih dejanj z bombami in dinamitom. Med njimi se nahajata dve ženski — in tudi en Slovenec ki nima pojma o nemščini. Piše se Kobe. V bistvu gre za ugotavljanje razstrelilnih snovi iz Monakovega v Avstrijo. Vsi obtoženci se izjavili, da niso vedeli, kaj nosijo, ker kovčgov niso pregledovali. Slovenec Kobe pa je dodal, da kovčgevi niso bili namenjeni za Avstrijo, marveč za države bolj na jugu. Razprava še traja.

Položaj v Franciji še vedno resen

Kriza zaradi lopova

Bržkone bosta morala odstopiti Tardieu in Herriot

Pariz, 21. jul. b. Notranje-politični položaj v Franciji je zelo resen. Včerajšnja izredna seja vlade je potekala mirno, skoraj dostojanstveno, ni pa prinesla željene in toliko pričakovane rešitve spora, ki ga je izzval minister Tardieu.

Takoj v začetku se je govoril Tardieu, ki je zopet poudaril, da ni imel namena napadati radikalne stranke. Prav tako ni imel namena, da prične z odkrito strankarsko borbo in da krši politično premirje. Nisem bil pozvan pred preiskovalni odbor za Staviskijev afero kot šef stranke, niti kot državni minister, ampak kot priča, ter sem smatral torej za svojo dolžnost, da povem vse, kar vem, ker se mi zdi, da je to v interesu poštenega francoskega naroda. Poudaril je tudi, da se on v nobenem primeru ne čuti krivega, ker, če bi bil kriv, bi se zdaj naj izjavil konsekvence, zapustil kabinet in se stavil na razpolago rednemu sodišču.

Za njim je govoril Herriot zelo mirno, brez vsake nejevolje, in je poudaril, da je trdno prepričan, da so Tardieujeve izjave pred preiskovalnim odborom bile podane iz političnih, še več, iz strankarskih motivov in ne predstavljajo drugega kot kršitev političnega premirja, na katerega so se vse stranke svojčasno obvezale. Če radikal-

na stranka ne bo dobila potrebnega zadoščenja, bo Herriot podal ostavko.

Tudi ostali ministri so zavzeli odločno stališče proti Tardieuju, zlasti Barthou, ki je s svojo ostrino iznenadil vse navzoče. Tardieuja je zagovarjal edino skrajni desničar Louis Marin. Seveda pod takimi okoliščinami ni bilo mogoče poravnati spora in se je na predlog članov sklenilo, da se prepusti predsedniku vlade Doumergueju. Pravosodni minister Chéron je dobil nalogo, da osebno informira predsednika vlade, in je takoj odpotoval z avtomobilom. Tournelle je na posestvo, kjer uživa Doumergue svoje počitnice. Kakor se vidi, bo torej v tork ali v sredo sklicana nova seja vlade pod predsedstvom Doumergueja in če tudi tedaj ne pride do sporazuma, pač ne bo drugega izhoda, kakor da demisijskita Herriot in Tardieu, njuni mesti pa ostaneta prazni in bi vlada brez politične vodila postala brez njih. Šele po političnih naj bi se spor rešil. Proti taki rešitvi pa je odločno nastopil Louis Barthou ter dejal, da bi taka rešitev pomenila istočasno odločitev vseh zunanjepolitičnih vprašanj, kar bi imelo za Francijo lahko težke posledice.

Povodnji na Poljskem

Vode se vale proti Varšavi...

50.000 vojakov na reševalnem delu v poplavljenih krajih

Varsava, 21. jul. AA. Predmestja prestolnice na desni obali Visle je povodenj deloma že zajela. Mislijo, da bo v varsavskem odseku jutri kritičen dan poplave. Vendar se zdi, da ni več nevarnosti, da bi katastrofa še bolj narasla, ker je gladina Visle še zmeraj cela dva metra pod gornjim robom nasipa.

Na južnem Poljskem poplava popuša. V Pulawju je vojskovo s pomočjo dobrovoljcev v poslednjem trenutku rešilo nasip in ga v dolžini 15 km zvišalo za 60 cm. S tem je rešenih okoli 30 vasi in 20.000 ha obdelane zemlje.

Po dosedanjih cenah osrednjega odbora za podpiranje poplavljenih je ostalo zaradi povodnji brez strehe in brez sredstev okoli 70.000 ljudi.

Visla je v krakovskem odseku prestopila nasip in poplavlja velika kmetijska ozemlja. Ne ve se še, ali je kaj človeških žrtev in koliko, gotovo je le

to, da je poginilo mnogo živine. Nad poplavljenimi kraji krojijo letala in signalizirajo kraje, ki jim je potrebna nujna pomoč. V poplavljenih krajih je doslej odšlo več ko 50.000 vojakov. Med prizadetimi prebivalstvom se že pojavljajo nalezljive bolezni.

Varšava, 21. julija p. Visla še vedno narasča. Danes je dosegla 4 metre nad normalo. V Varšavi sicer ni bilo človeških žrtev, vendar je Visla preplavila vsa nižja predmestja, katerih pa prebivalci niso mogli izprazniti. Za jutri se pričakuje najvišje vodno stanje, vendar so oblasti optimistične, ker računajo, da bodo lahko že par ur prej izpraznile vse obrobne dele mesta. Vsa varsavska garnizija je v stalni pripravljenosti, da gre na pomoč poplavljenemu. Iz južne Poljske poročajo, da vode nadalje upadajo.

„MIRIM KRALJICA ČOKOLADE“

Specijalitate so: Mlekita, Kavita, Maslita, Grenkita.

35 ubitih pri stavki v USA

New York, 21. julija b. V Mineapolisu je prišlo do krvavih spopadov med stavkajočimi in policijo. Stavkajoči so pričeli streljati iz pušk na transport življenjskih potrebščin. Policija je takoj vrnila streljanje in razvila se je huda borba, v kateri je našlo smrt 35 oseb. Okoli 3500 moči nacionalne garde je po tem spopadu vkrakalo v mesto in ga zasedlo. Guverner namerava danes proglasiti obredno stanje.

V San Franciscu vlada v splošnem mir, le tučintam pride še do manjših incidentov. Vojaški oddelki so se že pričeli vračati v svoje garnizije. Medtem, ko se je položaj v San Franciscu popravi in se lahko smatra, da je stavka popolnoma končana, pa so komunisti prenesli svoje delovanje na Mineapolis, kjer bo jutri proglašeno obredno stanje, če se bodo nemiri še nadaljevali. Politika je izvršila obredno racijo na komuniste in jih veliko tudi aretirala. Vse kaže, da so komunisti, agitatorji prenesli svoje delovanje iz San Franciscu v Mineapolis, kjer se že kažejo prvi sadovi njihovega delovanja.

Dva gnjusna zločina

Dunaj, 21. julija b. Davi ob 5 je opazil na Keplerplatzu v 10. dunajskem okraju neki stražnik dva mladeniča, ki sta se mu zdeli sumljiva. Zaradi tega ju je hotel legitimirati. Mladenčica pa sta zbežala in pričela takoj streljati na stražnika. En strel ga je zadela v prsi, drugi pa v desno ramo. Policija je oba atentatorja aretirala. Izjavila sta, da pripadata socialno-demokratski stranki in da sta člana bivšega republikanskega Schutzbunda. Priznala sta tudi, da sta ponoči izvršila atentat z dinamitom na obdonsko tovarno železnico. Policija se je takoj prepričala, če je to res in ugotovila, da je bil atentat v resnici izvršen, vendar pa je bila škoda le neznatna. Oba atentatorja je policija izročila izrednemu sodišču.

Salzburg, 21. julija b. Ponoči so neznanci telefonično pozvali občinskega zdravnika dr. Franca Richla, naj se odpelje k nekemu bolniku. Zdravnik se je povabil odzval in se z avtomobilom odpeljal v naznačeni mu smeri. Ko je prišel do hiše, kjer bi moral pregledati bolnika, ni našel nikogar. Vrnil se je domov in je pravčasno opazil, da je cesta zaprta z drevesnim stebrom. Ustavil je avtomobil in izstopil, toda istočasno sta že počila dva strela. Eden ga je zadela v senec, k sreči od strani in ga je le malo opraskal. K sreči sta ob 5. uri tedaj mimo z avtomobilom dva Ankerja, ki sta spremila zdravnika do njegovega stanovanja.

Pariz, 21. julija b. Francoski poročevalci objavijo svojimi listom poročila, da pripravljajo francoska državna vlada uredbo za prisilno vojsko v Nemčiji. Posamezni za to določeni vojaški ladi imeli pravico odpremljati delavce v kolonije na prisilno delo. Stevilno delavcev, ki bodo zapeljani, bo znašalo 300.000. Francoski vojski nikarj so mnenja, da namerava nemška državna vlada na ta način rešiti vprašanje nezadovoljnih elementov.

★

Leningrad, 21. jul. p. Nad nekdanjim carskim muzejem Peterhofom je divjala strahovita neviha. Strela je udarjala v obliki krogele ter je ubila šest ljudi, šest jih je bilo hudo ranjeno, deset pa lahko

Odgovor „Piccolo“ Našemljena dobrot

Resnica o Trstu in o gospodarskih odnosih do Italije

Srednjeevropski tisk je v zadnjem času poln poročil o Trstu. Hvala Bogu, ne gre za zdaj morda za inscenacijo kakšnega političnega procesa, ki bi mu bila ugonobitev starih mladih življenj na Bazovici za epilog, temveč za zgolj gospodarski problem, ki zadeva tržaško pristanišče samo. Italija in Avstrija sta se sporazumeli, naj bi Avstriji bila odkazana v Trstu prosta luka in če treba, naj bi smele morda že obvožene italijanske ladje razviti avstrijsko bandero; ta simbol nekdanje slave avstroogrške monarhije naj bi zadostil političnemu prestižu nove Avstrije, a obenem naj bi izboljšal čim več avstrijskega blaga in avstrijskih silnikov v Trst. Tudi mi smo menili, da bi bilo dobro, ko bi svojim bravcem postregli s strokovnim članom o posledicah, ki bi jih ta sporazum utegnil imeti za Trst. Zakaj naj bi nas ne mikala usoda našega naravnega pristanišča, do katerega je naš rod prodiril, ko italijanski narod kot narod se obstojal ni, čeprav je danes politično v italijanskih rokah?

V „Slovencu“ 5. julija smo pod naslovom „Trst zapisan smrti“ priobčili strokovni članek o usodi Trsta za Italijo. Na podlagi povsem strokovne razprave, ki je morala seveda steči tudi na politično področje, ker je iz Trsta po priključitvi k Italiji nastal predvsem politični problem, — smo prišli do zaključka, da je volumen avstrijskega prometa premajhen, da bi mogel sporazum med Avstrijo in Italijo odločujoče vplivati na kronično bolezen, ki razjeda Trst, odkar ga je zasedla Italija. Trst se pod Italijo ne bo nikdar več povzpelo do nekdanje slave. Za Trst so bile za vselej zgubljene postojanke, ki jih je trdno držal kot konkurent italijanskim pristanišč. Propadanje Trsta ni samo priložnostno, akcidentalno, ni samo posledica splošne gospodarske krize v Evropi in zmanjšanja svetovne trgovine; temveč tržaška kriza je postala kronična v trenutku, ko je bil Trst odrezan od svojega naravnega zaledja s politično mejo, ki jo je italijanska povojna politika sovniščne nacionalizma še globlje zasidala. Za faziščno Italijo je Trst predvsem politični problem, ker je na usodo Trsta vezan tudi njen politični prestiž v srednji Evropi. Zato Mussolinijeva vlada tudi investira v Trstu več denarja, kakor bi bilo z zgolj ekonomskega vidika utemeljeno.

Morda je za kroničnega bolnika, ki je že sam obupal nad svojo usodo, res hudo, če mu pokaže smrt na vratih, toda pod našim „barbarskim“ naslovom je stala povsem mirno pisana diagnoza, oprta na neizprosne številke, ki kažejo vsaj na brezkončno živovarjenje, ako že ne na smrt. Čemu se potem „Piccolo“ (18. t. m.) tako razburja in nas psoje z ekonomisti, ki čepijo po vaških kavarnah? Sodobni, kakor so gospodje okoli „Piccola“, ki znajo kapitalizirati tudi članke o zgolj verskih rečeh, so se ustrašili, da bi Mussolini ne pošiljal več v Trst denarja, ko že zunanji svet ugotavlja, da ni ta denar ekonomsko pravilno investiran; poleg tega ni niti v Ljubljani nikakoli skrivnost, da je bilo mnogo tega denarja tudi v globoke žepe raznih avtohtonih in priseljenskih Tržčanov. Ta strah „Piccola“ gospode je povsem neupravičen, ker je vendar znano, da je prvo gibalno tudi gospodarske Mussolinijeve politike prestiž in zopet prestiž.

Čudimo se, da se je „Piccolo“ ustavil pri prozaični definiciji „podeželskih ekonomistov in vaških kavarn“, kakor označuje kavarno v Ljubljani — saj je pogosto sam dokazal, da je njegov 2000 let stari besednjak poln mnogo bolj romantičnih izrazov za nas Slovence in Jugoslovane. Njegovi tovariši, kakor „Fevere“, „San Marcos“ in „Gazzetta del Popolo“ so bili v polemiki radi originalnejši, ko so na primer pisali, da se Barthou pogaja s „svinjskimi pasirji“, da v Trguro namesto beneskih levov postavimo laško spomenik „svinjskemu pastirju“ itd. Isti „Piccolo“ z zadovoljstvom ugotavlja, da naša država že 12. leto kupuje kavo s posredovanjem Trsta in da se je promet med Trstom in Jugoslavijo letos okrepil. No, denar prijetno zvenkeče v žepu 2000 let starih kulturnjakov, četudi je denar „svinjskih pasirjev“ ali ljudi „kraškega dialekta“!

Z zmerjanjem in poniževanjem pa ni mogoče izpodbiti stvarnih argumentov. „Piccolo“ navaja samo eno številko, da bi dokazal, da tudi naša pristanišča propadajo, in celo bolj kakor Trst. Po njegovih številkah je pomorski promet v Splitu leta 1932 nazadoval za 21,5%, na Sušaku za 25,7% v primeri z letom 1931, medtem ko je v Trstu znašal upadek samo 12,52% in je promet znašal 2.153.718 ton. Denimo, da so te številke točne. Zakaj potem „Piccolo“ ne pove, da je pomorski promet skozi Trst leta 1932 znašal 3.450.000 ton, da je torej leta 1932 zlezel promet v Trstu tako nizko, da skoro ni mogel več? Nasprotno, je znašala na primer tonaža parnikov, ki so prispeli leta 1932 v Split 2.704.834, leta 1933 pa samo 1.816.952; lansko leto je bil promet dvignil zopet na 2.850.407. Ne zanikamo, da je gospodarska kri-

za zadela tudi naše luke, toda razlika je v tem, da je našim lukam dana naravna podlaga za razvoj in da se v primeru s predvojnimi stanjem počasi a vztrajno razvijajo, čeprav jih nismo umetno podpirali, da, čeprav smo jih zanemarili! „Piccolo“ moramo biti hvaležni, da nas je opozoril, da gre še vedno 46,73% jugoslovanskega prekomorskega prometa v svet po italijanskih ladjah. Čas je že, da naše luke moderniziramo in jih zvezemo z železnikami z zaledjem, ter izdatno podpremo našo mornarico. Polem bo kmalu nastopil trenutek, ko se „Piccolo“ ne bo mogel več bahati, da gre skozi tržaško pristanišče še vedno več morskega prometa, kakor skozi vse jugoslovanske luke. (V članku „Trst zapisan smrti“ se s problemom naših luk sploh nismo bavili, prav tako ne s konkurenco naših luk Trstu, temveč smo nakazali konkurenčni boj glavnih srednjeevropskih luk, to je Trsta, Hamburga in Bremena ter Gdince; „Piccolova“ baharija je torej, toliko manj na mestu.)

Ob koncu poveljuje „Piccolo“ velikodušnost duceja, ki ne izvaja gospodarskih represalij proti „politikantom onkraj meje“ in ne ustavi italijanskega izvoza v Jugoslavijo, „da bi ti politiki spoznali, kako velike dobrote smo jim že storiili in kakšne jim lahko še storimo“. Še prej omenja, kako ima Trst „posebno blagodejno funkcijo“ za Jugoslavijo; „Piccolo“ hoče reči, da moramo biti Italiji sploh hvaležni, da še mnogo blaga kupujemo in prodajamo s posredovanjem Trsta! Italija je najboljši odjemalec jugoslovanskega blaga. Kakšna velikodušnost italijanske gospode! Italijanski trgovci kupujejo pri nas blago in italijanski kapitalisti investirajo pri nas denar iz gole simpatije do nas, „svinjskih pasirjev“, ki bi jih radi dvignili na stopnjo evropske civilizacije! Ne torej radi tega, ker je pri nas blago cenejše!

„Piccolo“ dobro ve za rimski gospodarski sporazum med Italijo, Avstrijo in Madjarsko, ki mu je namen, da tudi gospodarsko pritegne Avstrijo in Madjarsko v politično območje faziščne Italije in da izvaja tudi gospodarski pritisk na države Male antante in seveda tudi na nas. Našim gospodarskim krogom so dobro znane posebne ugodnosti, ki jih dovoljuje Italija uvozu avstrijskega lesa — ker je „Piccolo“ govori o izvozu našega lesa v Italijo. — Znano so tudi prednosti, ki jih je deležna madjarska živina. Ali so to tiste dobrote, ki jih omenja „Piccolo“? Dejstvo je tudi, da se kazalo trgovske bilance med nami in Italijo čedalje bolj obrača v prid Italije. Leta 1927 je šlo v Italijo še 24,84% našega izvoza, lansko leto samo še 21,48%; naš uvoz iz Italije je leta 1927 znašal 12,90% vsega našega uvoza, lansko leto že 15,92%. Največ izvažamo in uvažamo po lanski statistiki iz Avstrije, a za njo pride takoj Italija glede našega izvoza in uvoza. Od časa do časa začne italijanski tisk kričati nesorazmerje v trgovinski bilanci z nami in pri vsakih pogajanjih, ki sledijo takšni gonji, nam odšepnejo del našega izvoza v Italijo. Res, trgovinska bilanca z Italijo je nam v prid; toda italijanska trgovinska bilanca je sploh pasivna, torej ne samo nasproti nam. Vprašanje je, kako je s plačilno bilanco med nami? Če je res, da 46,73% našega prekomorskega prometa še vedno gre na italijanske ladje, mora biti tudi res, da italijanska broderska društva inkasirajo lepe vsote jugoslovanskega denarja. Kdo more natančno zračunati nadalje, koliko donaja Italiji kapital, investiran v Jugoslavijo? Koliko denarja izvažajo v svoje blaginje italijanske „zavrovalnice“, ki poslujejo pod raznimi firmami v Jugoslaviji?

Tudi ekonomisti v vaških kavarnah znajo očitno računati in dobro vedo, da trgovina ne pozna sentimentalizma. Mi bi ne izvozili niti enega vagona lesa v Italijo, ako bi odločevalo v trgovini razpoloženje, ki ga ustvarja med italijanskim narodom „Piccolo“ s svojim neprestanim hujskanjem in blatenjem našega naroda in naše države. Trgovinski posli so plod hladne preračunljivosti o dobičku in izgubi. Trgovina ne pozna dobrot. Žalibog ni med drugimi narodi še toliko prave narodne zavesti, kakor so jo pokazali Židje s svojim bojkotom Hitlerja od nemškega blaga. Sicer bi naši izletniki ne nosili toliko denarja v Benetke in druga italijanska mesta. Kako naj bi pričakovali dobrot od ljudi, ki bi najraje v žlici vode potopili ves naš narod in vso našo državo? Mar ni dovolj zgovorna politika nasproti našemu narodu v Italiji in nasproti naši državi, odkar obstoji?

Če naši politični nasprotniki ne nastopijo proti nam z direktnimi gospodarskimi represacijami, ne storijo tega iz enostavnega razloga, ker dobro vedo, da bi te škodovali tudi njihovim gospodarskim interesom; in to v trenutku, ko ni njihov gospodarski položaj baš sijajen. To je resnica, ki jo je treba povedati zvičajni gospodi okoli „Piccola“, ki špekulira na morebitno naivnost tudi v naših gospodarskih krogih, ki pa dobro vedo, kaj je trgovina in kaj je našemljena dobrot, za katero se skriva pollep po dobičku ter gospodarsko in politično osvajanje. (bč)

Vedno več orožja

Zeneva, 21. jul. b. Iz statistike, ki jo vodijo v Zenevi, se vidi, da oborožitev stalno narasča. To je najboljši dokaz, kakšne so današnje razmere v Evropi. V preteklem letu je bila proizvodnja vojnega materiala zelo velika, toda letošnjih prvih šest mesecev je večja kakor lani celo leto. Na čelu proizvodnje orožja so Francija, Velika Britanija in Češkoslovaška.

Priprave v Rusiji

Moskva, 21. jul. b. Šef generalnega štaba je obiskal včeraj več tovarn v mestu in okolici in je imel tudi več nagovorov na delavce. Poudaril je, da je sedaj čas, ko je potrebno, da ima država močno industrijo ter da je velike važnosti, da Rusija proizvajata to, kar rabi sama.

Šabac odlikovan

Šabac, 21. jul. m. V dvorani tukajšnjega hotela „Paris“ bo odposlanec Nj. Vel. kralja jutri dopoldne izročil predsedniku šabaške občine red Karađorjeve zvezde z meči, s katerim je odlikovano mesto Šabac zaradi velikih narodnih svetinosti, ki so se vršile letos 3. junija.

Osebnosti

Belgrad, 21. jul. m. Semkaj je prišel po poilih ljubljanske univerze g. prel. dr. Matija Slavetič, ki je v teku današnjega dne obiskal več ministrstev v zadevah ljubljanske univerze. — V Belgradu se mudi še dni tudi grško-katoliški škof dr. Njarađ, ki je v zadevah svoje škofije prav tako obiskal več ministrstev.

Belgrad, 21. jul. m. S kraljevim ukazom je postavljen za svetnika Higienjskega zavoda v Skoplju v 4. pol. skup. II. stopnje dr. Ivo Pire

Belgrajske vesti

Belgrad, 21. jul. AA. Generalno ravnateljstvo državnih železnic razglasi, da izgubi 30. septembra veljavno železniško tarifa za prevoz blaga in žive živine med postajami jugoslovanskih državnih železnic in romunskih železnic.

Belgrad, 21. jul. AA. Madjarska in jugoslovanska vlada sta se zedinili, da likvidirata nekatera vprašanja, nanašajoča se na promet med obema državama. Delegacija je danes končala svoje delo in podpisala sporazum. Po tem sporazumu bosta obe vladi izdali ukrepe, da se v bodoče nič več ne pripete obojni incidenti.

Belgrad, 21. jul. AA. Jugoslavija bo udeležena na razstavi vzorcev v Tirani. Naši proizvajalci, ki bi hoteli razstaviti svoje kolekcije, a tega še niso storiili, so vabljani, da pošljejo do najkasneje 28. julija svoje vzorce hkratu s cenami in z navedbo rok, do kdaj veljajo, na naslov: Trgovalski muzej, Belgrad, Miloša Velikog 29, za izložbo v Tirani.

Belgrad, 21. jul. m. V prostorih Jadranske-petlinske banke je bil danes večer dan obni zbor veslaške zveze. Zvečer obeni zbor se trajal. Z velikim zanimanjem se pričakuje, ali se bo rešilo vprašanje sedenja zveze. Dodaž je imela veslaška zveza svoj sedež v Sibeniku; lujkajski klub pa sedaj zabavajo, da se sedež zveze prenese v Belgrad.

Belgrad, 21. jul. m. Dan je prišel v Cetinje bivši bolgarski minister in predsednik Jugoslovansko-bolgarskega društva Kazašov. V Cetinje je prišel iz Sarajeva in Mostara, odputuje pa v Ohrid, Bitolj in Skopje.

★

Ljubljana, 21. julija.

Danes ob 17 na igrišču Korotana brzoturnir za prehodni pokal. Korotan: Mladika. Mladika: Juventus, Korotan: Juventus.

Kanonik, profesor, duh. svetnik, doktor modroslovja

Ivan Svetina - biseromašnik

Novomašni govornik prelat Tomo Zupan - tudi biseromašni govornik - Edinstven primer v zgodovini cerkvenih slovesnosti



Kanonik dr. Ivan Svetina

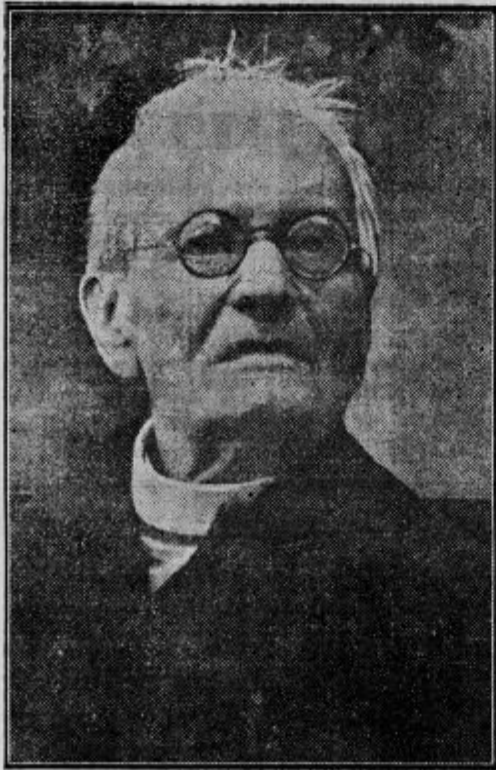
V prelepi breznjski fari, ki nam je dala v sto letih (1800—1900) že nad 120 izobražencev, med katerimi je nekaj vrhov, ki so zasloveli daleč čez meje domovine — pomislimo samo na Prešerna, Čopa, Finžgarja itd. — se bo danes ob 10 opravilo cerkveno slavo, kakršnega po redki posebnosti komaj pozna svetovna kronika cerkvenih slovesnosti. Kanonik dr. Ivan Svetina bo opravil svojo biserno mašo, a pridigal mu bo prijatelj železomašnik msgr. Tomo Zupan, ki mu je pridigal že na novi in zlati maši. Vsekakor primer, ki se morebiti zgodi vsakih tisoč let. K temu zgodovinsko pomembnemu prazniku se bodo nedvomno zgrnile množice prijateljev in rojakov obeh visokih jubilejantov, ki sta skupno orala na prosvetni njivi slovenski. In Breznica, ta lepa gorenska krajina, ki je bila tako plodna velikih slovenskih mož, pač zasluži, da se vprav v njenem osrčju praznuje ta sekularno redki dogodek. Breznica, kraj velikih mož, prirodnega zdravja in zvestobe vsem očetnim izročilom...

V tej breznjski fari, in sicer v Zirovnici se je 1851 rodil današnji slavljencev. Med 11 otroki zdrave kmetijske družine je bil Ivan deseti. Krstni botev mu je bil Matija Čop, oče slovenskega velikana učenosti, Matije Čopa, ki je bil, kakor znano, veliki mentor Franceta Prešerna. Pa tudi s Prešernom samim je Svetina v sorodstvu. Njegova stara mati je bila sestra Prešernove matere... Po ljudski šoli na Breznici, kjer je pokazal mnogo daru in veselja za učenje, so ga poslali starši na prigrvarjanje učitelja in kateheta v Trzlič, kjer naj bi dobil podlago za gimnazijske nauke. Že je bilo namreč sklenjeno: gospod naj bo! V Trzliču se mu je priključil zlasti Ivan Tomšič, kesnejši urednik »Vrta«, ki je z veliko ljubeznijo poučeval slovenščino. Prva dva gimnazijska razreda je dovršil Svetina v Kranju, nato pa se je odpravil v Ljubljano, kjer se je vpisal v tretji razred, a hkrati vstopil v Alojzijeve, znano vzgajališče premnogih slovenskih duhovskih in laičnih veličin. Tu je tedaj služboval kot prefekt Tomo Zupan, a rektor zavoda je bil dr. Ivan Gogala. V Alojzijeve, ki je bilo namenjeno zlasti duhovniškemu naraščanju, se je Svetina izvrstno počutil; tem bolj, ker je bila njegova vroča želja, postati duhovnik. Res, da je Alojzijeve skušalo v prvi vrsti gojence pripravljati na duhovski poklic, a je poleg te smeri skrbno gojilo v njih ljubezen do knjižnega in znanstvenega dela in kakor zgodovina naših mož dokazuje, z lepimi uspehi. Na gimnaziji je Svetina zlasti visoko cenil profesorja Josipa Marana, ki ga je imel za slovenščino v višjih razredih. Po maturi je brez oklevanja — saj je s to mislijo živel od Trzliča dalje — vstopil v semenišče in po štirih letih zapel novo mašo. Dasiravno bi srčno rad opravil prvo sveto opravilo v domači breznjski cerkvi, se mu to ni izpolnilo: zakaj prav tedaj se je omračil um znamenitemu breznjskemu župniku Lovru Pintarju. Tako je zapel prvo slavo Bogu v ljubljanski stolnici, in sicer 2. avgusta 1874, to je — pred 60 leti. Pridigal mu je Tomo Zupan, takrat profesor verouka na kranjski gimnaziji, a arhidijakon pri sveti maši je bil prošt Pogačar, Breznčan, kesnejši škof. Med svati je bil tedaj med drugimi tudi Simon Čop, brat zgoraj imenovanega Matije Čopa.

Nadaljnja pot današnjega slavljencev je bila dokaj pisana. Prvo službo je nastopil l. 1874 kot drugi kaplan v Idriji; zanimivo je, da je bila ta druga kaplanija prazna tako dolgo, da je šele l. 1898 prišel tja kot njegov naslednik spet Breznčan F. S.

Finžgar. Toda točno leto po Svetinovi nastavitvi v Idriji se je škof Vidmar, Idričan, odpovedal škofiji in na njegovo mesto je prišel rojak Svetinov — prošt Pogačar, čigar prvo delo je bilo, da je poslal nadarjenega Svetina na graško univerzo, kjer se je posvetil zlasti matematiki in fiziki, a z veliko ljubeznijo se je lotil tudi čiste filozofije. Škof Pogačar je videl v Svetini zamelek svojega lepega programa — lasten profesorski zbor z lastno slovensko duhovsko gimnazijo. To zamisel pa je izvedel šele veliki Jeglič. V Gradcu se je lotil Svetina z gorečo vneto svojega studija. Bili so tu profesorji vseh naziranj, a z najmanjšo kretnjo se niso dotikali njegovega naziranja, tudi pri izpitih iz filozofije ne. Za matematiko je imel znanega prijatelja slovenskih planin dr. Frischaufta. A sredi najplemetnejših naporov za znanost so ga poklicali v vojaško suknjo: vojna v Bosni in Hercegovini! Štiri mesece je prebil kot vojni kurat med ranjenci. Ko se je vrnil v Gradec, se je moral znova vživljati v knjižno življenje. Pa šlo je gladko. Naredil je profesorski izpit in promoviral za doktorja filozofije. Vrata v javno delo so se odprla.

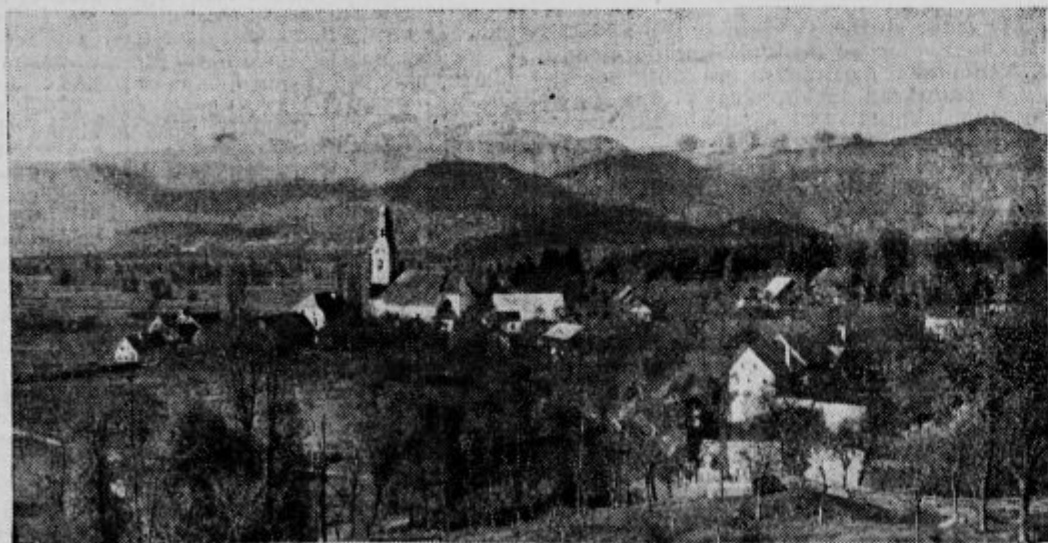
Plodonosno življenje je živel Svetina, ko ga je škof Pogačar nastavil za prefekta v ljubljanskem Alojzijeve, kjer je v družbi z ravnateljem zavoda — Tomom Zupanom preživel nad 13 let. To so bila leta plemenite vzgoje mladine; nele vzgoje, marveč tudi domačega pouka. Le tako se je moglo zgoditi, da je tedaj 70 odstotkov alojznikov zaključilo šolsko leto z odliko! V teh letih je napravil Svetina še profesorski izpit iz verouka, katerega je poučeval na gimnaziji poleg tega, da je imel dovolj dela tudi kot prefekt v Alojzijeve. Potrojiťo pa se mu je delo, ko je mimo verouka prevzel še matematiko in fiziko ter nekaj let tudi filozofično propedeutiko na višjih razredih. Svetina je vzgojil



Prelat Tomo Zupan

množo generacij, ki so se menjavale vsakih osem gimnazijskih let. Večina sodobnih izobražencev ga pozna in ceni. Zakaj bil je odlični matematik in užitek je bilo poslušati njegova izvajanja. Zlasti je to vplivalo na manj verne učence: kljub duhovski suknji so videli v njem učenjaka...

Po izstopu iz Alojzijeve (1894) je dobil Svetina ponudbo katehetskega mesta na mestni višji dekliški šoli. To službo je poleg profesure na gimnaziji opravljal 13 let, dokler se ni višja dekliška šola spremenila v dekliški licej. Tako je poučeval na teden po 24—25 ur! Profesorji vedo, kaj te številke pomenijo! Kljub tej naporni službi pa je ta čas spisal še dve knjigi: verouk za 5. gimnazijski razred in dogmatiko za realko, učiteljske in licej. Poleg tega je sodeloval pri nekaterih narodnih društvih, bil član izpraševalne komisije pri učiteljskih izpitih, potoval po hribih in znamenitih evropskih krajih, še kot upokojenec je med vojno predaval matematiko na gimnaziji, petnajst let vodi že kot načelnik »Ljubljansko dijaško in ljudsko kuhinjo«, vobče: kanonik Svetina je bil vse življenje marljiva čebelica, njemu je bilo delo odmor, zato tudi danes ne more počivati. V zdravju in veselju je svoječasnno obhajal zlato mašo, v jedrem zdravju in zadovoljstvu bo danes bral biserno mašo. Njemu ob strani pa zvesto stopa prijatelj — kako redki in dragoceni so pravi prijatelji — prelat Tomo Zupan, ki stoji v njegovem življenju kot dobri angel ob strani. Ob velikih življenjskih trenutkih pa mu spregovori veliko besedo. Tudi danes mu bo spregovoril veliko besedo. Naj oba jubilara, biseromašnik kanonik dr. Svetina kakor tudi prelat Tomo Zupan, preživita še celo vrsto veselih let v zdravju in zadovoljstvu. Naj msgr. Tomo Zupan poleg današnjega dneva še enkrat slovesno spregovori svojemu prijatelju — ob njegovi železni maši!



Vas Breznica s Julijskimi alpami

Že njegov vonj razodeva njegovo vrednost

GAZELA
terpentinovo milo

Za pranje vedno

Nadžkof Jeglič med zagrebškimi Slovenci



Zagreb, 20. julija.

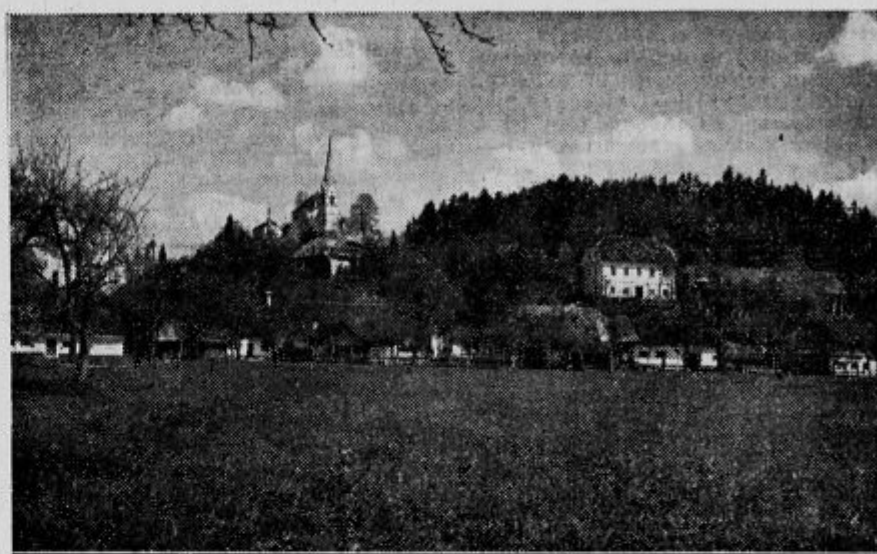
Nadžkof Jeglič je junak. Tako smo rekli v nedeljo, ko je bil med nami: prav tak je in prav tisti, kot pred desetletji, ko nas je birmal. In prav takega kaže priložena slika. S spoštovanjem so ga pozdravili duhovniki dveh škofij na Trstati, kamor je po hitel na božjo pot k Mariji — kar z aeroplanom! Tudi v Zagreb je »priletel« po zračni poti. In če so ga pozdravljali drugod, koliko bolj smo ga z ljubeznijo pozdravili mi, ko nas je osrečil s svojim obiskom.

V nedeljo, 29. julija, je romanje v slovenski Lurd, v Rajhenburg. Pevski zbor Sv. Marije »Brani-

mir« priredi v baziliki lep cerkven koncert, ki ga bo prenašala ljubljanska radio postaja. Za romanje vlada veliko zanimanje in bo s Hrvti pohitelo v Rajhenburg tudi mnogo Slovencev.

V nedeljo je bil dan novih maš. Lepa je vsaka, a tako zanimivo in posebno pa ni kmalu kje, kakor je bilo pri Svetem Iliji pri Varaždinu, kjer so bile letos nove maše kar tri zaporedne nedelje. To se pa tudi ni nikjer dogodilo kot v Svetem Križu-Začretje v Zagorju, kjer je v hišo, kjer je bila izven cerkvena svečanost, udarila strela. Čeprav je bilo pod streho čez sto ljudi, ni bilo nikomur nič hudega, le strahu so vsi nekaj doživeli.

Lep otroški praznik na Homcu



Kamnik, 20. julija.

Homec pri Kamniku poznate. Na ljubkem zelenem gričku — Holmcu — stoji nedaleč od kamniške železnice proge prijazna cerkevica z visokim, koničastim zvonikom, ki tvori z vso okolico prav skladen podaljšek složečastega grička. Krašen razgled je iz te vzpetine na vso prostrano ravnino tja proti Ljubljani in Kranju, zlasti pa na Kamnik in njegove planine. Iz Kamnika vodi več lepih in prijetnih pešpoti proti Homcu, »Peregrinov« avtobus pa se ustavlja skoro pod množejem zelenega grička.

O postanku cerkve na Homcu je znana legenda, po kateri se je leta 1491 na tem gričku prikazala Marija pastirku, ki je pasel ovce. To je bil povod zidanju prvotne cerkvice, o kateri pa vemo le malo. Sedanja cerkev je bila sezidana leta 1727, velikonočni potres leta 1895 pa jo je tako poškodoval, da so morali porušiti polovico cerkve in zvonika in pričeti z novim zidanjem. Napravili so mnogo lepšo in prostornejšo cerkev, katero je lepo poslikal kamniški slikar Matija Koželj.

Vsako leto na praznik Karmelske Matere



Pri vsaki mineralni vodi je poglavitno, koliko ima raznih zdravilnih sestavin:

čim več jih ima, tem več velja.

Radenska jih ima preko 20 in še teške minerale, ki so bili ugotovljeni preteklo leto in ki se od vseh mineralnih vod Jugoslavije nahajajo edino v Radenski.

božje 16. julija roma šolska mladina kamniške dekanije na Homec počastiti Mater božjo in se priporočati njenemu varstvu. Tudi letos je pohitela šolska mladina iz vseh 14 župnij kamniške dekanije k homški cerkvi. Pri tej lepi slovesnosti se je zbralo na Homec okrog 1500 otrok s svojimi kateheti. Ob 8 je bila v cerkvi maša, katero je daroval g. dekan Matej Rihar. Po maši so bile pete litanije, nato pa je imel na prostem pred cerkvijo g. kaplan Miha Jenko iz Kamnika lep govor, ki je slovesnost poživel. Za cerkvenim govorom so se vstili nastopi otrok posameznih župnij, bodisi z deklamacijami, petjem ali govori. Naša kmečka mladina zasluži za svoje lepo prednašanje in pogumen nastop vso pohvalo. Otroci se se pri tej slovesnosti ponovno navdušili za čiščenje Matere božje in so se v lepem razpoloženju razšli. Opoldne je krenilo s Homca nešteto voz, ki so odpeljali male romarje zopet domov.

Kamnik

Naše kopališče je tudi letos zelo lepo obiskano, čeprav se mnogo kopalcev zateka ob bregove Bistrice, da si prihranijo vstopnino. Časi nas pač silijo, da tudi v tem pogledu štedimo. Nevljica je letos zelo topla, pa tudi Bistrica ni premrzla. Danes popoldne bodo na kopališču prve letošnje plavalne tekme, ki bodo gotovo vzbudile mnogo zanimanja. Tekem se udeležijo tudi juniorji Ilirije.

Iz delovanja občinskega odbora. Zadnjič smo zabeležili rojstvo kluba občinskih odborikov večine v naši občini. Meščani se zelo zanimajo za delovanje odborikov, katere so poslali na to mesto, da delajo za blagor mesta, zato so sprejeli to vest z razumljivo pozornostjo. Posebno jih zanima vedeti, s kakšno izjavo so se odborniki obvezali k disciplini in pokorščini na sejah in kakšne bodo zdaj seje.

Ljubljanske vesti:

Licitacija za regulacijo Ljubljanice razveljavljena

Ljubljana, 21. julija.

Danes dopoldne je dospela v Ljubljano vest, da je licitacija za nadaljnjo regulacijo Ljubljanice od Čevljarskega mosta do Spice (glej naš včerajšnji članek) razveljavljena. Ta licitacija je bila dne 8. 7. m. v Ljubljani ter je delo zdražilo podjetje Dukič in drug. Licitacija za to delo je bila v Belgadu prav za prav že odobrena, ker jo je odobrila na svoji seji od 17. julija odbor za državne nabave.

Opoldanski počitek v špecerijskih trgovinah

Kakor smo že opetovano poročali, kažejo ljubljanski trgovci več zanimanja za socialne zahteve svojih uslužbencev. V eni branži so že uvedli opoldne uro italijani počitek, ne da bi pri tem trgovina količnik trpela, nasprotno, opazili so, da prodaj sedaj zvečer znatno več, kakor so prej prodali v oni uri od 2-3. Sicer je ta uvedba daljšega počitka samo za poletje in bi pozimi bilo obratovanje popolnoma normalno.

Sedaj čujemo, da je tudi sekcija špeceristov in trgovstva z mešanimi blagom pri ljubljanskem Zdrženju sklenila poslati svojim članom okrožnico, v kateri jih poziva, da naj za časa poletne vročine odpirajo svoje obrate namesto ob 2 ure ob 3 popoldne, ne da bi se zvečer delovni čas, ki je že itak do 7, odnosi do pol 8, podaljšal. To podaljšanje opoldanskega počitka za eno uro bi trajalo do 25. avgusta. Nadejamo se, da bo trgovstvo popolnoma solidarno in se ravnalo po okrožnici in pokazalo, da ima dovolj razumevanja za težnje svojega uslužbenstva, ki bo gotovo hvalježno svojim delodajalcem. Pa tudi korist, ki jo bo imel trgovec od svojega spodbujanja in svežega uslužbenca pri delu v trgovini, odtehta vse malenkostne pomisleke. V kupčiji pa se itak ne bo nič poznalo.

Gospodje!

Moderni vzorci blaga za letne obleke

so dospeli. — Najugodnejši nakup oblek po meri je in ostane pri

Drago Schwab, Ljubljana

Do 25.000 kg sadja na trgu

Ljubljana, 21. julija.

Imeli smo kebrovo, letos pa imamo hruškovo leto. Tako ogromne množine finih in navadnih hrušk je kmalu ni bilo na trgu. Po mnogih naših krajih, v prvi vrsti na Štajerskem, je letina za hruške prav izredno in bogata. Na trg je bilo pripeljanih do 15.000 kg raznovrstnih žlahtnih in navadnih hrušk. Iz Štajerske je bil pripeljan glavni kontingent tega sadja, pa tudi iz Bosne so prišle velike pošiljke. Hruške so bile na debelo 2,50 do 3,50 Din kg, na drobno 3 do 5 Din. Štajerski sadjerejci so postavili na trg kar 5 velike, zvrhane tovarne avtomobile hrušk in tudi zgodnjih, lepih in izbranih jabolk. Samo en tovarni avto je plačal na mestni trošarini za hruške 600 Din. Na sadje je trošarina 0,50 Din za kg. Ta tovarni avto je hruške zapeljal pred vhod semenišča, kjer jih je lastnik prodal na drobno in debelo. Na drobno so bile lepe hruške, salburgarice in vodenke, po 3 Din, na debelo pa 2,50 Din. Drugače so bile hruške — salburgarice na sadnem trgu od 4 do 5 Din kg. Tolika količina lepih hrušk je naravno vplivala na znižanje cen.

Na trg pa je bilo danes pripeljanega vsega sadja do 25.000 kg. Letina za jabolka je slabjša. Vsega je bilo na trgu nad 5000 kg jabolk, ki so bila na debelo 2,50-3 Din kg. Na drobno primerno višja cena. Banatskega grozdja je bilo do 3000 kg. Grozdje je še drago. Na debelo 6 do 8 Din kg. Polagoma prihajajo na trg bosanske slive, ki so sedaj po 4 do 5 Din na debelo, to po kakovosti. Banatske breskve so bile 10 Din, italijanske pa 12,50 Din kg na debelo. Računajo, da je znašal na sadnem trgu celokupni promet do 60.000 Din samo za hruške.

Sličice z Vodnikovega trga

Na glavi kurnik, poln piščancev, v tistih pa »Zetec«. Tako jo je včeraj primahala na perutnarski trg mlada in brhka kokošarica. Samozavestno je položila kurnik na odkazano ji mesto, a v zrak je pošiljala dim. Tržni kontrolni organ je pristopil k njej. Prav vpludno je pripomnil: »Cigarete v ustih, pa kurnik na glavi, ne gre! — In dekle mu je odvrnilo prav odločno: »Kaj? Gaspud, jaz državo padpiram! Ženske imamo tudi svoje pravice.«

Okoli 11 je že deloma prenehal včerajšnji, letos najprejšeji trg. Mlado dekle, ki je dehtelo zdravja in naravne brhkosti, je imelo srečen dan. Spravila je vse v denar. Vesela lepega izkupička je začela premišljevat, kam naj bi se obrnila, v katero prodajalno naj bi krenila. Zavila je v drogerijo. Tam je zapazila žensko z otročičkom v naročju. Le ošvrnila jo je. Drogerist jo je vpludno povprašal: »Kaj želite?«... Računal je pač, da je prišla kupiti fino toaletno milo in ji je že mogle lepe kose dišečega mila na prodaj. Dekle pa: »Mila ne!« — »Kaj pa?«... »Ali imate rdeči plajbe za žnanje?«... — »To, ja!« — se je drogerist začuden ozredel. Bil je globoko presenečen. V vsej svoji praksi se ni prodal kmečkemu dekletu te moderne spake. Ponudil ji je. Dekle je kupilo. »Pa še kolonske vode.«... Drogerist ji je postavil kar veliko steklenico. Pa dekle je ni vzelo, kajti cena je bila previsoka. Kupilo pa je rdeči svinčnik. Ko je odhajala, se je ozrla na žensko z otročičkom. Bila je njena vaščanka. Povesila je pogled v tla in jadrno odkurila iz prodajalne...

Piščanci in perutina sploh trpe na trgu zaradi vročine silno žejo in velike muke. Nikdo, tudi kokošarice se perutine ne usmili, da bi jim preskrbele vsaj kapljico vode...

Marsikdo bo znal za glavo, da sta gorenji mali tržni senzacija — časnikarski raci. Ne. Reporter je bil deloma očividec, ima pa tudi priče — očividci!

Nekadno pa je gradbeno ministrstvo ugotovilo pomankljivost komisijskega postopka, čeprav je bilo finančno ministrstvo že na tem, da podpisane odbitve. Licitanti niso baje podpisali nekih splošnih in podrobnih pogojev za regulacijsko delo. Možno je, da bo to razveljavljenje res ostalo, čeprav bi bili pogoji, ki jih zahteva gradbeno ministrstvo, izpolnjeni naknadno. V tem primeru bi bila razpisana nova licitacija. To pa bi začetek vseh del zopet za nekaj tednov odgodilo.

○ Kako je z dopusti hišnih poslov? Ker mnogi službovalci kakor tudi mnoge služkinje niso na jasnem glede letnih dopustov služkinj, do katerih imajo pravico po § 10 poselskega zakona, navajamo besedilo oziroma določbe omenjenega §, ki se glasi: Po dvehletnem službovanju brez presledka ima posel pravico vsako nadaljnje leto do nerazdeljenega dopusta enega tedna. Nastop dopusta naj se določi sporazumno z ozirom na potrebe gospodinjstva in na osebne razmere posla, in sicer praviloma v času velikih solskih počitnic. Poleg redne mesečne plače gre poslu za čas dopusta doklada za hrano v višini polmesečne plače v gotovini, ki se mora v polnem znesku odšteti ob nastopu dopusta naprej. Če je iz okolnosti razvidno, da je odpovedal gospodar poslu službo le zato, da je preprečil pravico do poselskega dopusta, je posel upravičen zahtevati odškodnino v znesku, ki bi jo bil dolžan plačati gospodar za dobo preprečenega dopusta. — Poselska zveza.

Zobozdravnik specialist

dr. Mirko Kambič

ne ordinira do 27. avgusta

○ Dela na Muzejskem trgu. Muzejski trg že dobiva svojo bodočo obliko. Napravljena je steza med trato ob nunskem zidu in zahodni fasadi banovinske hranilnice. Steza je široka približno 1 meter ter je posuta s finim peskom. Delavci pa že sedaj grade bodočo 7 m široko cesto, ki bo šla v diagonali od oglja banovinske hranilnice v Knafljevi ulici pa do Šubičeve ulice. Ta cesta je že napol dograjena. Vsa drevesa, ki stoje do sedaj na Muzejskem trgu, bodo tudi ostala, mestna vrtnarija, ki ta dela opravlja, pa bo prihodnje dni postavila še več klopi v ta park, ki se bo razvil v eno zelo priljubljeno točko počitka, zelenja in sence potrebnih ljubljancov.

○ Iz ljubljanskega magistratskega gremija. — Dne 20. julija 1984 je poročal »Slovenec«, da je Marija Volk, sedanja najemnica kopališča v mestni hiši na Jegličevi cesti 10, prošila za podaljšanje najeminske pogodbe. Ta vest ni točna; pač pa je res, da je Volk Marija odpovedala najemniško pogodbo in jo je magistrat vprašal, pod katerimi pogoji bo hotela še obdržati mestno kopališče v upravi.

„Hubectus“ domače milo, da lepo belo pecilo

○ Kap ga je zadel. Krojač in učitelj krojaštva Srečko Potočnik je včeraj sporočil ljubljanskemu okrajnemu sodišču, da ne more priti k neki svoji kazenski obravnavi, ki je bila določena v sobi št. 28, ker ga je zadel delna kap in je kazenski sodnik po svojem zastopniku predložil celo zdravniško spričevalo, ki pravi, da bo Srečko Potočnik okrevljal po par mesecih. Srečko Potočnik se že delj časa nahaja v Dugaresi.

○ Na Rožnik. Tudi v poletni vročini je sprehod na Rožnik prijeten, kamor nas vodijo v seaci gozda brezprašne poti. — Gostilna Obersneta pa je najboljše okrobovanje.

○ Največja izbira damskih poletnih oblek, kril, bluz itd. Nizke cene. Goričar, Sv. Petra cesta 29.

○ Kopališče v hotelu Slon je od 23. julija do 1. avgusta zaprto.

○ Dunajsko pranje, svetlolikanje, šimenc, Kolodvorska 8.

Slavnostni dnevi v Domžalah

Domžale, 21. julija.

Po vsej državi znana domžalska godba praznuje letos 50 letnico svojega obstanka. V ta namen bo v Domžalah 12. avgusta velika glasbena prireditev, največja, kar se ji je sploh kdaj vršilo v našem okraju tako glede pestrosti programa, ki bo obsegal več dni, kakor tudi glede številne udeležbe bratških godbenih društev.

Pokroviteljstvo nad praznijo je sprejel g. ban dravske banovine dr. Drago Marušič, ki se je bo osebno udeležil.

Agilni pripravljalni odbor, kateremu predseduje g. Vrečar, je že neumorno na delu. To nam daje poročstvo, da bodo jubilejni dnevi, ki so zamisljeni na najširši podlagi, res uspeli, kar domžalsko godbeno društvo, brez dvoma najmarljivejše v državi, tudi zasluži.

Vse ljubitelje instrumentalne glasbe in slovenske pesmi je danes opozarjamo na te slovenske dni, da pobitijo 12. avgusta v Domžale. To bo pač najlepše priznanje požrtvovalnosti in idealizmu, kateri žal pod težo razmer vedno bolj pada.

Ptuj

Na Dravskem potju je zopet gorelo. Okrog treh jutraj pretekle srede je izbruhnil požar v gospodarskem poslopu posestnika Jožeta Trčka v Siko-lah. Matilici, ki so bili še v trdnem spanju, so kmaj resili golo življenje, obleka in nekaj denarja pa jim je zgorelo. Ogenj se je naglo razširil na vse ostale gospodarske objekte in jih upepelil do tal. Zgoraj je ves poljski pridelek in gospodarsko orodje, med temi tudi mlaticnica, ki se je slučajno nahajala blizu štednja. Domačin gasilec se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na stanovanjsko poslopje. Trčko utrpel nad 60.000 Din škodo, ki je pa krita z zavarovalnico. Matilnica sama je bila vredna okrog 20.000 Din.

Vsed okuženja z vranicnim prisadom so sprejeli v bolnišnico še 20 let starega Ignaca Plajnskega iz Kočice, ki je tudi pomagal pri raztečenju na vranicnem prisadu obolelega vola in se pri tem zastrupil. V bolnišnici, odnosno v izolirnici so sedaj štiri osebe, med tem ko je ena oseba za posledicami zastrupljenja že umrla.

Mariborske vesti:

Na odgonski postaji

Čas izpreminja pojme. Pred vojno je pomenilo »supiranje« največjo sramoto za človeka, danes je nekaj najnavadnejšega. Po odgonu ne potujejo danes samo s kriminalno obteženi ljudje, temveč večina oni, ki jim je življenje v svoji trdi šoli stilo moči in voljo. Radi tega narašča tudi promet odgonske postaje od leta do leta, kakor pač napreduje in raste gospodarska stiska. Tako je imela mariborska odgonska postaja leta 1931. samo 820 izgonišev, leta 1932 že 1065, leta 1933 1265, v prvi polovici letošnjega leta pa že 897, torej že precej več, kakor v celotnem letu 1931. Ves čas od prevrata do 30. junija 1934 je bilo vseh odgancev 13.359. V letu 1933. je bilo med odganci 862 iz Slovenije, 252 iz drugih krajev naše države in 151 inozemcev. V prvi polovici letošnjega leta jih je iz dravske banovine 619, iz drugih banovin 176 ter 102 inozemca. Porast prometa odgonske postaje je v tesni zvezi z naraščanjem splošnega obubožanja. Dokaz temu je, da je največ izgonancev iz pasivnih krajev: Haloz. enega dela Prekmurja, predvsem pa iz smarskega okraja, kjer je največja revščina doma. Ljudje prihajajo v Maribor, da bi dobili delo, nimajo sredstev za povratek in ni druge poti kakor odgon. Med odganci iz drugih banovin je največ Bosancev, ki so sploh že postali prava nadloga v naših krajih. Velik odstotek med odganci iz Slovenije tvorijo repatriiranci, ki jih druge države (Avstrija in Nemčija) izženejo v domovino, če izgube delo, pa magari da so delali v tujini desetletja. Večina med njimi tvorijo profesionalisti. Nasprotno pa dokazujejo številke na odgonski postaji, da se pri nas izganjajo samo taki inozemci, ki so prestali kazen, ki so kriminalno obteženi in pa taki, ki so brez potrebnih dokumentov prekorčili mejo. Brezposelnih inozemcev pri nas skoro nil.



Dobri starši

trpijo ob misli na trenutek, ko bodo njih otroci na tem, da si zgradijo lastno oglišče. Vprašanje primerne dote mora za nje biti osrednje vprašanje.

„KARITAS“

poslej ne zavarujejo le za slučaj smrti, temveč Vam omogoči, da z nizkimi mesečnimi prispevki oskrbite svojim otrokom primerno doto.

Strah pred starostjo

je prazen za onega, ki je v letih zdravja in življenskih moči mislil na njo.

„KARITAS“

je uvedla nov način zavarovanja za starostno oskrbo. Dokler si mlad, zdrav in zaslužka zmožen, zapaj mesečno zavarovanje »Karitas« malenkost, da si za stara leta zbereš kapital.

Obrnite se neposredno na »Karitas« v Ljubljani, palača Vzajemne zavarovalnice, Masarykova cesta 12, na našo podružnico v Mariboru, Orožnova ul. 8, ali pa na potnike in krajevne zastopnike.

Program Mariborskega tedna

Vodstvo Mariborskega tedna je sedaj izoblikovalo program letošnjih prireditev, ki se bodo delile na razstave, sportne prireditve kulturnega značaja, predvsem gledališke predstave na prostem ter na zabavni del. Za obiskovalce Mariborskega tedna je doseženo 50% znižanje voznine na železnici in pri parnikih, za one iz inozemstva pa še znižana pristojbina za vizum in sicer 20 Din v papirju. Program Mariborskega tedna bo letos: Razstave: Tujsko-prometna za območje bivše mariborske oblasti, kateri bo priključen poseben oddelek »Naš Jadran«. — Velika obrtna razstava s posebnim ozirom na varenjsko in pomočniška dela ter bo obsegala 26 obrtniških panog. — Razstava jugoslovanske gozdovniške lige, kateri se priključi tudi oddelek Čehov in Američanov. — Razstava ženske domače obrti, združena z veliko revijo narodnih noš. — Ekstična razstava jugoslovansko-siamskega komiteja. — Vrtinarska razstava (sodobne cvetje). — Velika gostilničarska in hotelirska razstava. — Vinarstva razstava, združena s pokušnjo najboljših štajerskih vin. — Umetniško-slikarska razstava. — Razstava del naših najmlajših (deska meščanske šole), skautska razstava. — Sportne prireditve: Mednarodne veslaške tekme na Dravi, mednarodne motociklistične cestne dirke in zvezdna vožnja, mednarodni teniški turnir, mednarodni sabljaški turnir Avstrija-Dravska banovina, mednarodne plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku, lahkoatletsko prvenstvo Maribora, nočne nogometne tekme itd.

*

○ Skupne duhovne vaje za duhovnike bodo od 6. do 10. avgusta. t. l. Vodil jih bo misijonar g. Ludovik Savelj iz Ljubljane. Začetek je v ponedeljek ob 18. uri z običajnimi pobožnostmi, konec v petek zjutraj s skupnim sv. obhajilom, papeževim blagoslovom in zahvalno pesmijo. Kakor prejšnja leta so tudi letos vaje v Dijaškem semenišču v Mariboru. Vrš se pa letos samo en tečaj skupnih duhovnih vaj, zato naj se prijave za duhovne vaje čimprej izvršijo. Priglasijo se redno izvršijo po dekanijskih uradih na kn. šk. ordinariatu; v izjemnih slučajih se lahko pošljejo tudi naravnost na ravateljstvo Dijaškega semenišča v Mariboru, Korosčeva ul. 12.

○ Iz sodne službe. Prvi državni pravdnik dr. Matko Zorjan je nastopil svoj letni dopust. Nadomešča ga državni pravdnik Sever.

○ Promoviran je bil v petek, dne 20. t. m. na dunajski univerzi za doktorja filozofije pianist g. Roman Krasinc iz Pragerskega. Leta 1929 je absolviriral z odličnim uspehom klavirski študij na državnih akademijah za glasbo na Dunaju in mu je bila takrat podeljena za ozirom na izredno nadarjenost in sposobnost diploma akademije. Čestitamo.

○ Plakati Mariborskega tedna so se pojavili včeraj v Mariboru ter okolici. Mariborski teden je izdal letos dva reklamna letaka: večji, ki je bil nagrajen s I. nagrado, predstavlja mariborski grad, manjši s mariborskim motivom pa je dobil na tekmovanju II. nagrado.

○ Zlat prstan v priznanje. G. Vidmajer, čevljarski mojster na Tržaški cesti 1. nas naproša za ugotovitev, da je dobil ob priliki 50 letnice svojega delovnega jubileja zlat prstan in diploma v dar od čevljarskega združenja, bolnišnica pa mu je izrazila svoje priznanje s posebnim pismom.

○ Kavejto zahtevajo. Slabe izkušnje so morali imeti na občini, ker baje zahtevajo pri nastavitvi novih pomožnih moči, ki bodo imele opravka z denarjem, kar po 10.000 Din kavejto... Če bi bilo ostalo svojočasno pri starem, bi si bila občina te drage izkušnje prihranila...

○ Eden najstarejši Mariborčanov je včeraj umrl in sicer gospod Franc Vorkič, zasebnik iz Tattenbachove ulice št. 6. Dosegel je visoko starost 91 let. — V bolnišnici je umrla 34 letna soproga premikarja drž. žel. gospa Apolonija Divjak. — Blag jima spomin.

○ Huda nesreča Ljubljancana. Na križišču Magdalenske in Stritarjeve sta trčila osební avto in motocikel. Motorno kolo je vodil trgovski zastopnik F. Jereb iz Ljubljane, ki se je pri karambolu hudo poškodoval.

○ Angleška sobota v odvetniških pisarnah. Mariborski odvetniki so uvedli nov uradni čas ob sobotah. Včeraj so njihove pisarne že uradovale od 8 do 13, popoldne pa ne.

○ Obdukelja. V mariborski bolnišnici je umrla 20 letna Anica Aprisnik. Državno pravdnistvo je odredilo obdukeljo.

○ Agilni gasilec. Kljub raznim neprilicam se je mariborska gasilska četa poleg zgolj tehnične naobrazbe z vzorno vneto oprljela notranjega prosvetnega dela. Ustanavlja se sedaj poseben kulturni odsek, osnovan bo pa v gasilskem domu tudi gasilski muzej, ki bo pri nas prva tovrstna ustanova.

○ Prijave za izlet v Oberammergau od 20. do 25. avgusta sprejema »Putnik« Maribor.

○ Dr. med. Klara Kukovec, Krekova 18. zopet redno ordinira.

○ Lekarniško nočno službo vrši v prihodnjem tednu od 22. do 28. t. m. Sirakova lekarna »Pri Angelju varhu« na Aleksandrovi cesti.

Celje

○ Pri kapucinih v Celju se vrši ob parci-junkul svečana tridnevna v čast sv. Konrada, ki je bil letos o binkošti v Rimu prištet svetnikom. To tridnevno bo vodil g. Ivan Reberč iz Varaždana. Začetek bo v torek (31. julija) zjutraj ob 5, najprej bo orgl. sv. maša, potem pridiga, nato druga sv. maša; zvečer ob 6 bo pridiga in pete litanije M. B., tako bo tudi v sredo in v četrtek zjutraj. — Slovesni zaključek tridnevne bo na porciunkulu ob 9. Najprej slavnostna pridiga, katero bo imel ml. g. stolni prost dr. Vraher, potem pa sledi svečana pontifikalna sv. maša, katero bo opravil sam prevzvišeni knezoškof mariborski dr. Ivan Jožef Tomažič. Po sklepu bo zahvalna pesem.

○ Cerkevni koncert v kapucinski cerkvi. Razun 3-dnevne svečanosti na čast sv. Konrada bo v soboto — po porciunkulu — 4. avgusta ob 8 zvečer cerkevni koncert z zelo zanimivim sporedom. Čisti dobiček je namenjen za novi glavni altar, ki je bil te dni postavljen v kapucinski cerkvi.

○ Protibrezbožniške razstave v Celju ne bo. Iz dobro informiranega vira smo zvedeli, da protibrezbožniška razstava v Celju ne bo otvorena. Toliko v informacijo občinstvu, ki se je za to razstavo zanimalo in čitalo v časopisju, da se bo ustavila tudi v Celju.

○ V domovinsko zvezo mestne občine celjske so bili sprejeti: Urabič Alojzij, tovarnar, Fišer Franc, trgovec in Kopinšek Andrej, zasebni uradnik.

○ Primarij dr. Steinfelser do preklica ne ordinira.

Domžale

Otvoritev novega strelišča. Agilna zvezna strelska družina v Domžalah si je zgradila pod idiličnim Sumbekom med izlivom potoka Rače v Kamniško Bistrico strelišče, ki je vzor vseh podeželskih strelšč in gotovo tudi zavidanje vredno za marsikatero mesto. Lega strelišča je med drevjem in zelenjem grmičevjem naravnost idealna in je že za izbiro prostora samega odbora čestitati. Odbor pod predsedstvom požrtvovalnega tuk. lekarnarja g. mr. ph. Miliča pa se tudi ni ustrašil ogromnega dela. Z neumornim trudom s pomočjo članstva in vseh prijateljev društva si je postavil strelišče, obstoječe iz lične, 8 m dolge strelske lope po vojaškem vzorcu, masivnega brana z dvema odprtinama, ki izključujeta vsako nesrečo pri streljanju, in zaklonoma na 100 in 200 m z dvema tarčama ter z vsemi pripomočki modernega strelišča. Moniran je tudi stalni lastni telefon za zvezo z obema zaklonoma. Vse potrebne načrte je izdelal po vsestranskem preudarku strokovnjako in njemu lastno natančnostjo g. Pichler Kristjan, tehn. uradnik in rez. kapetan. Pri izvedbi načrtov pa gre še posebeja zasluga tuk. komandirju orož. postaje g. Skoku, kateri se pač vedno ob takih prilikah izkaže. Ne smemo pa prezehtati tudi ostalih članov odbora in prijateljev te organizacije, ki so z svo vneto pripomočjo do uresničenja te že davno zasnovane ideje. Tako težko pričakovani dan za naše strelce — je prišel in njih novi dom bo otvoren v nedeljo, dne 29. t. m. Po prihodu »kamničana« iz Ljubljane ob 14.10 krene sprevod po sprejemu gostov izpred kolodvorja z domžalsko godbo skozi trg na strelišče, nakar bo ob 14.30 s prvim strelom otvoreno strelišče. Po nagovorih in streljanju se vrne sprevod v trg, kjer bo veselica. Prometne zveze na vse strani z vlaki in avtobusi so jako ugodne. Pričakuemo, da se bodo vsi prijatelji in strelci naše slavnostne otvoritve polnoštevilno udeležili. Prihitite vsi, da podprete strem-ljenja naših vrlih Domžalcev.

Na šentviški razstavi

Bogato opremljeni razstavnici prostori turške Erman & Arhar

Pohištvo, ki ga razstavljajo mizarjski mojstri, zavzema večino prostora v lepih sobah velike narodne in meščanske sale v Št. Vidu nad Ljubljano. Kot na vseh dosedanjih izložbah ljubljanskega vele-sejma je tudi tu pohištvo predmet splošnega zanimanja in v tem oziru prednjači pred izdelki drugih strok. Še prav posebno pa so se šentviški mojstri tu potrudili in pokazali s to razstavo širši javnosti ustvarjajočo silo svojih rok.

Razstavnici prostori turške Erman & Arhar je bogato opremljen z izdelki po lastnih načrtih, ki v formi ustrezajo tudi najbolj razvijenemu okusu. Vse sobe so tipizirane in se izdelujejo v serijah, kar nedvomno izboljšuje kvaliteto in mnogo poceni produkcijo, vsled česar so tudi mogoče tako nizke cene.

Luksuzni izdelek jedilnice tipa »Roža« zahteva

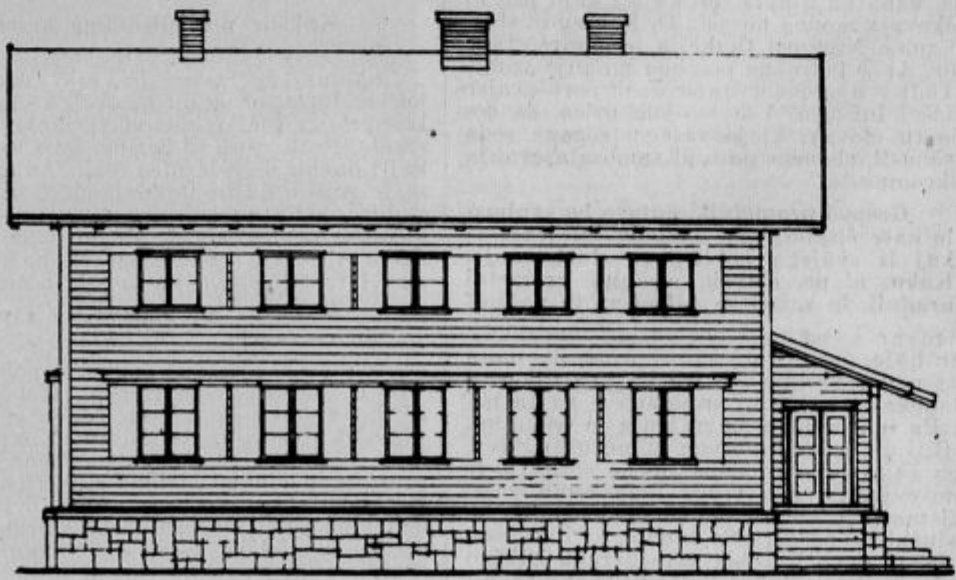


K&K raz-
veseljuje
kot glavni dobitek.

Kjerkoli si bodi, K&K povsodi!

PROIZVOD UNION. ZAGREB.

Prvi dolenski smučarski dom



Za povzdigo Dolenjske deluje zadnje čase poleg »Krke« prav marljivo tudi smučarski klub »Polje«. Ob koncu letošnje zime se je zbrala peščica idealnih smučarjev in sklenili so zgraditi pri Sv. Duhu nad Višnjo goro prvi dolenski smučarski dom. Poguma in veselja do dela so imeli mnogo, denarja pa nič. Navzlic temu pa so dosegli v kratkem času celo več, nego so sami pričakovali. S podnoro banske uprave ter nekaterih ustanov in poedincev so zbrali toliko sredstev, da je temeljno zidovje prvega dolenskega smučarskega doma z vodnjakom, kletjo in greznicjo že dograjeno, teše se že les za gornji del in vse kaže, da bo dom čez dober mesec pod streho. Ali bo še letos tudi v celoti dograjen, opremljen in odprt, to je odvisno od uvidenosti tistih, ki bodo odločili o zaprosenem posojilu. Klub je namreč zaprosil za posojilo, ker bi v sedanjih težkih razmerah ne mogel zbrati toliko sredstev, da bi dom dogradil in opremil.

A dom bo velik, lep, praktično urejen, da se bodo pozimi smučarji, poleti pa izletniki v njem zelo dobro počutili. V pritličju bo samo velika obednica s kmečko pečjo in kuhinjo, v nadstropju pa sobe in skupno ležišče. Načrte je napravila brezplačno ljubljanska gradbena družba, a njen predstavnik g. Ivan Brčić je prevzel tudi brezplačno tehnično vodstvo. Delo teče torej v najlepšem redu in škoda bi bilo, če bi se moralo ustaviti, ko je že tako daleč napredovalo. Upamo, da se to ne bo zgodilo, temveč da bo uvidenost merodajnih gospodov pripomogla, da prevzame tudi Dolenjska v razvoju našega smučarstva tisto vlogo, ki ji po pravici gre.

Drugi šenčurški proces ustavljen

Pred dobrim letom je časopisje poročalo o drugem velikem šenčurškem procesu, po katerem je imelo priti pred sodišče 22 obtožencev. Sedaj je ta proces po § 219-III k. p. v celoti ustavljen. Znani šenčurški dogodki z dne 22. maja 1932 so po dolgih letih odstavljani z dnevnega reda.

Počastitev zaslužnega moža

Iz Krškega nam poročajo: V soboto, dne 21. t. m., je praznoval naš priljubljeni primarij občinske bolnišnice, g. dr. Julij Murgelj, hkrati z obhajanjem svojega 45-tega rojstnega dne 15letnico, odkar z največjim uspehom deluje med nami kot zdravnik, čigar sloves sega daleč čez meje krškega okraja. Znan je posebno kot spreten kirurg, ki se mu mora marsikateri bolnik zahvaliti za življenje. — Vse dobro svojega bivanja med nami je posvetil in vse svoje bogate sposobnosti žrtvoval za javni blagor. — Ko je pred 45 leti zagledal luč sveta v Kranjski gori, mu je Previdnost namenila zdravniški poklic. Ko je končal svoje študije — je moral kot mlad zdravnik v vojno ter prišel v daljni Mostar, kjer je postal šef-zdravnik na oddelku vojaške bolnišnice. Ondi je v izvrševanju svojega poklica sam težko zbolel na pegastem legarju in se je le čudežno rešil smrti. Po končani vojni je imel podoba za lepo službeno mesto na našem jugu.

veliko sobo. Harmonično je kombiniran kavkaški oreh z makazarjem. Celi sobi pa dajejo poseben sijaj upognjena stekla pri kredenci in vitrini. Raztezna miza je najnovejša konstrukcija vendar posevsem enostavna in zelo praktična, njena oblika pa je izvedena strogo v slogu ostale sobe.

Jedilnica »Model 1934« je prikladna za vsako, tudi manjšo sobo. Izdelek je iz domačega oreha. Zaokroženi vogali in okrogla raztezna miza s težkim profilom dela vtis lahkega moderniziranega baroka.

Spalnica »Ljubljana«, gladka, iz temne korenine domačega oreha, kakor tudi vsi ostali tapetniški izdelki vsled svoje enostavnosti in elegancije prijetno vplivajo na gledalca.

Prav posebno pozornost in vseplošno občudovanje pa vzbuja umetniško izdelan oltar po načrtu g. Toneta Kralja. Menza in tabernakelj sta iz progaste ebenovine. Podoba Križanega z Marijo in Magdaleno pod križem je intarzija, ki jo je iz raznih lesov sestavil avtor sam. Vrata tabernaklja krasi mogočen pelikan z mladitci, prav tako sestavljen iz lesov raznih barv. Za oltar se je takoj prvi dan zanimalo več interesentov, ker je cena tako odličnemu izdelku res nizka.

Tovarna Erman & Arhar ima najmoderneje urejen obrat in je specializirana na izdelavi notranje opreme. Na skladišču, ki se nahaja tik zadnje tramvajske postaje, ima stalno, veliko zalogo najraznovrstnejšega pohištva po solidnih cenah in daje svoje blago pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji.

Občinstvu najtopleje priporočamo, da si to izložbo ogleda, podjetju pa želimo mnogo uspeha.

Stanje vinogradov v ormoško-ljutomerskih goricah

Sv. Boltenk na Kogu, sredi julija.

Trta je stopila v oni štadij, ko se pojavlja na ranih grozdih vrstah takozvana »mokas«. Raznim boleznim, zlasti pa peronospori in grozdni plesni se je vinogradnik s škropljenjem z apneno bakreno zmesjo oz. z žveplanjem pravočasno postavil v bran. — V rasti je trta tako napredovala, da je bil viničar pripravljen v izogib škodi, ki bi sicer nastala, vrščkanje predčasno izvršiti. Kjer se to ni zgodilo, je veter polomil kole in trto pritegnil k tlom.

Kar se tiče izgleda na letošnje trgatve, se ne more še nič gotovega reči. Upanje na srednje bogato trgatve (nastavek grozdja je bil itak bolj slab), je v precejšnji meri omajala toča, ki je nekatere dele ormoško-ljutomerskih goric celo dvakrat obiskala. Prvič med dežjem, sicer bi povzročila še večjo škodo.

Glavno vinogradno delo je za letošnje končano. Tu in tam se vrši še tretje okopavanje gorice, trava, ki je preplela ruše med trtami, se žanje in suši viničarju za krmo. Toplim solnčnim žarkom se da na tak način prihraniti, da omogočijo in po- spešijo zorenje grozdja.

Moške delavne moči viničarjev so se porazgubile ter se odpravile na mlake, deloma na Hrvateko (Medjimurje), deloma bolj v bližino k svojim gospodarjem, samo žene in otroci so ostali doma. Žal pa, da uspehi letošnje mlače ne bodo bogve kako sijajni, in to radi bolj pičle žetve, deloma pa radi tega, ker opravljajo delo mlače zvečine mlatični stroji.

Glede vinske trgovine bodi omenjeno, da se suče ta sedaj v precej ozkih mejah. Zaloge so skoraj izčrpane, le majhne množine prodajajo producenti, in to zvečine le gostilničarjem. A. I.

„Pecion“ prašek za pranje
je domač, boljši in cenejši

Žrtev Savinje

Celje, dne 21. julija 1934.

Včeraj proti večeru se je kopal v Savinji pri Levškem mostu 28-letni zidarski pomočnik Jožef Turnšek iz Levca. Turnšek, ki je bil božjasten, se je oddaljil nekoliko od drugih kopalcev in izginil pod vodo, ki sicer ni globoka. Najbrže ga je v vodi prišla njegova bolezen, ker se ni več prikazal in ko so ga za kakih 20 minut našli malo nižje, kamor ga je naplavila voda, je bil že mrtev. Turnšek je bil poročen in zapuščal poleg žene 1 nepreskrbljenega otroka.

Navdušenje vzbuja naravna
kamilčna krema

„Kamila“

lekarnarja Oblaka zaradi čudovitih lepotilnih in zdravilnih uspehov. Edino zanesljivo sredstvo proti lišajem, izpuščajem, abscesom, vročnim izpahom gubam in sličnim nakazem. — Poskusite eno samo škalljico za nego kože doma, pri sportu, pri britju, pri sončenju. — V lekarnah in drogerijah škalljica 10 Din. — Glavna zaloga za Ljubljano: Foto-parfumerija „Venus“ pred pošto. — Izdeluje in razpošilja: Lekarna Mr. Jože Oblak, Št. Vid nad Ljubljano.



Slatina Radenci

Jugoslavlani, posebno Slovenci, do prevrata nismo imeli prilike živjeti se v lepoto in dobrino svoje zemlje. Naša letovišča, zdravilišča so bila ali mrtva, neodkrita, ali pa samo tuje dostopna. Ti šele so nas opozorili, da nudi naša zemlja več naravnih biservov, več privlačnosti tako glede udobnosti kakor glede nizkih cen kot katerikoli država v Evropi. Nasledni smo raznim inozemskim reklamam ter posečali draga inozemska okrevališča, domim so inozemci odpirali naš raj. Devizne ovire, nezmagljive cene v tujih zdraviliščih in velik naval tujih gostov v naše kraje šele so odpirali naša naravna bogastva.

In med te blagoslovljene kraje naše lepe domovine spada Slatina Radenci. Ta kraj je bil znan sprva našemu občinstvu le po na rudninah najboljši radenski vodi, saj pijemo danes skoraj v sleherni boljši hiši ali zdravilni, Kraljevi ali Gizeleini vrelci, ki slove kot ena najboljših pitnih vod v Evropi. In dasi so se posluževali še pred vojno Avstrijci in Madjari Radenci kot zdravilišča pri obolenju srca, skleroze, krvnih žil, ledvic, osobito pa ledvičnih in jetrnih kamnov, smo si osvojili Slovenci, Hrvatje in Srbi Radence šele po prevratu, uvidevši, da nam nudi Slatina Radenci isto kot nemški Nauheim, avstrijski Gastein ali češke Frantove Lazni. Razlika je le v tem, da stane samo vožnja v inozemstvo z zdraviliško takao več kot dvajsetdnevno lečenje v Radencih, vsehstani stanovanje, hrano, kopanje in zdravnik. V izvensezonskih mesecih, t. j. maj, junij in september stane namreč pavšalno le 1400 Din, kjer se nudi gostom poleg običajne dobre in zadostne hrane tudi dietična kuhinja.

Skozi več let sem posečal Nauheim, Frantove Lazni. Letos sem bil po prijateljih, ki so istotako posečali označene tuje kraje, opozorjen, da nudi radenska voda isto kakor tujina in priznati moram, da opažam tu iste rezultate kakor v tujini.

Veliko zavisi tudi zaupanje v zdravnika. In baš Slatina Radenci ima tudi v šefu zdravilišča strokovnaško oporo, saj si je g. dr. Šarič, rodom Ličan, pridobil na Dunaju, Parizu in Berlinu kot specialist za srčne bolezni bogata izkustva, ki se tu, spojena s tem univerzalnim mineralnim vrelcem, na ogliki kovi kislini in litiju enem najbogatejših v Evropi, pri zdravljenju blagodejno obrestujejo. Na razpolago je tudi rentgen, diatermija, solux, višinsko sonce, hidroterapija, masaža itd.

Slatina Radenci je pristrčen obmurski kraj, odet z bogatimi klasami žita, mišičnimi složnimi gozdi in romantičnimi vinskimi goricami. Po miru, oddihu hlepečti najdejo tu ne le prijetno, ceno zdravilišče, temveč tudi miren odih, ki blagodejno vpliva na živce. Ljubka šetališča po parku, ob Muri, po polju in vinorodni Kapeli, sličejo naravnim mehkim programom.

Zato pa Slovenci, posečajte Radenski Nauheim in pijte Radensko slatino.

Poizvedovanja

Ukraden je bil barometer od petka, 20. julija, na soboto, 21. julija, ponoči, kateri je bil vreden 300 Din. Svati se pred nakupom! Dotični, kateri ga izsledil, dobi nagrado. Škerlep, Mala vas 3, p. Jožica.

STELLA

TOALETNO MILO

Redno umivanje s tem milom, ki je tako poceni, in vendar tako dobro, naredi Vašo polt nežno in mladostno svežo.

ONO JE TAKO BLAGO

Koledar

Nedelja, 22. julija: (9 pobinkoština nedelja) Marija Magdalena, spokornica; — Lavrencij.

Ponedeljek, 23. julija: Apolinarij, škof mučenec. Sonce stopi v znamenje leva ob 14.42.

Osebnosti

— Poročil se bo jutri v ponedeljek, dne 23. julija t. l. v cerkvi sv. Cirila in Metoda pri Sv. Krištofu v Ljubljani predsednik JSZ in strojni stavec Jugoslovanske tiskarne g. Srečko Zumer z gosposično Franco Erzenovo iz znane delavske in strogo katoliške družine iz Kroke. Poročencema želimo obilo sreče, zadovoljstva in božjega blagoslova!

— Odvetniške vesti. Odbor odvetniške zbornice v Ljubljani je dovolil g. dr. Andreju Vebetu, odvetniku v Brezicah, da preseli svojo pisarno v Maribor. Za prevzemnika pisarne je imenovan g. dr. Josip Zdošek, odvetnik v Brezicah. — G. dr. Rajnhold Kerschbaumer, odvetnik v Celju, se je odpovedal advokaturi s prošnjo za izbris iz imenika odvetnikov.

Ostale vesti

— Planinska sv. maša bo v četrtek, 26. t. m. v kapelici sv. Cirila in Metoda na Moliški planini pod Ojstrico v Savinskih Alpah. Službo božjo opravi ob 10 g. župnik iz Luč. Kapelica stoji v krasnem gorskem kraju nad Robanovim kotom, od Kocbekovega doma na Korosici je oddaljena pičle pol ure. Planince, ki se bojo ta dan mudili v okolišju Ojstrice in Korosice, najlepše vabimo k udeležbi. Vabljeni so seveda tudi vsi dolinci SPD Celje.

— Kongres pravnikov kraljevine Jugoslavije bo letos v Zagrebu v dneih 7. do 9. septembra. Na dnevnem redu je več znanstvenih referatov večinoma gospodarskega in finančnega značaja. Na kongres pride tudi večje število bolgarskih pravnikov. Po kongresu se bodo vršili izleti, katerih smeri se bodo še pravočasno sporočile. Prijave in članarino sprejema društvo »Pravniki« v Ljubljani do 15. avgusta t. l.

— Vpis v I. razred drž. učiteljske šole v Ljubljani bo 5. septembra 1934 od 9—12 v ravnateljstvu pisarni. Po zadnjem odloku ministrstva prosvete od 11. julija 1934 se vpišejo v I. razred učiteljske šole samo oni učenci (učenke ne), ki so dovršili IV. razred srednje šole in naredili nižji tečajni izpit z odličnim uspehom. Biti morajo telesno sposobni in imeti posluh za petje in glasbo. Prizadeti naj vložijo v teku počitnice s 5 Din kolkovano prošnjo za sprejem, ki naj bo opremljena z rojstnim listom, iz katerega naj bo razvidno, da učence 31. decembra 1934 ne bo nad 17 let star, ter z izpričevalom o nižjem tečajnem izpitu. — Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani.

— Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gniloba v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno sredstvo.

— Daleč je francoski Lurd — le malokdo more tja. Pojdite z nami v slovenski Lurd — Rajhenburg! Skupno romanje, združeno s celodnevним izletom v Zagreb bo 14. in 15. avgusta. Podrobna pojasnila v romarskem listu dobite zastoj, če se takoj prijavite na naslov: List »Po božjem svetu«, Ljubljana, Tyrševa 17.

— Maturante in sošolce L. 1919 iz šentvitskih zavodov prosim, da mi sporoče želje o praznovanju 15letnice mature. Langus Joža, mestno knjigovodstvo v Ljubljani.

— Vreme. Že šesti dan traja vročina, ki povzroča veliko sopro. Včeraj zjutraj je bila v Ljubljani najnižja temperatura +16° C, najvišja pa +29° C. Na solcu je dosegel termometer celo višino 34° C nad ničlo. Barometer je nekako stabilen, polagoma se dviga. Včeraj zjutraj je kazal 739 mm. Huda vročina pritiska, po drugih krajih pa je bilo včeraj močno oblačno, dočim pri nas v Sloveniji vedro in vroče.

— Strela. Iz Grahovega pri Cerknici poročajo: Preteklo nedeljo popoldne je razsajala silna nevihta z velikim nalivom med gromom in treskom. Treščilo je v Zerovnici v Majerjevo hišo, katera je do tal pogorela, kakor tudi hlev in svinjak. Zgorela sta tudi dva prašiča. Pogorel je tudi Jeretov in Babičev hlev in svinjaki. Pri Babiču tudi eno žrebe. Bolnega Majerja so morali prenesti iz goreče hiše. Baje Majer ni plačal zavarovalnice.

— Prošnja. Izzeljenec Mežnar Ivan, izgnan po odgonu dne 10. 4. t. l. iz Romunije s 5 člansko družino, ženo in 4 otroci v starosti 7 mesecev do 13 let, stanujoč na občinski stroške občine Rudnik v Rudniku št. 64 pri Ljubljani, vsled težkih želodčnih operacij nezmožen za delo, udano prosi usmiljenja srca za kakršnokoli pomoč k preživetju družine, ki je v obupnem položaju.

Hvaležni prebivalci krškega okraja.

Zagorje

Romanje na Brezje s posebnim vlakom bo dne 4. avgusta. Vožnja je polovična. Obeta se velika udeležba.

Nekdanjo občinsko izolirnost popravljajo. V nji bodo naredili dva razreda osnovne šole.

Za kolportarja »Slovenca« je v Zagorju ob nedeljah zadostno urejeno. Prosimo, da segate po njem.

Proti preobilni debelosti uporabljajte samo neškodljive Slatinske tablete za hujšanje,

ki jih proizvaja apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani iz naravnih mineralnih soli in zeliščnih ekstraktov. Zahtevajte v Vaši lekarni samo prave, neškodljive Slatinske tablete Bahovec. Mala doza (100 tablet) 16 Din, velika doza (200 tablet) 74 Din. Reg. br. 283 — II. I. 1934.

Napadalci na Hinka Lebingerja obsojeni

Litija, 21. julija.

Danes se je vršila pri okrajnem sodišču v Litiji zaključna obravnava proti trem napadalcem, ki so 18. januarja l. l. iz sode in v mraku napadli litjskega trgovca g. Hinka Lebingerja in ga močno pretepli. Ker je bil eden napadalec mladoleten, je okrajni sodnik g. dr. Karel Novak odredil tajno razpravo. Zaslusane so bile še nekatere priče, ki so izjavile, da se je g. Lebinger res v kupcijskih zadevah mudil na Poljsniku. Po kratki obravnavi je razglasil sodnik sodbo, po kateri so vsi trije napadalci krivi prestopa po § 184 k. z. in § 74 ter se obsodijo: Mladoletni Martin Zagorec, pos. sin na 10 dni zapora, pogojno na dve leti, njegov brat Anton Zagorec na 10 dni zapora ter Anton Povše na 10 dni zapora nepogojno. Vsi trije nerazdelno na stroške sodnega postopanja ter plačilo g. Lebingerja za bolečine 200 Din ter 26 Din za zdravila. Glede palice, ki je pri pretepu zmanjkala, se zavrne zahtevka Lebingerja na civilno-pravno pot. Proti pretepu sodbi se je zastopnik drž. pravdnika pritožil, obsojeni napadalci so si pridržali 3-dnevni rok za pritožbo. Sodnik je mišljeno kazen utemeljeval s tem, da so bili napadalci nahujskani.

★

— Nekaj iz borbe za občinski sedež. K članku v »Slovenec« štev. 160 pod naslovom: »Nekaj iz borbe za občinski sedež« smo prejeli sledeče pojasnilo: Res se že dolgo bje boj, ali naj bo sedež občine Stična v Stični sami ali pod Ivančim gorico, ni pa res, kar piše Vaš dopisnik: »Za sedaj še ne vemo, kdo bo zmagal, kajti ministrstvo je že pred meseci odločilo sedež v Stični. Zato se ne bje več boj, ali naj bo sedež v Stični ali pod Ivančim gorico, ampak za to, ali naj bo sedež v Stični tam, kjer so vsi javni uradi (zaradi katerih je ministrstvo prisodilo sedež občine Stični) ali pa tam, kjer so gostilne, to je pod Ivančim gorico, kamor spada par zadnjih hiš Stične, t. j. pol ure od omenjenih uradov. Odločitev pač ne bo težka!

— Most čez Soro pri Goricanah. V tork, dne 17. t. m. se je vršila pri občinski upravi v Medvodah ofertalna licitacija za zgradbo mostu čez Soro pri Goricanah. Most bi bil železobetonski in je znašala zanj proračunska vsota 588.000 Din. Na licitaciji so sodelovali 4 ponudniki, od katerih je bil najcenejši Miroslav Zupan, ki je dal 25,6 odstotkov popusta na proračunsko vsoto. Treba je, da to licitacijo potrdi še banaka uprava. Kakor smo že omenili, bi bil most železobetonski v enem loku. Zadeva se je že delj časa vlečla in bi morala biti licitacija že spomladaj letos, pa se je zakasnila in tako se bodo dela, če bo licitacija odobrena, začela še letos. Pričakujemo, da bo odobritev kmalu prišla, ker prebivalstvo že težko čaka na novi most. Prebivalstvo bo imelo s tem mostom zelo skrajšano pot do svojih polj na drugi strani Sore, ko mora sedaj iti večkrat do dve uri do Medvod, da pride na most. Pa tudi za obisk šole bo otrokom zelo skrajšana pot. Če bi bila licitacija potrjena, kar je nujno želeli, bi se most lahko začel graditi že ta mesec.

Posetite Maribor! III. Mariborski teden

od 4. do 15. avgusta 1934

Revija kulturnega, gospodarskega in družabnega življenja Mariborskega okrožja.
50% popust na železnica in parnikih.

— Tatvina v župnišču. Sv. Jedert nad Laškimi: V četrtek proti poldnevu sta prišla dva lepše oblečena mlada brezposelna v župnišče. Ko je prvi dobil dar in odšel, je drugi stopil v nezaklenjeno sobo in pobral dijaku, ki je tam na počitnicah, suknjo, hlače, robce in 20 Din. Gospodinja ga je našla v sobi, a je mislila, da so reči, ki jih je imel že pod pazduho, njegove. Zmeden je vprašal, če ni nikogar doma. Dobil je potem še dar in oba tička sta jo odkurila. Čez kake pol ure je dijak opazil tatvino. Obleka je uzmovčema pretesna, zato jo bosta ali sta jo že prodala, ali pa jo bosta dala predelati. Pred temi drznimi potepuhi ni nič varnega, tudi če so ljudje doma. Zdjaj poleti bi lahko dobili delo, če bi le hoteli. Pred njimi je treba zapirati vrata in okna.

— »Putnikov« izlet na Dunaj. Odhod iz Ljubljane je v soboto, 28. t. m. ob 21.45 do Zidanega mosta, kjer prestopijo izletniki na posebni vlak, ki pride iz Beograda. Cena vožnje v III. razredu 242 Din, prehrana pa 507 Din, do Zidanega mosta je dovoljena polovična vožnja.

— Popravek. V »Slovenec« z dne 18. julija ste poročali, da je bil v Vidmu-Dobrepoljah velik fantovski pretep. Iz Dobrepolj sporočamo, da ni bilo tu nobenega fantovskega pretepa. Pretep je bil v Strugah. Tega sramotnega dejanja ne smemo imeti na sebi za druge.

— Izlet v Oberammergau k pasijonskim igrantom v Münchenu in Salzburg ob 20. do 25. avg. Cena izleta, t. j. vožnja in vsa oskrba ter vstopnica I. razreda k pasijonskim igrantom je 1725 Din za osebo. Odhod iz Ljubljane 20. 8. ob 20.45. Program in prijave pri »Putniku« v Ljubljani.

— Prostovoljna gasilska četa Dol pri Hrastniku. Vsem trgovcem in tvečnikom kakor tudi obrtnikom in drugim, ki so se odzvali naši prošnji ter tako gromotno ali materijelno podprli našo prirediteljsko tombolo dne 15. julija t. l., se najiskrenejše zahvalujemo s prošnjo, da nam še naprej ostanejo tako blagohotno naklonjeni.

— Odhori.
— Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu sporoča tem potom, da se dne 23. t. m. preseli iz starih prostorov v nove večje in lepše v Krajice Marije ul. št. 5, pritličje desno, »Seljački dom«.

— Posebni vlak v Maribor. V nedeljo, dne 5. avgusta priredi »Putnik« v Ljubljani izlet s posebnim vlakom v Maribor na »Mariborski teden«. Cena vožnje in vstopnina na »Mariborski teden« je 60 dinarjev za osebo. Ugodna prilika za izlete na Pohorje. Prijave pri »Putniku« za nebotičnikom.

— Neznani samomorilec. Dne 20. julija je ačerska šolskega upravitelja g. Dr. Dorica Blažičeva na Ovisah pri Podnartu pri nabiranju gob v gozdu pri Ovisah našla neznanega obesa. O tem je takoj obvestila orožniško postajo v Podnartu, naka se je orož. narednik g. Kemperle Civil podal na lice mesta in ugotovil, da se je neznani mož, star okrog 30 let, visok ca. 175—177 cm, kostanjevih las, oblečen v zelenkasto križasto obleko, pristrizanih brk, sivih oči ter zdravih zob, obesil na gabrovo drevo z usnjnim pasom. Identitete imenovanega ni bilo mogoče ugotoviti, ker je pred samomomorom uničil vse listine, kajti dobili so se še mali ostanki papirjev na malcem pogorišču par metrov od drevesa. Pri nesrečniču se je našla le srebrna žepna ura z verižico, glavnik, molen in železen nož z napisom »Sarajevo« ter pet dinarjev gotovine. Kdor bi o neznancu kaj vedel, naj se izvoli obrniti na orož. postajo v Podnartu, kjer so tudi shranjeni vsi najdeni predmeti.

— Pri prehlajenjih, hripi, vnetju vratu, zabreklosti bezgavk, živčnih boleznih, trganju v udih dobro dene, ako se s pol kozarcem naravne »Franz-Josef« grenčice poskrbi za vsakodnevno izpraznjenje črev. Po izjavah vseučiliških klinik se odlikuje »Franz-Josef« voda po zanesljivem učinku ob zelo prijetni porabi.

— Katere knjige našim gospodinjam in gospodarjem v poletnem in jesenskem času najbolj služijo? Beg Anton: Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob in kako jih pripravljamo za dobro jed. 50 Din. (Slike v naravnih barvah). Humek Martin: Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem v domači sadni uporabi in v konšerviranju sadja in zelenjave. 24 Din. Humek Martin: Sadje vino ali sadje. Navodilo, kako ga izdelujemo in z njim ravnamo, da nam ostane zdrava in okusna pijača. 10 Din. Majdič I.: Nasveti za hišo in dom. Knjiga je velike važnosti in pomena za vsako družino, ker prinaša nasvete za vsakovrstne gospodinjske in gospodarske potrebe. Vsem gospodinjam to knjigo še posebno priporočamo. Cena vezanemu izvedu je 30 Din, broš. 20 Din. Vse te knjige se dobijo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Zakaj zdravnik tako uspešno zdravi na želodec, črevesju, ledvicah, žolčnih kamnih, hemoridih in sklerozi bolne? Oni jim predpišejo prijetno in ceneno, domačo naravno JORDAN gorčo vodo, ki deluje milo in brez bolečin. Dijeta odveč. Dobi se povsod.

— Velik pomen kamilije za nego kože. Opozorjamo na današnji oglas.

— Dobava drv. Uprava poljeje v Ljubljani razpisuje dobavo 200 m lepih suhih bukovih drv. Tozadevno pravilno kolkovane pomdne je vložiti do 1. avgusta 1934 pri Upravi poljeje v Ljubljani (8162.)

— Pri slabosti je naravna »Franz-Josef« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

— Mineralna voda kot zdravilo. Redna prebava je velik problem za vsakega človeka in temu vprašanju posvečajo mnogi zdravniki največ pozornosti. Po raznih laboratorijih in tovarnah se izdelujejo zdravila za zboljšanje prebave, toda zdravniška znanost je ugotovila, da so še najboljše zdravilo in sredstvo za redno prebavo naravne mineralne vode. Toda nekatere mineralne vode vsebujejo le malo mineralnih soli in jih je zato treba piti tudi v velikih množinah, druge pa imajo preveč soli in jih je treba redčiti. Oboje pa je neprijetno. Le nekatere vode imajo pravilno sestavo. Na prvem mestu so bile dosedaj razne madjarske vode, kakor Franc-Josefova grenčica, Hunjadi Janoš in Apenta. Za uvoz madjarskih voda smo plačali letno okoli 10 milijonov dinarjev, ki so šli v inozemstvo. Toda tudi pri nas so vzele tako izvrstnih grenkih mineralnih vod, zlasti v Banatu v vasi Torda. O tej vodi so se zdravniške kapacitete izjavile, da je to dovršena prava pristna naravna grenčica, ki ima bogato vsebino in je higiensko neoporečna. Podjetje, ki te vrelce izkorišča, je dalo vodi ime Jordan.

— Opozorjamo cenj. čitatelje na prvovrstno Radensko mineralno vodo ter smo prepričani, da je nikdo ne bo več zamenjal s kako drugo, kdor jo je enkrat poskusil.

— Pri odebelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice jako delovanje črevesja in dela telo vitko.

Naznanila

Društvo knjižniških strokovnjakov za dravsko biblioteko ima svoj redni občni zbor v Mariboru v nedeljo, dne 12. avgusta l. l. v hotelu »Orl«. Pričeletni točno ob 9 dopoldne. Vsi absolventi knjižniških sol, tudi nečlani ter prijatelji društva, vabljani. Za redne članke je udeležba obvezna. Kdor namerava imeti kak aktualni referat, ga mora predložiti po društvenih pravilih v pregled društva. Zato pošljite morebitne referate tajniku Martičevu. Krvni, in to najkasneje do 30. julija.

Ljubljana

1. Članom križanske moške kongregacije se sporoča, da se za danes popoldne določeni poldnevni izlet preloži na poznejši čas.

1. Kino Kodoljevo. Danes ob 18 in 20.30 dvojni spored: »Pot v življenje«, ruski film, in »Tomy Boy«, nemški spornik film.

1. Nočno službo imajo lektorar danes: mr. Trnko, ed. ded., Mesini trg 4 in mr. Ranor, Miklošičeva c. 20; jutri: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bohinec ded., Rimska cesta 21 in dr. Kmet, Trčeva cesta 41.

Maribor

1. V Karlovi dvorani, Korosčeva ulica 12, se v ponedeljek, 29. julija ob 4 popoldne dramo »Čaraki seli«, na prostem v gozdu zraven Pevskega doma.

1. Sestanek tržičke skupine bojovnikov bo v ponedeljek, 23. t. m. v Tržiču v dvorani hotel »Pošta« ob osmih zvečer. Priidejo govorniki iz Ljubljane, med njimi tudi Stane Vidmar. Tovariši vabljeni!



Radost na zraku in soncu Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadrgniti svoje telo s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate nevarnost sončarice, obenem pa dobite krásno bronasto barvo kože.



Nivea na zraku in soncu!

Iz življenja in trpljenja naših železničarjev

Razgovor s prometnikom — Tudi ta služba zahteva »celega moža« — Tempo prometa je neizprosno: vsega zajame vase

Ljubljana, 21. julija.

Prejšnjo nedeljo smo seznanili naše čitatele s sedmimi zastopniki železničarjev: strojevodjem, kurjačem, vlakovodjem, zaviračem, premikačem, čuvajem in sprevodnikom. Danes jih seznanjamo še z drugo pango to službe: z delom ki ga opravlja prometnik. Tudi ta se je radevolje odzval prošnji našega poročevalca za kratek razgovor. Vsekakor so takile intervjuji z ljudmi, ki si v potu svojega obraza služijo kruh, mnogo zanimivejši, sodobnejši in življenjsko nujnejši kakor senzacionalni intervjuji z raznimi »prominentami« in »zvezdniki«, katerih besede tako rade izvenijo v frazo, afektacijo, hlimbo in laž. Besede delovnega človeka so verno ogledalo našega časa, ki stoji ves v znamenju težke socialne borbe za obstanek, vsakdanjih skrbi, življenjskih stisk in nadlog.

Kdo ne pozna prometnika z značilno rdečo kapo na glavi? Obliko tej kapi pač ni narekovala modna norost. To je njegov službeni znak. Njegova funkcija je namreč tako važna, da je potrebna posebne zunanje označbe. Tudi v njegovem stanovanju poročevalci ni našel luksuza. Vse v njem priča, da domuje tu človek, ki je vajan strogega reda in točnosti, obenem pa tudi samozatajevanja in skromnosti.

Gospod prometnik, gotovo bo zanimalo naše čitatele, če nam poveste tudi vi kaj iz svojega poklenega službovanja. Kako n. pr. človek postane prometnik? Uradnik in kakaj se odloči za ta poklic?

»Stvar je na prvi pogled kaj enostavna. Kdor hoče postati prometni uradnik, mora imeti razen predpisane šolske kvalifikacije tudi nekaj veselja in sposobnosti za ta poklic. Pa tudi mnogo potrpljenja in trdnosti. Biti mora hladnokrven in močnih živcev, da ga še tako težke situacije ne spravijo iz ravnotežja. Če kdo vsega tega nima v izdatni meri, je bolje zanj in za druge, da se tej službi ne posveti. Se omenim, ki ima vseh teh darov dovolj, usoda večših rada kakšno zagode. Težko je tukaj postaviti kakršnekoli norme. Tempo življenja zahteva mnogo in promet se mora s svojim človeškim aparatom tem prilikam prilagoditi.

Človek, ki čuti, da bi bil za našo službo, prične svojo kariero in prakso z brzovojno službo. Ko naredi brzovojni signalni izpit, preide v prakso za prometno službo. Tam se mora temeljito seznaniti z vsemi prometnimi predpisi, teoretično in praktično. Nato napravi teoretični in praktični izpit ter prične s samostojno prometno službo. Pa nikar ne mislite, da potem že vse zna! Značaj naše službe je pač takšen, da človek nikdar dovolj ne zna. Nепrestano se še uči. V praksi si namreč dve situaciji nista nikdar enaki. Zmerom moramo gledati, da razvozljamo situacijo v skladu s predpisi in potrebami obenem. So to stvari, ki jih ni mogoče točno razložiti, razumeti pa le, če jih človek preizkusi sam.

Po izpitu mora kandidat napraviti še komercialni izpit. Selo takrat postane polnovreden član naše družbe in sposoben, da pleza po lestevci navzgor.

Kakšni pa so klini te lestvice?

»Če mu je sreča mila in si prej — kakor pravimo — ne zlomi vratu, postane šef postaje ali pa ga premestijo v direkcijo. Izključeno seve tudi ni, da z zlomljenim vratom konča svoje življenje pri železnici — kot izpanžiranec v administrativni službi. Priznati vam moram, da smatra prometnik pisarniško službo kot nekaj manj vrednega.«

Kako to? se začudim.

Zato, ker ima pač takšno žilico, da ne more prenesti mirnega čepenja v pisarnah za zaprašenimi akti...

Oprostite, gospod prometnik, ampak tega ne morem razumeti: zakaj naj bi bila prometna služba pri železnici tako težka?

Vašemu vprašanju se prav nič ne čudim. Kdor ne pozna do potankosti delokroga prometnega uradnika, pač ne more domnati naših težav in naporov. Vsekaj lažj vidi v nas samo človeka, ki pride k vlaku in odpravi vlak, dočim je vse drugo naše delo nevidno. Skoraj nemogoče je človeku, ki ne pozna naše službe, dopovedati, v čem obstoja peza našega delovanja. Skušal vam bom vsaj površno opisati naše dnevno opravilo.

Prometni uradnik mora zasledovati potek vseh vlakov v svojem odseku. Na glavnem kolodvoru v Ljubljani n. pr. na vsej dispozičijski progi do Zidanega mostu, Rakke, Jesenice, Kamnika, Kočevja in Novega mesta. Na ta način uredi v primeru zamud pravičen dohod odnosno odhod vlakov in obdrži zveze z vlaki. Skrbeti mora, da se odpremi pravičen tovor z odgovarjajočimi vlaki, da tovor na vmesnih postajah ne zaostaja. Uvaja po potrebi izredne vlake za odpravo tovora, ki ga ne moremo odpremiti z rednimi vlaki. Skrbti, da redne vlake pravočasno odpevo, če zanje ni tovora, in da so potniški vlaki dovolj okrepjeni, če so frekvence potnikov izredne, kakor n. pr. v nedeljah in ob raznih prireditvah. Dalje določa vlakovne skupine spremnega osebja za službo, odnosno jih pošilja onim postajam, ki so jih naročile za izredne vlake. To je zlasti ob močnem prometu košljivo vprašanje, ker nam osebja primanjkuje in moramo z njim kalkulirati tako racionalno, da izhajamo z obstoječim statežem. V takih primerih izkoristimo osebje do skrajnosti. To radi večkrat neupravičeno nastope, pri čemer pa drug drugemu

ne zamerimo, če pade pikra beseda. Saj so vsi dobro zavedamo, da je naša služba neolčljivo zvezana s hudo nervoznostjo.

Po kakšnem redu pa odpravljate vlake?

»To odpravljanje ni tako enostavno, kakor bi si kdo mislil. Vsa odprava vlakov je vezana na določene pogoje in varnostne mere. Vsak vlak moramo s posebno napravo signalizirati na progo, za dospele vlake pa dajemo telefonično ali brzovojno odjavo, to je potrdilo, da je vlak na mestu in da mu lahko sledi drugi vlak. Če takšno odjavljanje prezmemo ali opustimo, lahko nastanejo katastrofalne posledice, združene z velikimi človeškimi in materijelnimi žrtvami. Za zamudne vlake na enotirni progi moramo urediti srečanje vlakov, da se ne bi zamude še povečale. Za vse to je predpisan strog formalen postopek, ki ga moramo brezpogojno upoštevati. Kontrola je stalna in rigorozna.«

Kakšne posledice ima kršenje predpisov?

»Administrativno in celo disciplinsko kazni. Te kazni so dokaj občutne in pogoste, ker pri največji pazljivosti lahko kaj prezremo. Proti njim se borimo brez upa zmage, kajti dokler bo železnica tekla, bo tako. Tako se je godilo našim prednikom in tako se bo godilo našim naslednikom. Pa je v tem pogledu drugod še slabše. Znano vam bo, da je ravno slovenski železničar že pod Avstrijo slovel zaradi svoje vestnosti in točnosti.«

Kako pa ste zadovoljni s potujočim občinstvom?

»Ti nam gredo — odkrito povedano — večših hudo na živce. Nočemo in nočemo razumeti, da jim ne moremo vedno ustreči, čeprav bi jim radi. Predpisov ne moremo po mili volji obračati na glavo. Zmanjka n. pr. prostora v vlaku, nastane gneča in že je tu pritožba in kritika, češ: toliko in toliko vagonov je pa brezpoldno ostalo praznih! Ljudje ne pomislijo, da so oni vagoni že določeni v druge namene. Večših je tudi gonilna sila stroja že povsem izčrpana in mu nikakor ni mogoče dodati še nekaj vagonov. Bogve, če kdo pomisli, da morajo naše železnice danes kriti svoje potrebe same, dočim so pred vojno dobivale od države še subvencije, ker so bile pasivne.«

Riziko prometnega uradnika je poetemak dokaj velik?

»Da, mnogo moramo riskirati in sicer v interesu službe. Vse naše delo je združeno s samozatajevanjem in požrtvovalnostjo, ki je za oči nevidna. Vsekakor ne bi smeli kar pavšalno obsojati človeka, kateremu tu pa tam odpovedo živci. Neki moj kolega si je nekoč hotel vzeti življenje, tako ga je potrla vest, da je nehota zakrivil nezgodo ekspresnega vlaka v Rajbenburgu. Zaradi preobremenjenosti in izčrpanosti so mu živci odpovedali samo za kratek hip in posledice so bile strašne: trije tovariši mrtvi in razbit stroj. Zaradi napore in riskantne službe se prometni uradniki tudi hitro starajo in umrljivost je med nami v razmeroma mladih letih dokaj visoka.«

Pa ste za svojo naporno službo gotovo še posebej nagrajeni?

»Motite se. Naše plače so zenačene s plačami drugega uradništva. Napredovanje je počasno; stojimo nekako tri leta za svojimi vrstniki v drugih resorih državne službe. Razen tega smo v toliko na slabšem, da nekaterih skupin kot prometniki ne moremo doseči. In če pridemo v boljše položaje, imamo spet to oviro, da kot maturantje ne moremo doseči zadnje za nas določene skupine prej, dokler ne dosežemo 50. leta starosti in še to pod določenimi pogoji. eL malo je takšnih, ki bi to skupino dosegli. Razen plače prejemo še nočno doklado, ki je pa tako malenkostna, da ni vredna omenbe: 10 Din za noč. To je komaj za cigarete, kajti vedeti morate, da smo skoraj vsi prometniki strastni kadileci. Tudi za obleko prejemo nekaj malega, kar ne krije niti stroškov za rokavice.«

Kako pa uporabljate prosti čas?

»Prosti čas je pičel, kar ga pa je, ga uporabim za društveno delo in razvedrilo. Brez razvedrila prometniki pač ne bi mogli dolgo vzdržati, kajti naporna služba nam živce sistematično umiče. Rad jo mahnem na goro, ljubim zrak in vodo. Zaenkrat sem navezan zgolj na Ilirijo, ki mi pa ne prija. Imam rad tekočo vodo. Do letos smo imeli veliko veselje s Soro, ki je bila že skoro kar naša. Letos pa si niti Sore ne moremo več privoščiti. Upam, pa, da bo vprašanje glede tega našega najljubšega kopališča kmalu spet ugodno rešeno, kajti potrebni smo čistejšega zraka in solnea in vode kakor ptica prostosti. Okrepiti si moramo živce in telo za še bolj naporno službo pozimi.«

Za slovo mi je navrgel še tele besede, ki z njimi končam:

»Opisal sem vam življenje prometnikov povsem nepristransko, brez vsakega pretiravanja. Priznati morate sami, da naš položaj ni zavidanja vreden. Lahko mi verjamete, da še nikoli nikomur nisem svetloval, naj se oprime našega kruha, in tudi nikomur ne bom, če se razmere temeljito ne spremenijo in ne postanejo takšne, kakršne so pri drugih dobro urejenih železnica.«

Split, Hotel „Salonac“

Najbližji kolodvoru in pristanišča.
50 novo urejenih sob. — Zmerne cene

19 let po ustrelitvi — oproščen

Razsodbe vojnih sodišč revidirajo

Od 1. julija 1933 obstoji v Parizu izredno sodišče, ki ima nalogo, da revidira razsodbe vojnih sodišč. Naj navedemo samo nekaj primerov, ki kažejo vso strahoto vojne tudi v pravnem področju.

Pešec Laurent, ki je služil pri polku 247., je bil ranjen na bojišču pri Souainu v roko. Njegov stotnik ga je poslal na obvezovališče, odtod je odšel v bolnišnico v Châlons. Tu ga je pregledal prvi zdravnik dr. Buy. Ugotovil je, da se je Laurent sam ranil z namenom, da bi ga poslali v bojišče. Vložil je ovadbo in Laurent je prišel pred vojno sodišče ter je bil na podlagi izpovedi dr. Buya, ki je nastopil kot edina priča, obsodjen na smrt. Dr. Buy je še živ in je bil klican pred izredno sodišče v Parizu. Izjavil je, da je vse ranjence na rokah, glede katerih ni prejel od poveljujočega častnika poročila, da so res bili ranjeni, imel vedno za bojazljivce, ki so se sami ranili. Na podlagi tega svojega mnenja je izdal tudi zdravniška izpoved. Laurentov stotnik ni vedel, da je dr. Buy uvedel v svoje poslovanje tako usodno prakso in ni za Laurentom poslal zadevne poročila. Laurenta je zdaj izredno sodišče v Parizu oprostil; toda Laurent leži že 19 let pod zemljo...

temu so vojna sodišča prizadela mnogo krivice vojakom. Tako je bil pešec Vincent obsodjen na deset let ječe, češ, da je zbežal z bojišča. Teh deset let je tudi presedel. Tudi njega so zdaj oprostili. Da si je takrat sploh rešil življenje, se mora zahvaliti domačemu župniku, ki ga je branil ex-offo. Že takrat je župnik ostro kritiziral ravnanje vojnih sodišč. Pri 16 procesih je on nastopil kot edini branilec, ne da bi mu bili dali priložnost, da z obtoženci sploh govori.

Strašna je tragedija 20 letnega kmetkega fanta Gabriellija. Ko se je v njegovi bližini razpočila granata, je znozel. Napol živ in napol mrtev je divjal kakor norec od postojanke do postojanke, končno je našel zatočišče v neki votlini, kjer se je skrival tri dni. Vojno sodišče ga je obsodilo na smrt, čeprav je branilec predlagal, naj bi obtoženca preiskal dušeslovec. Strašen je bil prizor, ko so obsojenca usmrtili. Kričal je in divjal ter jokal, oklepal se je duhovnika ter klical svojo mater. »Jaz nočem umreti in nočem umreti!« je zaman prosil. Zdal je sodišče v Parizu ugotovilo, da je Gabrielli v resnici znozel in da je bil po krivici ustreljen.

Življenja tem nesrečnikom sodišče ne more več vrniti. Vsaj pravni zavesti, ki je pri Francozu zelo močna, je s tem dano zadoščenje.



Z angleške pasje razstave; dekletce med dvema ovčjakoma

V sanjah izumil plinski gostomer

Profesor Boyce, fizik svetovnega imena, avtor zakona o naponu tekočih površin, je imel v Kraljevskem kolegiju zanimivo predavanje o svojem novem odkritju. Odkritje mu je bilo razodeto v spanju. Prof. Boyce je več let zaman poskušal rešiti težko tehniško nalogo: Hotel je sestaviti plinski gostomer, ki bi bil enako poraben za znanstvene in tudi trgovske namene. A vse je bilo zaman. V začetku maja je sklenil znanstvenik, da bo sploh opustil najbrž nerazrešljivo vprašanje. Utrujen je šel spat. »A ko sem trdno zaspal,« pripoveduje učenjak, »sem zagledal v sanjah, da leži na moji mizi pola papirja, ki je popisana z enačbami. Prečital sem jih in videl, da sem pred teoretično rešitvijo mojega gostomera. — Kdaj sem vse to opisal? — sem mislil, se zbudil, skočil k mizi in se prepričal, da so to bile le sanje. Takoj sem pričel računati, da ne bi pozabil podrobnosti razodetja. Vse je šlo hitro od rok. Pol ure pozneje sem imel v resnici v rokah isto popisano polo, o kateri sem poprej sanjal. A nisem hotel izgubiti nobene minute, ker sem se še vedno bal, da ne bi česa pozabil. Čeprav je bilo pozno ponoči, sem takoj naročil izvoščaka in pohitel v svoj laboratorij na Victoria streetu. Vratah se je zelo začudil, ko me je zagledal. Odhitel sem k svoji mizi, razložil posamezne dele gostomera, da bi ustrezali zapisanim enačbam, in pričel preizkušati teoretične zaključke. Globoko sem si oddahnil, ko sem videl, da ni vmes nobene pomote. Zdaj je novi gostomer pripravljen in v kratkem bo na trgu. Veliko bo koristil znanstvenemu raziskovanju in tudi kemičnim tovarnam. A kako se je oblikoval brez udeležbe moje zavesti in v kratkem trenutku odgovor, ki sem ga zaman iskal z naporom vseh svojih sil in teku več let — to naj poskušajo ugotoviti psihologi. Zame je to neumljivo razodetje.«



Anglež Kaye Don, svetovni dirkač, je bil obsodjen na 4 mesece zapora radi usmrtitve po nemarnosti. Vadal se je za tekmo in na ovinku se je avtomobil prevrnil; mehanika je ubilo, sam pa si je rešil kožo

Človek ima 254 kosti in 4000 mišic

Kako vročo kopel lahko prenesemo?

Slavni francoski general Marmont je posegel nekoč v živahno znanstveno razpravo. Trdil je namreč, da je videl v mestu Brusa Turka, ki se je kopal v vodi, razgreti 62 stopinj R. Nihče mu ni verjel, kajti znano je bilo že tedaj, da človek paro lažje prenese kot pa prevročo vodo. Nekateri angleški zdravniki so delali poskuse v tej smeri. Ugotovili so, da bi zdrav človek lahko vzdržal v 100 stopinj vroči pari osem minut. V vodi pa, ki ima 40,5 stopinj R, bi niti roke ne mogel dolgo držati.



Angleška policija zasleduje zločince s pomočjo avtomobila in letala. Avtomobil in letalo sta v neprestani zvezi s pomočjo radia



Jezuit Josip Gianfranceschi, profesor fizike in astronomije na gregorijanskem vseučilišču v Rimu, je umrl v starosti 59 let. Spisal je več knjig o omenjenih strokah

Dolg in dolžnik v slovenskih pregovorih

J. Šašelj

Ako hiša pogori, dolg na vrat leti.
Dolg je hud volk.
Dolg je zločest (hudoben) drug.
Dolg pravi: začni me, delal se bom sam.
Dolgovi so kmetiji, kar črv drevesu.
Dolžan — na srečo bolan.
Dolžnik — sužnik.
Kdor je dolžan, je tužen.
Je do vrata v dolgih, v nevolji do ušes.
Kdor na posodo prosi, gre po blatu poleg tebe, če ti je pa dolžan, ogne se na stran.
Kdor ni dolžan, nima kredita.
Kdor ni nič dolžan, ima vsega dovolj, ali pa ni nikdar nič imel.
Kadar prosi, zlata usta nosi, kadar vrača hrbet obrača.
Noben kvas ne vzhaja rajši od dolga.
Od hudega dolžnika vzemi tudi pleve.
Od zločestega dolžnika je tudi krava brez mleka.
Več je dolžan, nego bi se prodal.

»Neki zdravnik mi je prerokoval, da bom postala stara.«
»Popolnoma se je blamiral, cenjena gospo dičala!«

Ambicija žene dekleta v smrt

Izrabljanje lahkomišelnosti mlade ženske

Po vsem svetu se najdejo mlada dekleta, ki hlepijo po slavi, ki imajo edino željo, da svet za nje zve po časopisju. Da to dosežejo, žrtvujejo zdravje in lepoto, mnogokrat celo življenje.

Na predvečer svojega 19. rojstnega dne je Nemka Ruth Letzig umrla radi svoje nesmiselne ambicije, da postane slavna. V jezeru Baldey pri Essenu je plavala nepretrgoma 78 ur in 46 minut. Odpeljali so jo v bolnišnico, kjer je že nekaj ur umrla za oslabelostjo srca. Okoli 150.000 ljudi je plačalo pol marke vstopnine, da bi jo mogli gledati plavajočo, ki se je kretala po vodi kot ujeta riba. Z Nemcu prirojen o flegmo so gledalci pili pivo in se zalagali z jedmi, med tem ko je deklet dobesedno plavalo v smrt. Nameravala je ostati v vodi 100 ur, voda pa je bila hladna in že prvo uro jo je pričel tresti mrz. Večkrat je zahtevala in prosila, naj jo puste iz vode, a gledalci so zahtevali za svoj denar »celo igro«. Mislino si duševne in telesne muke plavalke, katero so s trobentanjem in bobnom klicali k zavesti. S takšnim hruščem so privabljali le še več radovednežev. Ko so jo prinesli v bolnišnico, so navdušeni povedali zdravniku: »Prinašamo vam najboljšo plavalco sveta.« Nič več se ni zavedla in že čez dve uri potem je umrla.

MESTO BALE — V SMRT

V Budimpešti je 18 letna Freda Litvov pričela v nekem zabavalšču stradati. Devet dni so jo hodili gledat, ponoči devetega dne pa je vsled oslabelosti umrla. Ta si je hotela z vstopnino nabaviti balo za možitev.

Z LEVOM V KLETKI

Na sejnu v Krakovu na Poljskem je mlado, lepo deklet spalo, stanovalo in jedlo poleg dveh levov. Kletka je bila močno razsvetljena, tako da je publika lahko videla, da deklet ni odšlo iz nje. Nekega večera je, najbrž namenoma, nekdo vrgel v kletko cigaretni ogorek, ki je padel na leva. Dasi neznatna opekline, je vendar zadostovala, da se je lev razkačil. Planil je na Poljakinjo, ki je

ležela na divanu čitala, ter jo razmesaril do smrti, še predno so mogli uslužbenci priskočiti na pomoč. To pa še ni bilo dosti. Podjetje je priredilo pogrebni spreved, v katerem so na verigi vodili — oba leva! Za občinstvo je bilo to preveč. Ako bi policija ne bila pri roki, bi občinstvo podjetnika in njegove linčalo.

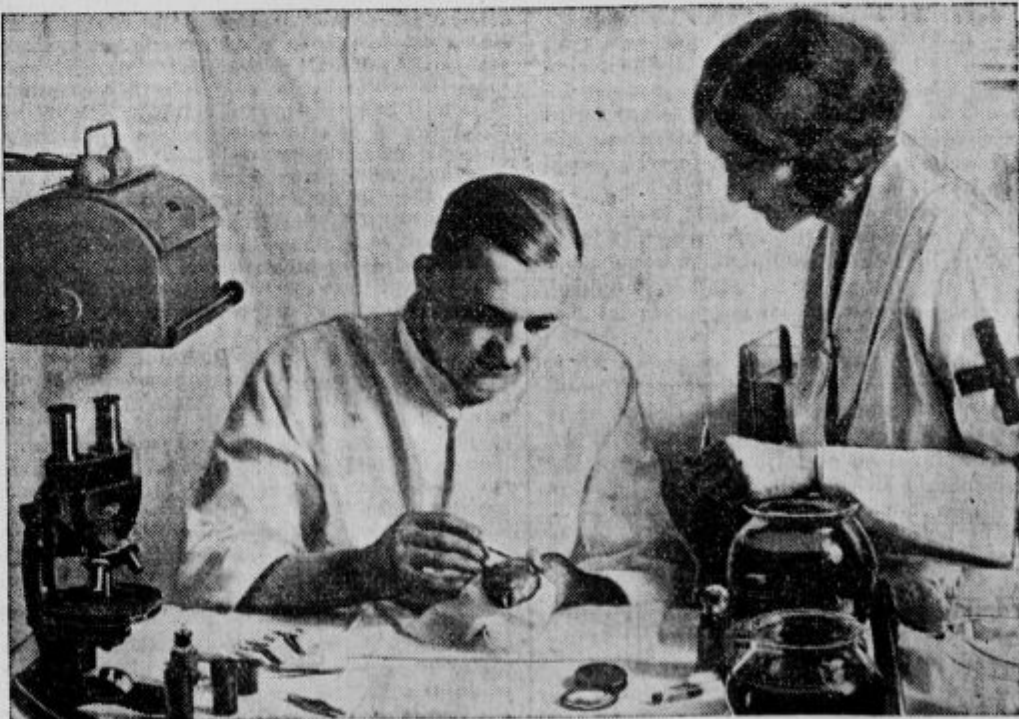
Podoben slučaj se je pripetil v Montevideo. Neki cirkus je naznanil, da bo občinstvo videlo med drugim tudi mlado dekle, ki bo z veliko opico sedelo pri mizi in jedlo z njo. Nekega dne je opico bolet zob; radi tega se je branila izvajati običajne trike. Ker so jo hoteli prisiliti k temu, je v togobi pograbila dekle ter jo tresčila v kot. K sreči so jo oteli iz nevarnosti. Imela je zlomljeno nogo in roko.

Znan je slučaj Ane Frost, ki je skočila z vkle-njenimi rokami v reko Hudson, posnemajoč slavnega Hudunija, ki se je opustil vsakega oklepa in raztrgal verige. Ker Frostove četrt ure ni bilo na površje, so jo šli iskati potapljači. Našli so jo na dnu reke, zapleteno v del potopljenega čolna; bila je seveda mrtva.

NA ZICI 60 METROV VISOKO

V Los Angelesu si je neka trdka omislila grozno reklamo. Najela je dve plesalki po vrvi, ki sta napeli vrv med dvema nebotičnikoma ter visoko v zraku vihteli zastave z reklamnimi napisi dotične trdke. Šestdeset metrov pod njima se je vršil promet, en sam napačen gib bi pomenil gotovo smrt. Ko sta bili drzni plesalki v zraku, je pribrel nad njima letalo. Iz radovednosti se je za hip ena izmed obeh ozrla kvišku, pri tem pa izgubila ravnotežje. Ko je omahnila, jo je njena partnerica zagrabila za nogo, z drugo roko pa se je oprijela vrvi. Požarna bramba in reševalna družba, vse je moralo na pomoč, da so rešili obe iz tega obupnega položaja.

Mednarodna družba za varstvo človeškega življenja bi se morala ustanoviti ter kratkoma z zakonom zabraniti slične nastope iz gole ambicije in izrabljanje lahkomišelnosti mlade ženske.



Zopet nov poklic! V Ameriki seveda, in sicer v mestu Toronto. Zdravi — ribe. Ima seveda tudi asistentko, vse kakor pri pravem zdravniku

S pomočjo morja bo proizvajal led

Francoz Georges Claude vztrajno nadaljuje s poskusi, da bi izrazil razliko med temperaturo vode v globini morja in temperaturo vode na morski gladini. Sestavil je pripravo, s pomočjo katere mu bo mogoče speljati celi 700 metrov pod morje. Nastalo je vprašanje, kako naj vzdrži to aparaturo in pomožno osobje na odprtem morju. Ladije navadno težko kljubujejo morskim viharjem, ki jo tudi neprestano premikajo. Zato je Georges Claude dal zgraditi velikansko oblo, katere premer znaša 9 metrov. Na to jekleno oblo bo pritrdil celi. Druge priprave bo postavil na ladjo, ki se bo lahko od časa do časa odstranila z mesta in odplula v varen pristan, ko ji bo grozilo neurje. Georges Claude je prvotno nameraval proizvajati s pomočjo morja električni tok. Ker pa bi moral delo vsakokrat prekiniti, ko bi grozila nevihta, bi bilo dobavljanje električnega toka neredno. Zato se je Claude odločil za proizvodnjo ledu v tropičnih krajih, kjer je povpraševanje po njem toliko večje.

Časopis v štirih jezikih

V Pragi je te dni izšla prva številka mesečnika »Pax« s podnaslovi: List miru — Friedensblatt — Revue de paix — Peace Journal. List urejuje socialdemokratski poslanec Robert Klein. V njem so češki, nemški, francoski in angleški članki.



V mestecu Nordasselu na Nemškem je te dni umrla vdova Bock, zadnji nočni čuvaj v Nemčiji. Lahko rečemo, da je z njo ugasnil simbol cele dobe, ki jo je izpodrinil napredek v tehniki

Prišel je ob pet otrok naenkrat

Blizu Salerno v Italiji je vlak zavozil v voz, na katerem se je peljalo pet otrok iz iste družine. Oselčka in štiri otroke je ubilo takoj, peti otrok pa je kmalu nato izdihnil.

Če ti je dolg čas

Sodnik: »Ali ste se tedaj popolnoma ohvaljali?«
Obtoženec: »Ne, gospod sodnik, tedaj je bila vendar žena pri meni.«

★

»Ali je g. Križanski že kaj pisal o svoji avtomobilski vožnji?«
»Celo dvakrat že; prvo dopisnico s policije, drugo iz bolnišnice.«

★

»Atek, ti si zadnjič dejal, da je posedanje za ženske prava nesreča, medtem ko to moškemu ni škodljivo.«

»Da. Zakaj me vprašaš?«
»Jaz sem vendar možič in sem obsedel!«

★

»Janezek, jutri praznujeva z atkom svoj poročni dan.«

Janezek: »Tako? Mislim sem, da sta že poročena.«

MLADI SLOVENE



Na sprehodu

Gospod puran gre na sprehod z dvorišča v zlato polje, za njim pa Metka, Janezek skakljata dobre volje.

Gospod puran mogočno gre, ko da njegov ves svet je in kakor da le zanj rvele to solnčno mladost.

A Janezek in Metka vesta, da tudi njima roža diši in pesem ptičkova ju toplo, toplo boža...

Kako je kmet mrliča obudil

(Štajerska pripovedka.)

Že dolgo je tega, kar je živel v neki vasi britten kmet, ki si je znal z oderuštvo in drugimi »dobrimi deli« nagrajati veliko premoženje. Zato so ga ljudje v domači fari imenovali Grabež.

Daleč od njega, v oddaljeni vasi, pa je živel reven bajtar, ki je bil dolžan povsod, kjer je bila streha krita z opeko. Siromaštvo mu je gledalo skozi vsa okna v bajto. Ljudje mu denarja niso nič kaj radi posojevali, ker je zmerom pozabil vrniti.

Nekoč je dobil od gosposke pisanje, kjer je stalo, da bi bilo dobro, če bi včasih plačal tudi davke, katere da je že tri leta nazaj dolžan, sicer da mu bodo zarubili bajto. Mož se je prestrašil. Ni vedel, kje bi si denar izposodil, ker je bil povsod dolžan, pa ni nikjer ničesar vrnil. Sosed mu je povedal, da živi v daljni vasi neki Grabež, ki rad za dobre obresti posoja denar.

Bajtar se je odpravil na pot in prišel k Grabežu. Povedal mu je, kje ga žuli in kaj bi rad. Grabež je bil kar koj pripravljen in mu je dejal:

»Ne posojam sicer rad, toda, ker si ravno ti, ki si poštena duša, naj bo. Drugim zaračunam 50 odstotne obresti, tebi bom pa samo 25 odstotne. To se pravi, da mi moraš ob letu vrniti namesto 1000 Din, ki ti jih sedaj dam, 1250 Din. Drugače bi jih moral pa 1500 Din. Vidiš, vse to sem storil samo radi tebe, ki vem, da si reven, toda pošten človek.«

Bajtar je vzel denar, se lepo zahvalil in šel. Davkarja pa se je morala obrisati pod nosom za rubežen.

Toda dnevi so tekli in leto, ko bi bajtar moral denar vrniti, se je bližalo koncu. Bajtar je premišljeval na mile viže, kako bi se znebil dolga pri Grabežu. Ko mu je že skoro voda v grlo tekla, se je vendarle domislil. Naredil se je mrtvega. Žena ga je preoblekla, položila na mrtvaški oder, prižgala sveče in začela jokati. Da bi lažje jokala, si je nadrgnila oči s česnom.

Grabež je prišel in vprašal ženo, če bosta dolg vrnila. Žena je jokala in dejala:

»Bodite tako dobri in počakajte še leto dni, saj vidite, kakšna nesreča me je zadela.«

Grabež je mrliča natanko pogledal in koj videl, da niti malo ni mrtve, ampak da se samo tako dela. Pograbil je palico, ki je ležala v kotu, in zamahnil z njo po mrličevi zadnji plati.

Mrlič se je takoj prebudil od mrtvih in se Grabežu zahvalil:

»Bog vam povrni vašo ljubezen, da ste me obudili v življenje in s tem rešili ženo žalosti in stroškov. Prosim vas, pustite mi to palico v spomin. Dobro je bom prodal in vam potem vrnil denar.«

Vse to je videl in slišal nekdo, ki je bil trdno prepričan, da je Grabež v resnici s palico obudil bajtarja od mrtvih. Ko je Grabež odšel, je vprašal bajtarja, koliko hoče za palico. Bajtar je zahteval 2000 Din in mu jila je oni tudi koj plačal, ker je mislil, da bo delal še mnogo boljše kupčije z njo.

Možakar, ki je palico odkupil, je šel v mesto, kjer je ležal na mrtvaškem odru neki grof. Vse mesto je bilo ovito v črno in ljudstvo je za grofom globoko žalovalo. Mož je povedal sorodnikom, da ima tako palico, s katero lahko mrliča obudi od mrtvih. Sorodniki so mu obljubili bogato nagrado, če se mu to res posreči.

Stopil je k mrliču in udaril s palico na vso moč po njegovih plečih. Toda mrlič se na noben način ni hotel dvigniti in spet oživil. Ljudje so se razjezili in »čudodelnika« pošteno s palico namahali. Mož pa se je branil in zatrjeval, da ga je bajtar nalagal, ko mu je prodal »čarovno« palico.

Sorodniki so to naznanili gosposki, ki je pozvala bajtarja predse in ga kaznovala zaradi goljufije s trimesečnim zaporom. Bajtar si je vse to tako k srcu gnil, da je nevarno zbolel in se premetaval po postelji. Žena ga je nekaj časa gledala in se spomnila: kaj pa, če ga je obsedel sam bognasvarj?

Že je hotela poslati po zdravnika, ko je prišel Grabež. Zopet je poteklo leto. Žena ga je rotila:

»Počakajte vendar, človek božji, saj vidite, kako sem nesrečna. Moža mi je obsedel vrag.«

Grabež je pogledal bolnika in rekel:

»Veste kaj, jaz bom izgnal vraga iz vašega moža, če mi potem vrnete dolg.«

Žena je bila zadovoljna.

Še istega večera je prignal s seboj kozla, ga prijel za zadnje noge, da je kozel visel z

V deželi Narobesvet

(Nadaljevanje)

Z visoko dvignjeno glavo je stopala kraljična Lepotična skozi gosti špalir in se ošabno klanjala na vse strani. Tonček pa je v zadregi capljaj za njo, kajti ljudje so radovedno buljili vanj, kakor da je prečudežno bitje z lune in ne brhek fantič iz slovenske dežele. Od časa do časa je ta ali oni izmed zbranih povprašal soseda: »Kdo pa je ta spak zraven kraljične? Kraljična je krasna kakor tristo pisanih mavric, ta pa tako grd! Le kje se je vzel?« Tonček bi se bil najraje zakadil vanj in mu pomolil pest pod nos, pa si je mislil: »Potrpelje je božja mast. Dolgo ta komedija itak ne more več trajati.«

Tako sta se približala stojnici, za katero sta stali kar dve branjevki. Tonček je upal, da bo vsaj tu zagledal kakšno otipljivo robo, ko je bil takšen naval. Pa se je zmotil. Niti suhe hrške ali krhlja ni bilo videti nikjer, kamoli kaj dragocenejšega. Pač, nekaj so zagledale njegove oči: velik, neznansko velik kup — niča.

Branjevki sta se kraljični Lepotični spoštljivo priklonili in začeli z najslajšimi besedami hvaliti svojo robo:

»Kupite, kupite, milostna kraljična! Danes imava sveže blago. Nikjer ne dobite boljšega in cenejšega.«

»I, kakšno blago pa prodajate?« je pobaral Tonček. »Jaz ga ne vidim nikjer.«

»Ne sitnari!« ga je zavrnila kraljična Lepotična in oblastno pristavila: »Tako jutri mi pojdeš k zdravniku zaradi oči. Je naravnost sramota, da tako slabo vidiš.«

»Koliko pa vam smeja zaviti, milostna kraljična Lepotična?« sta branjevki podjetno silili vanjo.

Kraljična Lepotična je začela s prsti tipati praznino pred seboj in ko se je je dovolj natipala, je vprašala:

»Po čim je?«

STRIČKOV KOTIČEK

622. Dragi Kotičkov striček! — Sem bil zadnjič na voč vesel, ko si v kotičku napisal, da se Požgančev oča vrnejo z lune. Dve minuti pred določeno uro sem jo ucvrl proti jubilejnu mostu da ne bi zamudil niti trenutka. Ko pa sem prislopljal tja, ni bilo o Požgančevem očetu in njihovem aeroplanu ne duha ne sluha. Zdalj res ne vem, ali si se zmotil v koledarju, kali. Saj v torek vendar ni bil prvi april. Vsekakor si me pošteno potegnil za nos, tako pošteno, da bi moral biti moj nos zdaj debel kakor kumara. Pa ni. To je jako čudno, ali ne?

Pa nisem zaradi te potegavščine prav nič jezen nate. »Hee mora biti,« pravi moja mama. Bo že res, če ona pravi!

Lepo Te pozdravlja Tvoj Andrejček Korun, učenec III. razr. v Ljubljani.

Dragi Andrejček! — Nisem se zmotil v koledarju in tudi nikogar nisem potegnil za nos, to mi lahko verjameš. Holaj, kam bi pa prišel, če bi hotel vsakogar potegniti za nos! Mi že potegovanje lastnega nosu pozimi, ko mi ljuti nahod nagaja, močno preseda. Da Požgančev oča niso prišli, ni moja krivda. Sem se v radiu lepo opravičil in do pičice vse natančno razložil, zakaj jih ni bilo. Ker vsi kotičkarji pač niste imeli prilike to opravičiti v radiu slišati, vam ga na tem mestu na kratko ponovim. Dobesedno tako-le sem začel:

Dragi moji!

Gromoznako presenečeni in razočarani boste v tem hipu, kajti gotovo vsi trdno pričakujete, da bo zdajle namesto mene spregovoril v mikrofoni rolnički glas Požgančev oča. Na svojo ljuto žalost vam moram povedati, da ste se bridko ušte-li. Požgančev oča ne bo. Ostali so na luni. Vse je bilo že pripravljeno za slavnosten sprejem. Naša vrla kuharica je že razobesila perilo, ki naj bi nadomestilo vihrajoče zastave... godba je čakala samo še na dirigentov mig, da veličastno udari ob lonce in pokrove; čindarša, bum, bum, bum!... psi so svečeno in ubrano lajali: hov, hov, hov!... ognjegasci so strumno držali brizgalno v rokah, da pogasijo prehud ogenj navdušenja med zbranim občinstvom, če bi bilo treba... slavnostni govornik, gospod Mutez, je v mislih že ponavljal naučeni govor... in celo kanone smo imeli že nabasane, da bi znamenitemu gostu na čast spoštljivo zagrmeli: bum!

V to naše velenapelo pričakovanje je nenadoma odjeknil divjeraden glas: »Ze prihajale!« Kakor en mož smo se bliskovito ozirli kvišku in glej: res se je neke v sinji višavi prikazala drobna pika. »Aeroplan Požgančev oča!« je šlo od ust do ust. In je iz tisočihlrih grl urnobesno zabrešalo: »Živeli! Slava jim! Hip, hip, hurra!« Pa se je — žal — koj nato izkazalo, da aeroplan, ki je letel nad nami, ni bil aeroplan Požgančev oča, nego je bila to čisto navadna divja raca, ki je letela čez Ljubljano.

Tako, vidite, dragi moji, so Požgančev oča pošteno potegnili za nos vse skupaj. Izključeno pa seve tudi ni, da nikakor in pod nobenim pogojem niso mogli priti. Jim — postavim — slavna oblast na luni morda ni hotela izstaviti potnega lista, ali pa so v svoji raztresenosti namesto na našo zemljo odčrli na kakšno drugo zvezdo in se zdaj tam neznansko čudijo, kako se je vse spremenilo v mili domovini. Izključeno tudi ni, da se jim je pripetila nesreča. Oj, ojmene, samo pomislite, kakšna škoda bi bila, če bi izgubili tako slavnega in nena-domestljivega moža, kakor so Požgančev oča. Saj so oni prvi, kar vesoljni svet stoji, odčrli na luni in jih zagledal pač lahko s ponosom uverturo med naše najznamenitejše in najzaslužnejše narodne može, kakor so n. pr. Martin Krpan, Peter Klepec in kralj Matjaž... »

To in še marsikaj sem v radiu povedal o Požgančevem očetu. Zdalj veš tudi Ti, da nisem jaz

glavo navzdol, ter ga pokazal skozi okno. Kozel se je seveda na vse pretege drž. Grabež pa je dejal:

»Hudobec je vašega moža zapustil.«

Bajtar mu je ves vesel, da ga je ozdravil, vrnil dolžni denar. Da ne bi nihče zvedel za to goljufijo, je Grabež kozla takoj zaklal.

»Štiri piškave orehe kila. Dobro merico do-bite!«

»Dajte mi pet kill!« je zahtevala kraljična Lepotična.

Branjevki sta ročno zavili svojo robo v pa-pir in se klanjali, da gotovo še danes obe hrbet boli:

»Priporočava se vam še za drugič, milostna kraljična Lepotična!«

»Bomo videli!« je milostno dejala kraljična Lepotična, vzela zavitek, ga pomolila Tončku in ukazala: »Tegale pa nosi tile!«

Tonček je ubogal. Spotoma je naskrivaj venomer odpaval zavitek, da bi dognal, kaj je v njem. Pa je bil ves njegov trud zastoj. Oti-pal ni prav ničesar. Kakor da otipava škronicelj, ktere-ga napihne s sapo, se mu je zdelo... Nekaj časa je zatajeval svojo radovednost, po-tem pa se ni mogel več premagati in previdno je vprašal:

»Kraljična Lepotična, ali dobro veš, da je to pristno blago?«

»Seveda!« je pokimala kraljična Lepotična.

»Polj pristne žide še nikjer nisem videla.«

»Žide?« je Tonček debelo pogledal. »Kakšne žide?«

»O ti bedak!« se je razjezila kraljična Le-potična. »Ali še ne zdaj ne veš, kaj nosiš v zavitku?«

»Seveda ne,« je skesano priznal Tonček.

»Židano voljo vendar!« mu je povedala kra-ljična Lepotična. »Pristno židano voljo.«

»Narobesvet, kaj hočem!« je pomislil Ton-ček. »Pri nas doma nosimo židano voljo v srcu-ja če je že nimamo tam, se lahko trikrat na gla-vo postavimo, pa je ne bomo priklicali vase. Tu jo pa kar prodajajo kakor blago za obleke.

Ojoj, ali se mi bodo smejali doma, ko jim bom te smešne reči pripovedoval!«

(Dalje prih. nedeljo.)

kriv, ker jih ni bilo. Bodo pa drugič prišli, če Bog da in areča junaška.

Pozdravljen! — Kotičkov striček.

623. Dragi striček! — Nekoga dne sem prosil deda, naj mi pove kakšno zgodbo. Ded se je za-mislil in čez nekaj časa dejal: »Ne vem, katero bi ti povedal, ker si menda že vse slišal.« Medtem, ko je to govoril, je opazil konja, ki je vlekel mimo hišo poln voz drv. Nekaj se mu je posvetilo v glavi in dejal je: »Veš, kaj? Prepričal se bom, če si kaj odprle glave. Odgovarjaj hitro na moja vprašanja! — Kdo je močnejši od konja?«

»Volk!« mu hitro odgovorim.

»A kaj je močnejše od volka?«

»Mrežale!«

»In kaj je močnejše od mreže?«

»Miše!« se spominim.

»In močnejše od miši?«

»Mačka!«

»In močnejše od mačke?«

»Pes!«

»In močnejše od psa?«

»Zimate!«

»In močnejše od zime?«

»Kožuh!«

»In močnejše od kožuha?«

»Molje!«

»In močnejše od molja?«

»Palice!«

»In močnejše od palice?«

»Človek, ker jo lahko prelomi.«

»In kaj je močnejše od človeka?«

»Smrt!« se domislím.

»In kaj je močnejše od smrti?«

Na to vprašanje pa nisem več znal odgovoriti. Ded me je pobozal po razmršinih lasih in dejal: »Močnejša od smrti so dobra dela in poštenje. Človeka pokopljejo, njegovo poštenje in njegova dobra dela pa ostanejo še dolgo v spominu. Vidiš, to je močnejše od smrti.«

Za danes naj bo tega dovolj. V drugič pa Ti še kaj zanimivega povem.

Prav lepo Te pozdravlja Andrej Rada-novič.

Dragi Andrej! — Ne vem, ali si še droben fantič ali že odrasel mož, ampak bistre glave si gotovo, če si dedu tako hitro in modro odgovarjal na stavljena vprašanja. Seveda si pa ne smeš domišljevati, da vsak Tvoj odgovor drži, kakor bi ga z žebeljem na steno pribil. Na primer konj! Ali misliš, da je samo volk močnejši od njega? Kaj še! Ga včasih droben brencelj ustrahuje prej ka-kor volk, kajti volka konj lahko s kopiti lopne po glavi, brencelja pa ne more. Dobro si zapomni, da so takile drobni, neznatni sovražniki včasih stokrat bolj nevarni kakor veliki. Jaz se — posta-vim — leva v kletki prav nič ne bojim, čeprav je strašansko divji in krvočlen, sitne muhe pa, ki mi venomer okoli nosu brenci, se neznansko bojim, ker je že nekajkrat preizkusila ostrino svo-jega rilca na moji koži.

Kakor torej ta Tvoj odgovor ne drži, tako bi se lahko ustavljal še pri tem in onem Tvojem od-govoru in ga ovrgel. Zlasti mi ne gre v glavo, da je močnejša od mreže — miš. Še nikoli nikjer ni-sem slišal, da bi miš tudi železno mrežo razgrizla. Ti pa si jo že moral videti in slišati — od sila si lahko ponosen na to.

Pozdravljen! — Kotičkov striček.

624. Dragi Kotičkov striček! — Tudi jaz bi rad vsaj enkrat prišel v Tvoj kotiček. Lepo Te prosim, dobro pogledj, da je napisano »v kotiček« in ne »v košček«. Če mi izpolniš željo, Ti bom kakšno prav lepo risbo napravil. Pa še brat, ki je leto dni sta-rejši od mene in brat Tinko, ki je leto dni mlajši od mene, Ti bosta nekaj naslikala. Morda bom še sestrlici Jadvigi, ki že zna jokati, dovolil, da bo nekaj naslikala. Seveda, kaj posebnega ne smeš pričakovati od nje, ker bo šele čez dve leti šla v šolo. Kadar potrebuješ kaj slik za »Slovenec«, se kar name obrni; jaz jih imam vedno dovolj v zalogi.

Prav lepo Te pozdravljajo Franc, Tinko, Jad-viga, posebno pa Janko Mlinar, učenec II. razr. v Zireh.

Pripis: Oglej si slike na drugi strani pisma!

Dragi Franc, Tinko, Jadviga, prav posebno pa Janko! — Sem na moč dobro pogledal in videl, da je res napisano »v kotiček« in ne »v košček«. Ta ugo-tovitev me je spravila v hudo zadrego. »Oj, ojmene,« sem bridko vzdihnil, »oj, ojmene, sem zdajle v škrip-cih! Če vržem pismo v kotiček, se zamerim košu,

Žalostna zgodba o pretežki cigari



Pol minute je samo Janezek veselo pihal iz cigare dim — in že zavrtelo v glavi se mu je strašno. Ves svet — hop, hop, hop! — se na glavo je obrnil, Janezek ko snop pa na zemljo se je zvrnil. Janez je močan — cigara pa je le pretežka bila zanj... Še očka zdaj ga doma našeska!

Nekaj drugih rešitev

Irma Marinčič, učenka I. razr. v Zu-žemberku:

»Joj, prejoj!« zavikal je naš ubogi Janez in na tla se zgrudil je: »Kaj bo z mano danes?«

Pa je metla vnela se ino prašne hlače. Reče ves opečen je, bridko plače, plače...

Slavica Langerhole, učenka II. razr. v Stranjah pri Kamniku:

Janez vidi vse po troje, svet krog njega se vrtil; zamegli se mu in v kotu kakor mrtve obleži.

Oh, pa kaj še, oh, pa kaj še! Raje vsega ne povem. Nočem mu časti jemati, nočem, nočem in ne smem.

Mimici Urbas, učenka V. razr. v Rogaški Slatini:

Postala glava mu je težka, na metlo revež se upira. »Kaj bo?« si misli mlada glava. »Telo mi vse, ojoj, umira...«

Naenkrat zlomi se mu metla. Strbunki se zavali na tla; pretežka bila je cigara, pa vsega je omamila.

Pridirja stražnik, dober mož in s ceste reveža pobere. Obljubi Janez možko mu:

»Cigare več nikdar nobene!«

Upoštevali smo samo rešitve, ki smo jih pre-jeli do četrtka, 19. t. m.

Za nagrado je bila izžrebana Irma Marin-čič, učenka I. razr. v Zužemberku.

Mladi lovec



Tonček naš postal je lovec. Kar brez puške v so.čni log šel loviti je ptičke drobne. Očka je njegov ubog...

Tonček rad bi ptičko zlato v gajbici imel, da poslušal njeno petje z očkom bi vesel.

Očka leto dni bolan že v postelji leži — ptička bi mu lajšala grenke, grenke dni...

Tonček naš postal je lovec. Ptičke so visoko, joj, zaman za njimi revček izteguje roko.

če ga vržem v koš, se zamerim fantiču. Kaj naj storim, da ustrežem obema? Vsak drug na mojem mestu bi si to let in več zastoj ubijal glavo s to zamotano rečjo. Jaz pa, naše gore list in od fare fant, sem kar koj iztuhlat pravo. Sem vrget Tvoje pismo v koš in v kotiček. Kako sem to naredil? boš debelo zazijal. Enega pisma vendar ni mogoče hkratu oddati na dve strani. Je bilo to dokaj eno-stavno: napravil sem prepis Tvojega pisma in sem tako imel dva. Sem mož na mestu, kaj?

Slike na drugi strani pisma so imenitne, da nikoli tega. Sakramiš, ali ste mi umetniki! Po-sebno Jadviga pajac ga pišne. Ima sicer samo eno roko, pa je zato ta debela za dve — ojmene, če ta udari! Še muha ne bi več utegnla reči: »Na pomoč!« — nego bi izdihnila brez glasu. Uboga muha, ki jo česne roka tega pajaka! Kdo pa je na-risal aeroplan? Najbrž tudi Jadviga, kajti se koj vidi, da so ga delale od aile spretno roke. Je aeo-plan sicer bolj podoben krokodilu kakor aeropla-nu, ampak Jadviga že ve, čemu to. Očividno ji su-nanost današnjega aeroplana ni nič kaj všeč in bi rada ustvarila popolnoma novo obliko aeo-plana. To se ji je že zdaj sijajno posrečilo! Vahim vse pilote širom domovine, naj si pridejo Jadvigin novi tip aeroplana ogledat. Ali bodo zjajali! Mladi umetnici iskreno čestitam!

Bog vas živi vse skupaj: Toba, Francka, Tinka in Jadvigo. — Kotičkov striček.

DELAJSKI VESTNIK

ŽENA IN DOM

Nesreče v rudnikih

Dne 27. junija 1934 se je vršila v Delavski zbornici anketa za preprečitev rudniških nesreč. Na anketi je podala Glavna bratovska skladnica naslednji pregled nesreč v rudnikih Slovenije:

Leto	Število zavarovancev	Število nezgod	Izdatki za lečenje in popravila poškodovancev in svojcev	Od izdatkov odprave na enega zavarovanca Din
1925	17.537	2519	1.230.071	70.14
1926	15.855	2181	1.354.432	85.32
1927	15.537	2167	1.901.614	122.39
1928	16.003	2250	2.036.399	127.25
1929	17.343	2525	2.233.158	128.76
1930	13.463	1769	2.539.726	188.64
1931	12.283	1890	2.835.660	230.86
1932	10.862	1835	3.076.649	283.25
1933	10.564	1819	2.785.725	263.70

Iz tega pregleda je razvidno, da so rudarske nesreče tudi v Sloveniji, kjer so razmere gotovo najboljše, zelo znatne. Vsako leto povzročijo v naših rudniških nesrečah povprečno nad 20 smrtnih slučajev. V 9 letih je bilo smrtnih slučajev v naših rudniških nesrečah v Kakmju, ki je povzročila upravičeno pozornost vse javnosti v državi. Predstavnik Zveze rudarjev je v svojem referatu poudaril, da bi se dalo to število s sodelovanjem delavcev in delodajalcev zelo zmanjšati, kar ne bi bila samo dolžnost napram delavstvu, temveč tudi v velikem interesu rudarskih podjetij, ki nosijo vse stroške za nevarno delovanje.

Da se prepreči nesreče v rudnikih, bi bilo treba podvzeti dvoje ukrepov:

Najprej je treba dvigniti teoretično strokovno izobrazbo rudarskega delavstva. Danes n. pr. večina kopačev ne zna meriti strupenih plinov v zraku in tudi nima pojma o legi zemeljskih plasti, o pritisku in o tem, kako se je treba proti vsemu temu uspešno zavarovati. Nujno potrebno bi bilo organizirati tečaje, kjer naj bi strokovnjaki podali

rudarjem potrebno znanje. V Trbovljah so se zgoraj omenjeni tečaji že vršili preteklo leto. Dobro bi bilo, da bi se prihodnje leto razširili na vse rudnike.

Drugi ukrep, ki je potreben za varstvo rudarjev, je učinkovitejša nadzornost varnostnih naprav v rudnikih. To se da doseči na ta način, da se našim rudarskim inspektoratom dovolj kreditov na razpolago, da bodo mogli stalno nadzirati rudniške naprave. Ta kontrola pa še ni zadostna.

Treba bi bilo vpeljati še kontrolorje iz delavskih vrst, ki bi pregledovali rudnike in javljali nedostatke. Taki kontrolorji bi imeli seveda prav težko nalogo.

Če hočemo število nesreč resnično preprečiti, kar je zadeva vsega našega naroda, potem je nujno potrebno, da se ti skromni predlogi glede izobrazbe rudarjev in kontrole rudniških podjetij takoj izpeljejo.

Iz časopisov in revij

»Bodočnost« prinaša v 4. številki poleg globokega idejnega uvodnika, kakršnega že dolgo nismo čitali v nobeni reviji, še sledeče članke: Položaj namesteštva v sodobni družbi, Zavarovanje za brezposelnost, Odpoved namesteštva službenega razmerja, Iz Delavske zbornice, Kdo je zavarovan pri Pokoj. zavodu. Med našimi nameščenici ter Razno. Med članki se nahaja topla častitka hrabrim trbovskim rudarjem.

»Socialna Pravda« ima v zadnji (četrti) številki prav aktualne in krepke članke. Opozarjamo zlasti na sledeče: Delodajalci in socialna zakonodaja, Posvečenje novega nadškofa, Stirišesetletnica pokreta krščanskih delavcev v Sloveniji, Kongres krščanske sindikalne internacionale, Mrtni duše itd. List je odločno katoliški in vodi ostro borbo s hrvaškimi marksisti.

»Vigred« se dviga od številke do številke in se prav resno bavi tudi s socialnim vprašanjem. V ravno kar izišli 7-8. številki naletno na resne in lepe članke: Nov družabni red in žena, Naše vajenke, Podpore ob bolezni, Katoliško udejstvovanje, Kolodvorski misijon, Po ženskem svetu itd.

Družinski obedi

Članek v zadnji rubriki »Žena in dom« me je zapostil dlje kot pa samo v nedeljo. Razmišljala sem, kako bi se tudi v današnjih tesnih in revnih razmerah dalo skupne družinske obede pripraviti za skupne družinske sestanke in razgovore. Pri tem pa imajo vse domače ženske, mati in hčere in tete svoje naloge. Vemo vsi prav dobro, da se to ne doseže le na podlagi splošnih družinskih predpisov, ampak mora sodelovati tudi duševna moč in ženska umetnost, da ne smejo manjkati tudi nekateri vnunji predpisi. Zato naj mi bo dovoljeno tudi na vnanjo stran takih družinskih sestankov nekoliko opozoriti.

Jedilnica, soba ali kuhinja, kjer se zbiramo k obedom, bodi snažna in dobro prezračena. Preden se družina zbere. Ne samo prostor kot tak, ampak zlasti miza z vsem, kar spada k prehrani, bodi snažna. Raje preprosti, pisan prt ali tudi povojeno platno, ki se prav lahko snazi, kot pa umazan, z vsemi jedilniki prejšnjih dni okrašen »belic« prt, ki vsebuje tudi vonj in okus prejšnjih dni. Da pa prt ostane snažen, je pa stvar vzgoje — za velike in male. Zmernost ne določa le kvantitete tega, kar uživamo, ampak tudi obnašanje in vse drugo pri jedi.

Pri vsej preprostosti in enostavnosti pa bodi vsakdanja miza za družinske obede vendar tudi lepa. Pribor in posodje snažno, sopek domačega cvetja nikoli ne kazi. Pa vemo, da marsikje ni tako, da se s posodjem in priborom prav nič lepo ne ravna; eno kakor drugo se nekako razmeče po mizi in ni prav nič čudnega, če se okruži in skrivi ter prihaja potem tako na mizo še tedno in mesece. To ne kaže le silno slabega gospodinjstva, ampak tudi nekako omalovaževanje celotne družine, zlasti za one družinske člane, ki ohranjajo družinski vsakdanji kruh. Pri takem ravnanju trpi tudi vzgoja otrok, ki so navadno vse življenje neokretni in nerodni, saj jih domača vzgoja prav res ni pripravljala za življenje.

Družinski obedi so še prav posebna družinska skupnost; zato je točnost prva zahteva. Pa tudi naj ta skupnost res ostane vsaj za čas obeda; zato naj mati in hčere nikar vedno ne vstajajo od mize,

češ, da so kaj pozabile, ali da imajo še nekaj vajnega urediti, ali da celo k jedi prinašajo ročno delo, ki mora biti dovršeno, ali možki časopise, za katere se zabarikadirajo, da ne more nihče blizu. Kako naj potem žene gojimo prijetno družinsko družabnost? Tudi dandanes že tako običajni telefonski razgovori naj med obedom odpadejo; nihče naj jih vsaj ne začenja.

In obleka? Sez daj imamo tako hitro pripravljen posameznik za višje družabne kroge, ki imajo za obede posebne predpise tudi glede obleke. Pa je za vse sloje velikega, ne samo higienskega pomena, če si pred jedjo osušimo roke, zamenjamo delavniško obleko s snažnejšo. Če gospodinja že samo odloži predpisnik, ko gre k jedi, ali priveže drugoga, jo to toliko izpremeni, da je vse bolj pripravljena za sprejem dragih svojcev, ki pridejo iz pisarne, iz šole, iz delavnice, od dela sploh. Tudi celotno razpoloženje je drugačno, če iz vihrice dela došlim, slopi nasproti mali-gospodinja, kakor da jih je samo čakala, da se z njimi porazgovori.

Ko je vsa družina zbrana, o skupna molitev pred jedjo še bolj poveže v celoto ter jo tudi notranje dvigne od dnevnih težav k pravemu delilu vsakdanjega kruha.

Kjer vlada taka skromna sicer, a vendar lepa notranja in vnanja harmonija, tam vsakovrstni prestopki pravil lepega vedenja sploh nimajo dostopa. V tako hišo pride tudi lahko gost nenapovedan in ne bo spravil gospodinje v zadrego. Tudi lepega gostoljubja se v takih družinah otroci mimo druge nauče, ki jim ostane za vse življenje in marsikje pri sameh in samicah se počuti gost tako domačega, ker je njegov gostitelj vse življenje praktično izvajal, kar se je v domači družini naučil.

Nobena družina ne sme in ne more rasti samo iz naravnega in je tudi samo to ne more vezati v celoto. Nega duhovnih družinskih vezi pa je v materialnih rokah in zato se prav družinska skupnost posebno lepo pokaže v družinskih obedih, ki jih je mati pripravila za vsestransko družinsko vzgojo.

Ra.

Drži se gesla: „Svoji k svojim“ in postani članica in odjemalka

I. delavskega konzumnega društva, ki je najcenejši nabavni vir. Dobiček tvolega prometa gre v korist vseh zadrugarjev, torej tudi tvoj dobrobit!

Odpoved službenega razmerja

Zakonski odpovedni rok pri nameščenosti znaša prvih pet let službe šest tednov in mora izteči na koledarsko četrtletje. Po petih letih službe se odpovedni rok podaljša na tri, po 15 letih na 4 mesece in po 25 letih službe na 5 mesecev. Vsi ti rok morajo izteči zadnjega dne v mesecu.

Ker je v prvih petih letih službe 6 tedenski odpovedni rok vezan na koledarsko četrtletje, zadnje tudi skrajni odpovedni termini neko koledarsko stalnost. Kakor je določilo o 6 tedenskem odpovednem roku jasno, povzroča le v precejšnji meri nepotrebna razpravljanja od strani nameščenca. Kakor rečeno, je podana pri 6 tedenski odpovedi koledarska stalnost. Od dneva ko prejme nameščenec odpoved, mora preteči celih šest tednov tako, da se zadnji dan teh 6 tednov izteče 31. marca, 30. junija, 30. septembra in 31. decembra. Šesttedenski odpoved je tedaj pravočasna, ako prejme nameščenec isto v pisnični ali ustmeni obliki vsaj dne 17. februarja (v prestopnem letu 18. februarja), dne 19. maja, dne 19. avgusta in dne 19. novembra. S tem, da je odpoved nameščenca pravočasna došla, je nastopil že učinek odpovedi. Sodelovanje s strani nameščenca ni potrebno. Za redno odpoved ni potreben noben razlog. Priobčena mora biti odpoved nameščenca na tak način, da je njen smisel razumljiv. Da se olajša dokaz dospelosti odpovedi povedani stranki, je v rabi odpoved s priporočenim pismom.

Podpore za brezposelne nameščenice

Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani je izdelal pravilnik, po katerem morejo brezposelni nameščenici in nameščenke biti deležni brezposelne podpore.

Pravilnik v členu 2 določa:

Prošnjo za podelitev brezposelne podpore sme vložiti vsak brezposelni zavarovanec (zavarovanka), ki je izpolnil te pogoje:

a) Biti mora najmanj 3 leta zavarovan pri Pokojninskem zavodu.

b) Biti mora brezposeln najmanj 3 mesece, če je poročen; če pa je samski, mora biti vsaj šest mesecev brez dela — obkraj se računa rok od dneva, ko je bil odglašen iz zavarovanja.

c) Predložiti mora potrdilo, da je izrpal podporo pri borzi dela ali da je izrpal hranarino pri bolniški blagajni, odnosno mora predložiti potrdilo, da so mu ugasnile pravice do podpore, oziroma hranarine.

d) Pravico do podpore od Pokojninskega zavoda ima le, kdor iz službe ni bil odpuščen po § 239 obrtnega zakona.

e) Ali kdor si ni bil dal izplačati povrnjenih premij pri Pokojninskem zavodu.

f) Prosilčevu pokojninsko zavarovanje mora biti pravočasno.

Člane in članice, ki so brezposelni, opozarjamo na te določbe. Prošnje pošiljajte naravnost Pokojninskemu zavodu v Ljubljani; prepis prošnje pa pošljite našemu društvu (v roke g. Smersu, Ljubljana, Miklošičeva 20) zaradi informacije. Kdor pa ne pošlje društvu prepis prošnje, naj vsaj sporoči, da je pri Pokojninskem zavodu vložil prošnjo za podporo in naj opiše svoje razmere.

Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv Slovenije.

Vrenje med nacionalnimi železničarji

Kot poročata mariborska »Borba«, se je vršil nedavno v Subotici kongres nacionalističnega Udruga jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, ki je bil zelo buren. Nezadovoljstvo z neuspehi organizacije je bilo veliko. Kongres je sprejel dva resolucije, od katerih pravi druga: »V kolikor centralna uprava Udruga ne bi uspeša, posebno glede točke a) in to v roku enega meseca, bo primorana v avgustu t. l. sklicati nov kongres z dnevnim redom: Vprašanje nadaljnjega

„Kristomol“ proti „Komsomolu“

»Nova pot«, glasilo ruskih krščanskih strokovnjakov v Franciji, poroča, da se snujejo v Rusiji krščanske mladinske grupe pod imenom »Kristomol« v nasprotju s »Komsomolom«, komunistično mladinsko organizacijo. Kristomol se razvija pod približno enakimi okoliščinami kot krščansko versko gibanje v prvih časih v starem rimskem cesarstvu. Kristomol pomeni gotovo znamenje religioznega preobrnjenja ruskega naroda, ki bo šel mirno preko brezbožnega boljševiškega divjanja.

Tako-le ravnaj!

Prav je, da se zavedaš svojih pravic. Pri tem pa ne pozabi na svoje dolžnosti. Zato pomni:

1. Predno greš na delo, se prijateljsko poslovi od družine! Ne veš namreč, ali se boš še vrnil k svojcem.

2. Delo začni v misli na Boga, ki je delo ukazal pa ga tudi blagoslovil.

3. Ne trati delovnega časa z brezdeljem tedaj, ko te nihče ne nadzira, ker si sicer izgubil pravico do celega izgovorjenega zaslužka.

4. Skušaj z vsako besedo in z glednim delom vplivati na sodelavca, da se organizira v krščanski strokovni organizaciji.

5. Ne škujaj proti delodajalcu, udeleži se pa vsakega poštenega nastopa za obdržanje pridobitnih in za doseg novih, utemeljenih pravic.

6. Ob priliki napada na tvoje osebne prepričanje ne smeš molčati, temveč z vso odločnostjo zavrne poniževanje in zasmehovanje. Da boš pa tega zmogel, stalno in neutrudljivo čitaj, da boš o krščanskem strokovnem gibanju in o njegovi upravičenosti dobro poučen.

7. Ako si polvaljen in se ti dobro godi, se zato ne bahaj! Več, kakor je tvoja dolžnost, itak nisi storil. Ako pa trpiš krivico in težko živiš, si upravičen, da se braniš.

8. Ko se vrneš zvečer z dela k družini, ne išči vzkroka svoje utrujenosti pri ženi, ki je prav tako trdo delala čez dan, kakor ti, in ne pri otrocih, ki jih je sama nedolžnost. Privošči jim dobro besedo, pa boš videl, da bo utrujenost padla od tebe in se bo skrbi izgubila v hvaležnosti žene in smehu otrok.

9. Predno si se odločil v soboto, da greš v družbo in popivaš, se vprašaj, ali si dal družini toliko denarja, da bo mogla živeti do prihodnjega obračuna.

10. Spoštuj nedeljo in praznik! Te dneve posveti duši in razumu, ki sta bila čez teden tako zelo zapostavljena.

Drobne

Zmanjšanje brezposelnosti v Avstriji. Koncem meseca marca je bilo v Avstriji skupno 540.731 brezposelnih delavcev, ki so prejemale podpore. To število je razdeljeno po posameznih industrijskih središčih takole: Dunaj (mesto) 145.475, Dunaj (okolica) 19.801, Dunajsko Novo mesto 25.312, St. Pölten 18.782, Gmünd 5569, Eisenstadt 7865, Linz 58.979, Solnograd 11.948, Gradec 42.859, Celovec 15.284, Inomest 14.967, Bregenz 6112. — Od zadnjega štetja brezposelnih, ki je bilo 28. februarja t. l. se je brezposelnost zmanjšala za 11.700 oseb.

V Veliki Britaniji je zavarovanih 17 milijonov nameščenecv. Na običnem zboru združenja nameščenecv je bilo javnosti sporočeno, da je v Angliji zavarovanih čez 17 milijonov nameščenecv. To združenje ima 7000 društev in imajo čez 315 milijonov funtov premoženja.

V Franciji dela 61.55 odstotkov podjetij preko 48 ur, 21.63 odstotkov podjetij 40—48 ur, 8.98 odstotkov podjetij 40 ur, 5.88 odstotkov podjetij 32—40 ur in 2.44 odstotkov manj od 32 ur na teden.

V Angliji se je delovni čas v letu 1933 v primeru z letom 1932 občutno skrajšal.

MODNE NOVOSTI



Črna svilena obleka, ki jo poživljajo v žarkih naših steklenih gumbi. (Strass.)

Izza modnih kulis

Modni pregled za bližnjo bodočnost poroča, da se bodo slikovite barve poletnih oblek umaknile pravemu kontrastu: moda označuje strogo enobarvnost oblek, le črna-belo ostane še nadalje v modi. Da se tega enobarvnosti, v temnih blagovih izdelanih oblekah nekoliko, bo prihodnja moda zopet uporabljala bleščeče se steklene gumbe, nazvane »Strass«, po iznajditelju. Preprosta linija dobi še poseben poudarek: obleke so povečini zaprte, rokavi dolgi in le v začetku nekoliko razširjeni, le pas stopa v ospredje. Krilo se v pasu prijemlje života, a se ob bokih nekoliko razširi, kar se zaenkrat samo nekoliko nakaže z vstavljanimi žepi. S tem dobi ozka linija novo varijanto, katero so v modi že dolgo iskali. Tudi klobuki so nov kontrast: v poznem poletju že klobučevina v srednje velikih oblikah in z ogavlji, ki so položena v gube ali celo v robčke sešita; pa zopet mal oblike prav pogosto z jehovino ali pravim umjem obrobjenimi krajkami. Izmed barv za podnožno obleko dominira modro, Marine-modro, olivno-zeleno, malinovo-rdeče in peščeno-sivo prevladuje med enotnimi barvami. V blagovih pa: lahka volna, umetna avila, celotoman in prav posebno taft. Sliši se tudi, da bodo dnevnice obleke ob robu in ob rokavih dobile kot zaključek pisirane garniture, in da bo moda poskušala za popoldanske obleke uvesti empire.

★

Ženska moda 1747 in 1934. Carlo Goldini (1707—1793) piše italijanskih komedij. Je spisal l. 1747-8. veseloligo »Zvita vdova« (»La vedova scaltra«). V tej igri se razgovarja v 4. prizoru I.

dejanja vdova Rosaura (protagonistka) s svojo premeteno francosko spletnico Marionetto:

M.: Imate rdeča lica, ali na Francoskem to ne bi bilo dovolj. Tam morajo dame uporabiti lepoto (šminke), preden nastopijo javno.

R.: Tega jaz ne bi odobraval. Ne morem temu najti pametnega razloga.

M.: Pogovorite se o tem tu med seboj! Kateri je neki tista ženska moda, ki bi imela svoj razlog v pameti? Morda tista, da si strižejo lase, ki so bili nekoč ženski ponos? Morda krinolina, ki pači našo postavo? Morda tista muka, ki jo trpimo, da izpolnimo s čela dlačice? Morda to, da se pozimi tresemo od mraza, samo radi nečimernosti, da razkazujemo tisto, kar bi morale skriti? E — same norosti, gospa, same norosti!

R.: Dovolj — jaz ne maram reformirati našega stoletja!

I. Košičal.

Politični položaj skoro vseh evropskih držav je prišel do točke, na kateri so spoznali, da je vsaka država prisiljena, da prične misliti, kako bi ne samo sebe, ampak tudi vse druge države in ves svet ojačali. Tudi žene vsega sveta so prišle do tega prepričanja. Zato so se tudi že več let zaporedoma shajale parlamentarne raznih držav. Nedavno je bil tak sestanek izredno katoliških parlamentark iz Avstrije, Ogrske in Nemčije na Dunaju. V glavnem so razpravljale o gospodarsko-socialnih in kulturno-političnih težavah sedanjega časa. Ta prva razprava med mednarodnimi katoliškimi parlamentarkami pa je bila šele začetek k nadaljnjemu proučevanju mednarodnih državnih težav. Pokazalo pa se je, koliko povsem enake usode, koliko enakega ali vsaj podobnega razvoja v gospodarsko-socialnem in kulturno-političnem življenju najno vse države. Videti je, da bo iz te prve izmenjave misli nastala mednarodna delovna zajednica katoliških parlamentark. Saj je umevno, da mora pri revizijah carinskih in drugih gospodarskih konferenc tudi žena sodelovati, ker bo prav kot žena znala in mogla vsa velika politična vprašanja sedanja dobe premisliti in obvladati.

Praktični nasveti

Boj moljem! Zadnji čas je, da zavarujemo obleko pred molji. Vso zimsko obleko najprej temeljito izprašimo, prepražimo in očistimo madežev. Potem manjše kose zavijemo v čistiški papir, večje v prte, vmes pa položimo ali obesimo vrečice z naftalinom ali kako drugo sredstvo proti moljem. Pred odhodom na počitnice spravimo vse, kar ni varno pred molji, v posebno sobo, dobro zaprimo okna, postavimo železno posodo na tla in zaigramo v njej nekaj kosov žvepla, kakor ga rabimo za žveplanje vinskih sodov. Nato tudi vrata dobro zaprimo. Zveplov dim bo zadušil vse molje in njihove ličinke. Sicer pa se držimo pravila, da je najzanesljivejše sredstvo proti moljem snaga in pogosto prežračevanje obleke.

Kako dobimo nazaj pozabljen dežnik? Marsikdaj bi dobili svoj pozabljeni ali izgubljeni dežnik nazaj, če bi najditelj vedel za naslov lastnika. Zato ne bo nikoli škodovalo, če opremimo svoj dežnik s svojim naslovom. Iznadljivost posameznika se tu odpirajo razne možnosti, en način pa bi bil naslednji: Na približno tri centimetre širok črn ripsov trak napišemo in nato z harvastno svilo izvezemo svoje ime in stanovanje. Ta trak potegnemo potem pod odprt dežnik med žično ograjdo tako, da se gladko prilaga na dežnikovo blago. Na obeh koncih pritrdimo trak na žico s par šivi. Tako — ali podobno — zaznamovanje dežnika je posebno priporočljivo tudi za šolsko mladino.

Morda ne veš,

da je nujno potrebno otroke že v šolski dobi priučiti plavanju, ker haš vsled neznanja utone vsako leto toliko otrok!

da neka Poljakinja v Varšavi lahko piše dvoje pism na dveh pisalnih strojih hkratu, a je kljub svoji izredni nadarjenosti brezposelna;

da mleko, jajčni rumenjaki, riba in živaljska mast vsebujejo vitamin D, ki je potreben za tvorbo zdravih zob;

„SLOVENCŮ“ SVETOVALEC

Pravni nasveti

Odkodnina za zemljo, ki jo je odnesel plaz. I. V. R. — Zraven vašega gozda je opekarna. Najemnik je kopal blizu vaše meje 6 metrov navpično. Parkrat ste ga opozorili, naj ne koplje tako blizu, ker je nevarnost, da se vaša zemlja vdere. On pa ni odnehal in je kopal dalje. Čez zimo se je utrgal v vašem gozdu plaz, očitno vsled tega, ker je bilo zemljišče ob meji tako poglobljeno, da je izgubilo zadostno oporo, in vam je na 50 metrov dolžine in širine uničil gozd. Vprašate, če lahko zahtevate odkodnino in v katerem času. — Postava izrečno predpisuje, da se zemljišče ne sme poglobiti tako, da bi sosedovo zemljišče izgubilo potrebno oporo, razen če posestnik zemljišča poskrbi za drugačno zadostno utrditev. Ako vam je plaz odnesel gozd vsled poglobitve zemljišča, vam je sosed, ki je svoje zemljišče ob meji tako poglobil, odgovoren za škodo. Tožiti morate v treh letih od fitesta časa, ko ste zvedeli za škodo, kar bi sicer tožba za odkodnino zastarela.

Dolg za hrano in stanovanje. A. P. — Razume se, da lahko tožite dolžnika, ki vam je ostal dolžan za hrano in stanovanje. Vendar prepoizvedite, če se da od njega kaj iztirjati, da si ne boste napravljali nepotrebnih stroškov.

V knjigi neizbrisan dolg. K. S. — Umrl je mož, ki je bil »vaški poglavar« in je upravljal vaško imovino. Neki ženski je posodil večjo vsoto denarja. Zena sedaj trdi, da je denar vrnila, v knjigi pa ta dolg ni izbrisan. Vprašate, komu se bo verjelo, ali ženi-dolžnici, ali knjigi, po kateri je ona še vedno dolžna. — Ničve vami ne more povedati, komu bo v slučaju pravde sodišče verjelo. Sodišče bo pač izvedlo vse potrebne, od obeh strank predlagane dokaze in bo nato po svobodnem prepričanju ocenilo vse okolnosti ter razsodilo.

Stroški brezuspešne rubežni. R. T. — Upnik vam je zarubil kolo, ki ni vaše. Ko ste dokazali, da je kolo last druge osebe, je sodišče na predlog upnika izvršbo ustavilo in vam naložilo plačilo rubežnih stroškov, ki ste jih že plačali. Vprašate, če se vam upravičeno naložijo stroški rubežni, ki je bila brezuspešna. Načeloma mora dolжник povrniti zahtevajočemu upniku vse stroške, povzročene z izvršbo, v kolikor so bili potrebni za smoterno uveljavljanje njegovega zahtevka. O tem, kateri stroški so bili potrebni, odloči sodišče potem ko skrbno oceni vse okolnosti posameznega primera. V vašem slučaju je pač sodišče smatralo, da so bili stroški zahtevajočega upnika potrebni, kar je razumljivo, ker on verjetno ni mogel vedeti, da kolo, ki se nahaja pri vas, ni vaše, in vam je zato naložilo stroške. Ako ste bili vi drugačnega mnenja, ste se morali v zakonitem roku pritožiti na drugo instanco. Če je rok za rekuz poatek, je sklep prve instance postal pravomočen in se ne da ničesar več napraviti.

Zadružna članarina — obrtni davek. A. Z. — Invalid ste in izvršujete rokodelsko obrt, a to le v mali meri, tako da prav teško preživljate družino. Radi bi bili oproščeni zadružne članarine in obrtnega davka, pa vprašate, če je to mogoče in kako. — Zadruga rokodelcev so prisilne združbe in morajo biti njih člani vsi rokodelci, ki izvršujejo na določenem področju rokodelski obrt. Zato se pač ne bo mogoče oprostiti plačanja predpisane pristojbine, ako izvršujete obrt, razen ako vam jo zadruga izjemoma odpusti. Kar se pa tiče davka, določa postava, da je davčna obveznost občna, to je: vse osebe so zavezane plačilu davka. Oprostitev veljajo samo v onih primerih in samo na oni način, kakor je to določeno v zakonih. Zakon pa ne predpisuje, da bi bili invalidi oproščeni davkov. V vsakem slučaju, kadar mislite, da ste previško obdavčeni, vložite v roku 30 dni pritožbo proti previsoki odmeri davka.

Dokaz za terjatev. H. V. — Posodili ste vsoto denarja brez priči. Dolžnik vam je izročil potrdilo o prejemu. Sedaj vam pa ne plačuje obresti. Vprašate, če je potrdilo zadosten dokaz za obstoj dolga, ako bi dolžnik tajil. — O »zadostnem« dokazu ni mogoče govoriti, ker pravdni postopek ne pozna kakšnih dokaznih pravil, ampak prepušča sodišču, da dokaze oceni po svobodnem preudarku. Gotovo je potrdilo o prejemu posojila važen dokaz; dopusten pa je vsekakor tudi protidokaz, n. pr. o tem, da je bilo posojilo že plačano in da zadolžnica ni bila vrnjena.

Zaščita kmeta. Fer. — Oče je leta 1931. kupil posestvo s hišo, v kateri je bila pekarna. Kot za postranski zaslužek je oče nadaljeval pekarijo, ki pa mu ni donosala skoro nobenih dohodkov. Zato je leta 1932. obrt opustil in je dal pekarijo v najem. Za časa nakupa posestva se je zadolžil, a dolga ni mogel odplačevati. Pomagal mu je sin s tem, da je prevzel očetov dolg. Sin je smatral, da oče spada pod zaščito po uredbi o zaščiti kmetov, ker mu je bila pekarija le postranski zaslužek, posojilnica pa mu zaščite ne prizna. Radi bi vedeli, kako bi dosegli zaščito. — Zaposrite pri občini, da vam izda potrdilo, da je bil oče tedaj, ko se je zadolžil, kmet v smislu uredbe o zaščiti kmetov. Tako potrdilo bo občina izdala, ako je dolžnik sam, ali s člani svoje rodbine obdeloval zemljo in če je njegov obdavčeni dohodek pretežno izviral iz poljedelstva. To potr-

dilo predložite posojilnici. Ta se bo lahko pritožila na okrajno načelstvo in zahtevala, da se pohtrdilo razveljavi. Proti odločbi okrajnega načelnika se sme nezadovoljna stranka pritožiti na bana.

Izročitev posestva v Italijo. S. V. — Mati, ki je posestnica v Italiji, namerava izročiti posestvo sinu, a hčer, ki živi pri nas, vabi naj pride k njej, da stvar uredi. Vprašate, če se more tudi pisмено zadeva urediti. — Ne vemo, iz katerega razloga se zahteva osebna prisotnost hčere. Ako je ta nujno potrebna in hčerka ne more v Italijo, naj se da zastopati ter naj pošlje kakšnemu znanцу ali advokatu pooblastilo, da jo bo zastopal v dotični zadevi. Pooblastilo bo moralo biti po sodišču ali po notarju over件ovljeno in vidirano po ital. konzulu ter ako se bo uporabljalo pri italijanskih oblastih, prevedeno na italijanski jezik.

Užitek in stanovanje. I. S. — Mati ima pri vas izgovorjen užitek in stanovanje. Sedaj je bolna in živi pri sestri, ki ji streže. Ali ste primorani plačati sestri oskrbne stroške? — Predvsem bi bilo potrebno ugotoviti, kaj vse ima izgovorjeno pri vas. Najbrž popolno oskrbo in potrebno nego v bolnici. V tem slučaju ste naravno dolžni izpolnjevati svoje obveznosti. Niste navedli, iz katerega razloga je mati od vas odšla. Morda vsled slabe potrebe? V tem slučaju boste pač morali povrniti sestri oskrbne stroške.

Neupravičeno uitoževana terjatev. F. R. — Tožitelj vas je tožil za 1000 Din več, kakor ste mu bili dolžni. Pri nadaljnjem postopanju je odstopil od teh 1000 Din. Plačati pa ste morali vse pravne stroške. Vprašate, če lahko zahtevate, da vam povrne stroške, ki se nanašajo na navedenih 1000 Din. — Če je tožitelj tekom pravde odstopil od 1000 Din in svoj zahtevek za ta znesek znižil, je to sodišče pri odmeri stroškov gotovo upoštevalo. Proti sodbi ste imeli pravico vložiti priziv, odnosno radi stroškov rekuz. Iz sodbe je gotovo razvidno, od katerega zneska vam je sodišče naložilo stroške in iz katerih razlogov. Zato le sodbo dobro prečitajte in če niste z njo zadovoljni, se poslužite pravnih lek-ov, seveda, če že niste zamudili roka.

Skrajšan rok. M. B. — Ponovno smo že pisali, da naj vpraševalci, ki se zanimajo za skrajšan rok, vedno navedejo podatke o vojaški službi in starosti družinskih članov. Brez teh podatkov je točen odgovor nemogoč. Rekrutom, ki žive sami in so podedovali poljedelsko posestvo, ki ga morajo osebno obdelovati, ali ki so podedovali obrt, ki ga morajo osebno voditi, se skrajšuje rok službe v stalnem kadru na devet mesecev.

Prošnja za ugodnost oprostite in skrajšanega roka. V. T. — Ako že naborna komisija ni priznala rekrutu ugodnosti skrajšanega roka ali oprostite, pa mislite, da ima pravico do ene ali druge ugodnosti, je treba vložiti prošnjo pri pristojnem komandantu vojaškega okrožja najdalje v treh mesecih od dne, ko se je izvršil nabor.

Tobačna srečka. N. Z. Vse kar hočete vedeti o srečkah, ki jih imate, boste zvedeli v vsaki banki. Mi ne vodimo evidence o tem. Ker ne stanujete daleč od Ljubljane, potrudite se sami v banko in seveda vzemite srečke s seboj.

Javnost občinskih sej. F. K. — Po zakonu o občinah so seje občinskega odbora javne, t. j. dostopne za vsako in ne samo davkoplačevalci. Predsednik ali petina prisotnih odbornikov sme zahtevati, da bodi seja tajna. V javni seji se morata reševati proračun in zaključni račun. O pravici vpogleda v zapisnik zakon nima predpisov.

Strejna zadruga in takse. K. J. — Tolmačenje takšnih predpisov, ki so včasih precej nejasni, je zelo delikatno in bi vam naše mnenje nič ne pomagalo, ako se finančna oblast z njim ne strinja. Zato vam svetujemo, da prosite za pojasnilo dravske finančne direkcije v Ljubljani ali finančno ministrstvo.

Nepoznani obrekovalci. F. S. — Neka oseba razširja za vas sramotilno pesem po vasi. Prejeli ste tudi več sramotilnih pism in odprtih dopisnic. Vložili ste tožbo, pa ste bili odbiti, češ da morate tožbo naperiti proti določenim osebam. Radi bi zvedeli, kako bi prišli neznanim storilcem na sled. — Mogoča je tožba proti neznanemu storilcu. V tožbi točno navedite dokaze (prijče, pisma), potom katerih bi se dalo ugotoviti kdo je storilec, nakar bi razširili tožbo na storilca. Ako vas prvo sodišče s takšno tožbo odbije, češ da se mora pri okrajnih sodiščih vedno vložiti tožba proti določenim osebam, se proti določenemu sklepu pritožite na okrajno sodišče. Mnenja smo, da boste uspeli in na ta način zvedeli za storilca. Ne samo avtorja ampak tudi razširjevalca sramotilnih pism lahko tožite. Kar se tiče pregledovanja pism, določa zakon, da v postopanju pred okrajnim sodiščem ni dopustno pregledovati oseb, ki niso osumljeni in tudi ne zaplenjati ali odpirati pism. Tožbe ne sestavljajte sami, ker bi jo lahko tako neprevidezno sestavili, da vas osumljene osebe tožijo.

Zakonita dedna pravica zakoncev. J. L. P. Preživeli zapustnikov zakonec je poleg zapustnikovih otrok in njihovih potomcev zakonit dedič do

četrtine zapuščine, poleg zapustnikovih roditeljev in njihovih potomcev ali poleg dedov in babic pa do polovice zapuščine. V vsakem primeru se vračuna v dedni delež zakonca to, kar mu pripada po ženin ali dedni pogodbi iz zapustnikove imovine. Ako ni zakonitih dedičev prvega ali drugega kolena ne dedov in babic, dobi preživeli zakonec celo dediščino. — Razen dednega deleža gre do preživemu zakoncu kot naprejšnje volilo premič-

Kmetijski nasveti

K. V. Zakaj ne predpišejo še uredbe ali naredb o prevažanju čebel v smrekovo oz. jelkovo pašo?

Uredba o prevozu čebel v ajdovo pašo ima — kar je iz uredbe same moči čutiti — namen v prvi vrsti ščititi čebelarje-domaćine. Dogajali so se leto za letom slučaj, da so prevažalci navlekli na eno pašišče, ki je bilo za dovoz prikladno, preveč čebel in s tem škodovali domaćinom, druga pašišča so pa ostala na pol ali čisto prazna. V zadnjih letih se je nasprotstvo med domaćini in prevažalci tako poostri, da so se dogodili obžalovanja vredni slučaj, ki so povzročili znatno škodo našemu čebelarstvu. Ker je bilo z ozirom na vse to in na vsakokolišno znebiti domov. Čedi se kar po tleh. Zato je vsako omejevanje števila dovoženih čebel nepotrebno. Hoja med neredno; marsikatero leto nič ali zelo malo, včasih pa že maja, največkrat junija, julija in avgusta, sem in tja še v septembru. Medenje je čisto odvisno od vremena. Paša se navadno hipoma prične, preneha pa tudi kot bi odrezal. Je torej med hojavo in ajdovo pašo velika razlika. Kar je mogoče in tudi potrebno določiti za ajdo, je nepotrebno pa tudi nemogoče predpisati za hojo. Zlasti so nemogoči vsi termini. Upamo, da smo dovolj pojasnili, zakaj uredbe o prevozu v hojo (felko) ni pričakovati.

Gnojenje travnikov s pepelom in gnojnic. K. N. — Vprašujete, v katerem mesecu je najbolje gnojiti travnike s pepelom ali gnojnic. — S pepelom gnojimo zlasti zaradi njegovega kalija, ki je v njem v nekoliko težje topeljivi obliki. Zato pepel ne učinkuje naglo. Najbolje ga je trositi v pozni jeseni, da se pozimi v zemlji polagoma raztopi in pride do spomladi do učinka. — Gnojnice pa vsebuje dušik in kalij, ki sta obe hranili v njej več ali manj že raztopljeni in pripravljeni, da jih rastlinske korenine lahko takoj vsrkajo. Zato gnojimo z gnojnicjo najrajši v dobi rasti ali tik pred njo, torej zgodaj spomladi; lahko pa tudi poleti po vsaki košnji. Učinek gnojnice je v dobi rasti viden že po 8 do 10 dneh, če je vreme ugodno za raščo. Ob suhi in vročini seveda ne smemo razvažati gnojnice, ker tedaj požge travo; najprimernejše je to ob deževnem vremenu. Presto gnojnicjo razredčimo poleti z vodo, medtem ko se zgodaj spomladi ali pozimi sama razredči s talno vlaho.

Ali je treba pokladati prašičem poleg mlade domače detelje še tekočo krmo? F. Z. M. Mlada domača detelja je za prašiče, tudi za breje svinje, prikladna in redilna krma. Ni se vam treba bati, da bi mlada detelja prašiče napenjala, ker prašičev ne napenja tako rada kakor govejo živino. Je torej v tem oziru prašičem manj nevarna. Seveda velja to le za zdravo deteljo. Ugre-ta detelja je nevarna tudi za prašiče. Detelja pa se rada ugreje tedaj, če jo n. pr. popoldne pokosite, spravite domov in jo pustite čez noč slabe na vozu ali pa na kupu, namesto da bi jo natanko in narahlo raztrosili v hladnem prostoru. Pri krmljenju sočne mlade domače detelje ne čutijo prašiči potrebe po vodi. Če pa jo pijejo, jim ne škodi. Vprašujete, če je treba krmiti poleg detelje tudi še tekočo krmo. Menda mislite tukaj na krmo v obliki napoja ali razredčeno z vodo. Kakor že navedeno, je mlada domača detelja redilna in so redilne snovi v njej v dovolj ugodnem razmerju, zato ni potrebno, da krmito poleg mlade detelje še žitni zdrob ali druga domača krmlila. Iz vašega vprašanja tudi posnemamo, da svojim prašičem pokladate tedaj, ko jim ne krmito sirove zelene krme, kakršna je n. pr. domača detelja, krmo v tekoči obliki. To vam odločno odsvetujemo. Če hočete, da bodo prašiči dobro izrabili

nine, spadajoče k zakonskemu gospodinjstvu, poleg zapustnikovih otrok pa le, kar je njemu samemu potrebno.

Skrbi ženina radi oklicev. F. K. B. Dogovorili ste se z nevesto, da se poročite, čim dobite stalno službo. Dobili ste sedaj službo v drugem kraju in jo tam tudi nastopili. Ko ste šli k župniku radi oklicev, vam je bilo rečeno, da se morate dati oklicati tudi v kraju, kjer ste prej stanovali. Vprašate, zakaj je to potrebno. — Je pač taka postava. Če zaročenca ali eden izmed njiju, še ne stanujeta šest tednov v župnem okolišu, v katerem naj se zakon sklene, je treba oklice opraviti tudi v njunem zadnjem prebivališču, kjer sta prebivala delj kakor šest tednov, ali pa morata zaročenca nadaljevati bivanje šest tednov v kraju, kjer sta, da le tamkaj zadošča oznanilo njunega zakona.

vso krmo, pokladajte jo v kašasti in bolj suhi obliki ter prašiče napajajte s svežo čisto pitno vodo. S tekočo ali na vodi pokladano krmo prisilite prašiča, da popije s krmo mnogo vode, ki je ne potrebuje in mu po nepotrebnem preobremeni prebavila. Žival mora porabiti precej telesnih moči, da spravi odvisno vodo iz telesa. Odvisna voda tudi slabi prebavila, žival z vodo razredčeno krmo slabo naslani in krmske snovi le slabo izrabi.

Sol za mlečno in mlado govejo živino. L. R. N. Kuhinjska sol ali živinjska sol je za reden potek prebave živini neobhodno potrebna. Ugodno vpliva na presnavljanje v živalskem telesu. Če dobivajo živali kuhinjsko sol redno, se hitreje in bolj krepko razvijajo, ostanejo bolj živahne in več donosajo. Kuhinjska sol pospešuje pri živalih tek in napravi manj dobro krmo okusno. Za govejo živino računamo 20 do 40 gramov soli dnevno. Za bolj težke živali tudi 50 gramov soli na glavo in dan. Ne smejo pa dobivati živali preveč in ne premalo soli. Preveč kuhinjske soli povzroči zastupljanje po kuhinjski soli.

Iztrebljenje podleska na travniku. K. R. N. — Lani ste na travniku populi mnogo podleska, misleč, da ste ga s tem že popolnoma zatrli. Letos se vam je ponovno prikazal, četudi ne tako močno in je v večini slabo rasti. Zelite vedeti, če bo sam od sebe poginil, ali ga morate znova populiti. — Da vam odgovorimo na to vprašanje, moramo vam najprej pojasniti, kako ta plevel raste. Podleski cvete jeseni, spomladi pa požene liste in potisne semenske glavice iz tal. Cvet ima namreč plodnico v zemlji takoj nad gomoljem. Ko se jeseni oplodi, ostane započet žareček čez zimo v varnem zavetju v zemlji. Se spomladi se z listi vred pokaže iz tal. Podleskovi listi so znani pod imenom volonvik. Listi prehranjujejo rastlino in nalagajo potem hrano v nov gomoljič v zemlji, ki naj jeseni požene cvet. Če torej sedaj popu- lute liste, ne bo mogel podlesek jeseni cveteti in bo končno popolnoma zamrl. Listi tega plevela so strupeni, zato je tudi zaradi kakovosti krme važno, da se populi, preden pridejo v seno ali otavo. Podleski uničujemo na dvojen način: Da izkopljemo gomolje iz zemlje; s tem je ta plevel naenkrat iztrebljen; ali pa da populimo liste vsakokrat, ko se prikažejo iz zemlje in tako preprečimo cvetenje in nastavek novih gomoljev. To delo pa moramo ponavljati par let, da podleski popolnoma odpravimo.

Kakšna je množina mleka in mlečne tolšče pri posamezni kravi? B. J. S.

Množina mleka in tolšče je tudi pri posamezni kravi lahko različna. Mlečno tolšče obdrži krava v določeni količini mleka skozi več let približno na isti višini. Tolščoba v mleku je v največ slučajih podedljiva v isti ali v večji meri. Bolj ko množina tolšče koleba množina mleka. V posameznih letih je množina mleka pri posamezni kravi postopoma nekoliko različna, četudi je krava že dosegla najboljšo določeno mlečnost. Vendar pa ni ta razlika v množini mleka v posameznih letih tako različna, da bi dobra mlečna krava postala brez vzroka slaba mlečna krava. Je pa mnogo krav, ki ostanejo tudi v donosu mleka enake. Tudi mlečnost je podedljiva in se mnogokrat zgodi, da doseže krava-hči še večjo množino mleka v dobi enega leta, nego ga je dosegla krava-mati. Torej sta mlečnost in mlečna tolščoba več ali manj podedljivi, ki ju prenašata na svoje potomstvo krava kakor tudi bik. Če hočete biti točno poučeni o mlečnosti in mlečni tolščobi svojih posameznih krav, morate oboje redno nadzirati s poskusno molžo in z določevanjem mlečne tolšče vsake poskusne molže.

Kako naj ravnam s kruhom, da ne zatohli? J. K. — Zatohlosti kruha bo najbrže kriva neprimerna shramba. Važno je tudi, da spravimo kruh na določeno mesto šele takrat, ko je popolnoma shlajen. Iz peti vzet kruh razložimo po mizi in ga pustimo z lahkim pritiskom pokritega tako dolgo, da je hladen. Prostor, kjer kruh hranimo, mora biti hladen in zračen. Omare, zlasti v steno vzdane, niso primerna shramba.

Uničevanje gosenic na repi in zelju. G. R. S. Zадnja leta se vam na repi in zelju vedno v večji množini pojavljajo gosenice, ki napravljajo ogromno škodo. Skropili ste z arborinom, pa ni nič zaleglo. Vzeli ste 1½ odstotno raztopino tega sredstva. — Popolnoma razumemo, da škropljenje s tako redkim škropivom ni učinkovalo pri gosenicah, ker imajo te preveč trdo kožo, da bi jim mogla taka rosa škodovati. Pa tudi z močnejšim škropivom ne boste dosegli uspeha, dokler škropite rastline po vrhu, kjer navadno ni gosenic. Če hočete temu mrčesu priti blizu, morate pač vzeti vsaj 2½ odstoten arborin in škropiti liste od spodaj, kjer se nahajajo gosenice. Škropljenje po vrhu listov nič ne zaleže. — Sicer pa je vsako škropljenje proti gosencam slabo učinkovito, ker jih malokdaj tako zadene, da jih umorite. Najgotovejši pripomoček so pridne roke, ki obirajo in zmaste jajčeca in gosenice na listih. Če opazite, da letajo po repi in zelju metulji, zlasti repni belin, tedaj začnite pregledovati liste od spodaj ter pomorite tam zleženaj jajčeca. Mnogo lažje je to delo, kot pa tedaj, ko so se gosenice že izvalile in razlezle.

Kateri kokiši naj ne obdržim čez zimo? P. T. Z. Tekom poletja in pred zimo odstranite vse kokiši, o katerih ste se prepričali, da slabo nesejo. Dalje one, ki so čez dve in že tri ali več let stare. Od starejših kokiši obdržite le takšne, o katerih veste, da so dobre valilke in skrbne kolkje ali se sicer še posebno odlikujejo po svojih lastnostih. Starost kokiši najlažje spoznate, če vsak letnik zaznamujete z drugače barvanimi možnimi obročki in si zabeležite barvo obrobov vsakega letnika. Ako ne poznate točno vsakega letnika svojih kokiši, se vem lahko pripeti, da boste spitala, zaklala ali odprala mlajše namesto pre-starih živali. Potem vam ostanejo čez zimo ne-rabne kokiši, ki le obremenijo in zmanjšajo do-nosnost vaše kokošiereje. Od jark obdržite one, ki so zdrave, krepke, dobrejša pokolenja in so se zgodaj izvalile (najpozneje do srede maja). Če so jarkče od dobrih kokiši-nesnic in izvirajo tudi od petelina z dobrih lastnostmi, vam lahko začnejo nesti že koncem oktobra ali novembra in naj-pozneje januarja.

Report iz Slovenjgradca

Pokrajino, kjer raste hmelj, je tudi pozimi lahko spoznati radi hmeljnikov, ki so zloženi v piramide, ko da kmečka vojska počiva na bregu Savinje. Skozi ta svet gre pot v Slovenjgradec. Tako sva nekega dne premenila s prijateljem vlak v Celju, pozdrava pa nisva utegnili poslati nikomur; mislo časa je in človek radi srca še zmerom preveč zakasni v življenju.

Tir pelje skozi doline, kakor tečejo vode: Savinjska, Selaška ob Paki in onstran Hude luknje Mi-slinjska dolina. Vode pa tečejo kakor čas. Na robu bregov se vrtijo mlinska kolesa in žage režejo hlode (mogoče bodo dekleta plesala po tistih deskah, mogoče bodo mrliče zabili vanje). Na hribih ponekod bledijo v zrak razpadajoči grajski zidovi, nekda-njega časa zobje, počrneli, ko da jih razjeda karies. Toda ti kamni ne bodo zmerom ustrajali, gnitje bo pač moralo spet drugam.

Slovenjgradec je blizu koroških meja. Hiše so zidane strnjeno, ko da pred obširno kotlino iščejo d-nuga pri drugi opore. Nekoč je bilo tu jezero, zdaj pa na robu njegovega dna leži to mestce s kosanji pred hišami, z vodnjakom in klopmi. Zna-menja kažejo, da drobna kapilarna medkontinentalnih tokov sega tudi vanj. Takšno znamenje je bencinska crpalka z znakom ameriške kompanije. Se druga mogočna mednarodna družba je postavila svoje spomenike tod in drugod; cerkvice vrh gora, po-nekatere vezane na zgodovinsko borbo za obstanek, ponekatere praznični cilji za čaščenje in oddih. Splezali smo na grič zraven mesta, obšli smo zid ob cerkvi, toda ključarja ni bilo doma. Bog ve — smo razmislili — kakšni dogodki so vezani na ta kraj; stari ljudje gotovo kaj pomnijo. Srečali smo starko na njivi in jo vprašali.

»To pa morate vprašati že mlajše ljudi, ki ho-dijo v šolo,« je rekla in kovala z rovnico dalje. Poletje je v Slovenjgradu ugodno, nobene hude vročine ni in večeri so hladni. Tuji se že zatekajo tja čez počinjsko dobo, celo iz Avstrije so prihajali. Na vse strani gredo sprehodi skozi smrekove gozdove. Naokrog so Grag, Kernški vrh, Mala in Velika kepa, Urška gora, Crni vrh in še drugi hribi in doline. Za zimo pa je polno smuških terenov.

Ljudje prehajajo iz dneva v dan po straneh običajnega mnogokotnika: dom, prodajalna in urad, cerkev, kavarna in gostilna. Približno tako je po-vsod. Marsikdo zgodaj pozabi nase, ničesar več mu ni treba, nobene stvari ni, ki bi ga ganila. »Samo to je, kar nas čaka,« je govoril v Zagrebu neki študent, »da bomo redno pili četrtinko vina in si prali noge s sv. Roka soljo.« Tarok in biljard zama-šita vse razpoke, da ne moreta blizu ne sonce ne dež. Mogoče je prav tako, da vsaj nič ne moti tistih, ki bi se radi spregledali kako uganko svojega sveta.

V ospredju človekovih dobrin je njegov zdrav-je, temelj življenju. Slovenjgradec ima bolnišnico, le-po poslopje na lepem prostoru, z obširnimi delovnim polimerom. Ko je šel internega oddelka gosp. dr. Radšel stopil iz ordinacijske sobe, smo takoj opazili, da je dobre volje.

»Veseli si.«

»Seveda,« je rekel »Lepo je šlo.«

Eden od bolnikov je prejel prvi pneumotho-raks in pljuča so se gladko vdalja zračnemu tlaku. Življenje tega človeka kotira odslej znatno više.

Prešli smo svetel, čist hodnik, ki nosi na steni nakrivljeno banovinsko okrožnico, da je treba usmi-ljeno ravnati z bolniki. Dr. Radšel nam je pojas-njeval. Da mnoge želje, ki jih goji za dopolnitev svojega oddelka, ne morejo biti do kraja izpopoi-

njene v današnjem času, ki je poln utesnitev in za-grad. Toda najbolj ostro da je za zdaj vprašanje izolirnice, ki premore komaj 12 postelj. V primeru epidemije lahko vse to zasleda dve družini. Griža, tifus, ali karkoli že — transport v Maribor ni ugo-den. Vsaj 50 postelj, pravi dr. Radšel, in med njimi skromen oddelk za odprto tuberkulozo. Ta je naj-bolj pri srcu zdravniku fitzeologu, ki je svoje bo-gato iskustvo z Golinika prenesel na slovenjgrajska tla.

Večer v Slovenjgradu je hladen. Par žarnic je svetilo čez reklamne slike kina, ko smo šli mimo. Na vogalu so se zgovarjali fantje, od nekdaj je pel radio. Prišli smo do župnijskih vrat in potrkali. Tako smo se spoznali z župnikom Sokličem. Par besed, pa smo se že zaprli v bogato knjižnico, ki s svojimi policami zakriva stene. Teologija, fi-lozofija, zgodovina, umetnost. Toda gospod župnik nam je bil posebno naklonjen, pa nam je razodel svoje misli in upanja in pokazal dragocenosti svo-jega doma. Po stenah visijo umetniške slike, pre-gledali smo stare dokumente s pečati iz 14. stoletja in naprej, poslušali smo o delih za restavracijo fresk iz 13. stol., o pesnikih in slikarjih Sloven-jgradca in tako naprej. Zelimo mu, da čimprej uspe načrt, po katerem namerava ustanoviti majhen muzej.

Neki mestni človek je naletel na pastirja, ki je pasel prašiče. »Kaj pa delaš tu, ga je nagovoril. »Prašiče pasem, da se bodo malo odebelili.« — »Toda, ta stvar gre na ta način vendar prepočas. Kolikor je meni znano, debe-lijo prašiče z otrobi, koruzo itd., to gre hitreje in prihrani mnogo časa.« — »Že mogoče, je odvrnil pastir, pa, kaj je mar prašičem za čas, saj se jim nič ne mudi.«

Slovaški ljudski tribun Andrej Hlinka v slavlju svoje 70 letnice

V Ružomberku, malem slovaškem mestu, ki šteje komaj 20.000 prebivalcev, so se v dneih od 1.—8. julija vršile velike narodne, da mednarodne slovesnosti v proslavo 70 letnice največjega slovaškega voditelja papeškega protonotarja Andreja Hlinka. Mesto je bilo vse dni v slavnostnem razpoloženju, vse hiše so bile okrašene s cvetjem in narodnimi zastavami, na vsak način je hotelo dokazati, da je pomorno na svojega visokega župnega pastirja. Z vsakim vlakom so prihajali novi gostje in občinstvo, ki je včasih po cele ure stalo na ulicah in se ni dalo oplasti niti po nalihih, ki so se prve dni vrstili drug za drugim, jih je navdušeno in prijetno pozdravljalo.

O poteku slavnosti samih, ki utegnejo imeti še zgodovinski pomen v odnosih med Čehi in Slovaki in med Českoslovaško in Poljsko, bomo poročali v prihodnjih številkah, danes pa hočemo prikazati osebnost Hlinkovo, v kratkih besedah sicer, ki pa bodo dovolj jasno utemeljevale navdušenje in veselje ljudskih množic, ki nastane vespovod, kjer se pojavlja Hlinka, ta res pravi in edini narodni voditelj oče slovaškega naroda. Prav posebno pa bomo skušali podati točno vsebino govorov, ki jih je v teku proslav govoril Hlinka na naslov Slovakov, Čehov in Poljakov.

Andrej Hlinka



se je rodil 27. septembra 1864. leta v Cernovi, tipovskem kraju v severni Slovaški. To je reven kraj, a bogat na romantičnih prirodnih lepota. Moderna sociologija motri ljudi tudi z miljeja, v katerem so ti zrasli. In res je značaj Hlinkov, značaj kraja, značaj okolice. Njegovi starši so imeli majhno njivico, predvsem pa so bili splavarji. Ta posle je posebno nevaren. Toda v ljudeh, kateri imajo nevaren poklic, začne sčasoma to stalno nevarnost ljubiti in se kaj radi vračajo k temu poslu nazaj, če so ga kdaj zapustili, kajti kdor se velikokrat poda v nevarnost, ljubi riziko. To srčnost in pogum v nevarnosti je podedoval Hlinka po svojih prednikih, ki so bili stalno zaposleni z divjo reko, prinesel si je z romantičnega, a drznega okolja svojega rojstnega kraja!

Ze kot deček je vzbujal s svojo nadarjenostjo izredno pozornost in njegov učitelj je sveloval etaršem, da bi ga dali v šole. In res so ga poslali v Ružomberok, kjer je dobil temelje višje izobrazbe. V šolah je tedaj povsem vladala madjarščina, a profesorji so bili s par izjemami priistiti. Med temi profesorji je bil tudi profesor Vitolin-sky in pri njem je Hlinka skrivaj imel ure iz književne slovaščine. V svoji brošuri ob 60 letnici Hlinkovi je zapisal Karel Sidor, glavni urednik »Slovaka«, da so bile madjarske šole za slovaški značaj ognjene peči, ki so ta značaj ali sežgale ali pa ga prečistile in utrdile, kakor se v ognju prečisti in utrdi železo v jeklo. Tako je živel Hlinka tipično življenje revnega študenta, prepuščenega bolj ali manj samemu sebi. Peto in šesto gimnazijo je obiskoval že v Levči, kjer ga pa že tudi opazimo v krožku probujenih Slovakov-studentov, kako jih vzpodbuja k delu in čisto zelo ostro kara, če niso študirali, izgovarjajoč se na madjarsko persekucijo Slovakov.

Po dokončanih študijah je vstopil v semenišče v Spiškem Papitlju, kjer se kmalu postavi na čelo slovaških skupin. V tretjem letu postane prefekt. To svojo postavitvev pa izrablja za to, da zahteva od bogoslovcev, da se učijo slovaščine. 19. junija leta 1889. je bil posvečen v mašnika. Izpolnila se je njegovi materi želja, da bi postal duhovnik, a njegove prve maše ni dočakala. Pri duhovnih vajah, sedem dni pred posvečenjem, je prejel Hlinka vest, da mu je mati umrla. Prvo njegovo službeno meslo je bil Zakamen-nj Klin na Gornji Oravi, katera je pozneje dajala največ slovaških glasov in tudi največ duhovniškega naraščaja, kar vse je bilo delo zgledega duhovniškega življenja in neutrudljivega apostola Andreja Hlinka.

Človek srca

Nato je postal kaplan v zapuščenih gorski vasi Sv. Alžabeti (Sv. Elizabeti). L. 1892 pa po-šuje župnik v Treh Sliachih, kjer je ostal do leta 1905. Kot župnik se je trudil, da postane vsem vse. Ustanavljal je društva, krožke, neumorno predaval in pomagal pri igrah v družinah. L. 1895. je v njegovi župniji izbruhnil ogenj in nastala je beda, ki se je povečala še zaradi slabe letine. Hlinka se je lotil zbiranja darov, in neumorno delal na to, da bi bila vasa znova postavljena, a ne lesena, ampak zidana. Sam je delal n. pr. tudi na polju, imel je smisel za isto delo, ki mu pravi Masaryk »nepolitična politika«, ki ni nič drugega kakor drobna služba narodu.

V politični areni

V tem času vstopa tudi v »politično politiko« in živahno se udeležuje v tedanji ljudski stranki, ki je edina od madjarskih strank imela v svojem programu tudi zaščito pravic narodnih manjšin. Ni bila to konfesionalna stranka, temveč so v njej sodelovali tako katoličani kakor protestanti. V istem času pa je začel Hlinka razvijati tudi živahno žurnalistično delavnost. Prav tedaj je tudi prvi kandidiral za poslanca. Njegov protikandidat je bil liberalce. Agitacija je bila tako divja, da so bili pri neki taki priliki ubiti 4 Slovaki. Topot je Hlinka se propadel.

Po 13 letih službovanja v Treh Sliachih je za-hrepenel Hlinka v Ružomberok, kamor ga je ho-telo tudi ljudstvo, a nikoli gosposka. A kljub temu je bil l. 1905. slovesno ustoličen. Zagovarjal je pravice siromašnega ljudstva v mestnem zastopstvu in kmalu se mu je posrečilo ozdraviti razmere. Toda njegova slovaška politika ni bila po godu vladi: Madjari so razpustili občinski svet in po-stavili komisarja. S tem pa je Hlinkova popular-nost še bolj rastle in Madjari so začeli gledati, kako bi se znebili tega že vespovod znanega »pan-slavista«.

Toda česar ni zmogla svetna, to je žal nare-dila cerkvena oblast. Pod pretnjo, da je Hlinka prišel do svojega beneficija potom simonije, ga je škof Aleksander Párvy suspendiral a divinio. Lahko si je predstavljati, kaj pomeni za dobrega du-hovnika, da ne more več darovati sv. maše. Ta suspenzija je vzbudila silno razburjenje in v Ru-žomberku so bile velike demonstracije. Ko ni mogel opravljati svojih duhovnih poslov, ni opustil službe narodu, ustanovil je »Ljudsko banko« v Ružomberku in dokazal svojim nasprotnikom, da ni fantast, kot so mu to očitali, ampak, da ima smisel za praktične potrebe ljudstva.

Kmalu za tem so ga z enim svojih političnih tovarišev, Šrobajem, zaprli. Tedaj so nemiri v Ružomberku dosegli tako visoko stopnjo, da so morali poklicati vojaštvo.

Pred poroto se Hlinka ne opravičuje, ne iz-govarja, zahteva samo pravico in nič več. Obsojen je bil na dve leti ječe in 1500 kron globe, toda Hlinka se je proti obsodbi pritožil in do odgovora apelacije je bil spuščen na svobodo.

Leto 1907. je porabil za to, da je imel vrsto predavanj o Slovaški na Moravskem in med Čehi.

Popravljen krivica

Češki napredni krogi so čakali, da bo Hlinka v sporu s cerkvenimi oblastmi morda odpadel. To-da motili so se, kajti Hlinka je ostal kljub svo-jemu neuspehu dober sin katoliške Cerkve in Rim je poplačal njegovo vdanost, odločno je razveljavil suspenzijo, katero je izrekel nad njim škof. To je bila velika stvar, zlasti če se pomisli, kako velik gospod je bil v stari Ogrski škof. In proti njemu daje Rim pravico navadnemu župniku v slovaškem mestu, proti želji hierarhije in vlade. Pri reše-vanju meddržavnega spora so tedaj sodelovali dr. Kobišek, msgr. dr. Kordač, Marian Blaha in vrsta poljskih prelatov.

„Černovska tragedija“

V tej dobi se že vse pripravlja k dogodkom, ki jih slovaška zgodovina imenuje »černovska tra-gedija«. V Cernovi so si tamkajšnji občani zgra-dili iz milodarov, ki jih je nabral Hlinka, cerkev. Hlinka se je leta 1907. vrnil z Moravske v Segedin, da bi preстал kazen. Ljudje pa so proslili škofa, da bi jim cerkev posvetil Hlinka. Toda škof se je prošnji uprl in povelj posvetitev cerkve drugemu duhovniku. Oblasti so pričakovale, da se bo ljud-stvo razburilo in bo zahtevalo Hlinko. Duhovniki so se pripeljali ob velikem orožniškem spremetu. Ljudstvo je še enkrat poslalo deputacijo k za-stopnikom svetnih in cerkvenih oblastí, da za-hteva Hlinko. Toda zaman. V ozki ulici pa je ljud-stvo zastavilo duhovnikom pot do cerkve. In tedaj je prišlo do masakriranja v pravem pomenu be-sede. Orožniki so iz neposredne bližine v ozki ulici ustrelili v ljudi. Na mestu je obležalo devet mrtvih, trije umirajoči in 80 lažje ranjenih. V noči se je število mrtvih povečalo na 14, med njimi so bili tudi Hlinkovi sorodniki. Oblasti so uvedle pravno postopanje proti 55 osebam in tudi proti nepristnemu Hlinki kot povzročitelju upora, če-prav je dokazal, da z vsem nima ničesar sk-p-nega.

V ječi

Černovska tragedija pa je iz slovaškega vprašanja napravila evropsko vprašanje. Brutalne me-tode madjarskega režima so bile predmet evrop-skega zanimanja. Takrat so Slovaki dobili velike prijatelje v mednarodnem svetu, med njimi Scota Viatroja (Scotus Viator je takrat napravil potova-nje po Ogrski). Njegove zapiske je »Slovenec« letos prinašal v podlistku). Björnsna, o njihovi tragediji je pisalo vse svetovno časopisje. Hlinka je seveda moral v zapor. Tu je prevedel Stari zakon in nekaj apologetičnih spisov. Po 33 me-sacih je končno le prišel iz ječe. Ker se je Ljudska stranka, v kateri je Hlinka toliko delal, vedno bolj izneverjala svojemu manjšinskemu programu, je začel Hlinka misliti na ustanovitev lastne stranke.

Od osebe do osebe, od srca do srca

Komaj je Hlinka prišel iz Segedina, že se je z vsi vnmno oprijel svojih pastirskih dolžnosti. Obisko-val je svoje farane, pastiral od osebe do osebe, kakor se to zahteva od župnika danes na podlagi načel katoliške akcije, a vespovsodi, na vsak ko-rak mu je bila za petami oblast, ki je budno pa-zila na vse njegovo delo, da, celo med svojimi lastnimi kaplani je imel stalne špijone. Za farane je začel izdajati liste, dalje pesmarico in liste za duhovnike. Sodeluje v »Ljudski banki«, Družbi sv. Vojteha in ustanovi skupaj z drugimi »Založ-niško družbo v Bratislavi«. Tako je delal do vojne in med vojno.

H koncu vojne pa se je začel pripravljati na ustanovitev skupne českoslovaške države. Vlada je prepovedala skupne podvzeme, a Hlinka je vedel in v tej smeri popolnoma odkrito tudi že izjavljal, da dolgo ne bo več prepovedovala.

V letu samodločbe narodov

Prišel je 30. oktober 1918. Tedaj je Hlinka imel v Turčianskem sv. Martinu, to je v zgodovin-skem kulturnem središču Slovakov, svoj znameniti govor, v katerem je pozival svoje množice, da pri-sejo na martinsko deklaracijo. Bili so to časi, ko je slovaški narod živel v teški agoniji. Slovaško življenje je bilo zrahljano do temeljev, prežeto z veliko indiferentnostjo. Mase so spale, inteligenca pa, zastrupljena s skepticizmom, ni vedela, kam bi se nagnila. Pojavljali so se vedno pogostejše ljudje, ki so bili pripravljeni delati vse drugo, samo to ne, kar bi bila njihova prva in glavna dolžnost: postaviti umirajoči slovaški narod na noge. Tedaj je Hlinka spoznal, da to, kar se po prevratu dela na Slovaškem, ni slovaška politika, ki ne more za-dovoljiti potreb slovaškega duha. Slovaki pod Ta-trami niso želeli, trpeli in umirali stoletja zato, da bi se na koncu prepustili za preskusni objekt po-gubnih teorij nekoliko politikov in učencev. Bila je to težka naloga, a Andrej Hlinka se je ni ustrašil. Namesto k počitku se je podal zopet na delo in danes stoji že 16. leto na čelu gibanja množic, ki ga je vzbudil sam in katero zahteva za Slovake njihove naravne pravice in njihovo narodno samo-bižnost. Da, 15 let se bori že za te pravice slovaškega naroda brez oddiha, ne z visokodonečimi besedami in programi, ampak s tem, da je dal Slo-vakom to, česar jim do sedaj še nihče ni dal: ho-tenje in voljo do življenja, svojega narodnega življenja, da jih je učil verovati v bodočnost, da jim je dajal same sebe. To je dejstvo, ki ga ne more prikrivati nihče, kakor je dejstvo, da to gibanje ni samo poedinec, ampak širokih ljudskih množic, ki valuje po vsej deželi in se tudi v zadnji gorski vasi ne izgubi, ampak valuje dalje.

Hlinka kot ljudski voditelj

Ruski publicist Valerij Vilinski praví v eni svojih knjig, da je Hlinka edini českoslovaški po-litik, o katerem se pejoje pesmi. Nazval ga je srce Slovaške. V čem je tajstvenost njegove osebnosti? V njegovi enoličnosti. Je kakor monolit, izklesan iz enega kosa. V njem ni problematičnosti. To je med politiki zelo redek pojav. Današnji politik ima nagnenje k skepsi, namesto ene pravice, jih ima devet in devedeset. Hlinka pa je v vsej svoji no-tranji enotnosti tako prost, kakor so to samo veliki ljudje, ki so izšli iz ljudstva, zakoreninjenega trd-no v veri in v domači zemlji. Zato se tudi smatra za voditelja in voditelj tudi je.

So različni tipi katoliških politikov. Če bi imeli Hlinko vzporejati z velikimi postavami sve-tovnega katolicizma, potem bi ga vzporedili z O'Connellom, velikim voditeljem irskih katolikov. Prvi kakor drugi je predvsem ljudski tribun. Med katoliškimi politiki imamo učenjake in avtorje ve-likih političnih koncepcij, kakor je bil Tomaž Moor, imamo med njimi diplomate, kakor je bil kardinal Consalvi, ki je sklenil leta 1802 konkor-dat z Napoleonom I., imamo med njimi parlamen-tarne taktike, kakor je bil vodja centra za časa Bismarckovega kulturnega boja, Ludovik Wind-horst. Toda Hlinko vzporejamo z O'Connellom, ker se je vedno skliceval na narav-nost na mišljenje ljudstva, na mase svojega naroda, ki so stale za njim in katerih ni pridobival z zvija-čno taktiko, temveč s srcem. Kakor O'Con-nel, tako je znal Hlinka dokazati, kaj je to srce v politiki. Da, kdor je kdaj zrl v te modre, otroške oči Hlinkove, ta je zrl v njih srce Slovaške! — Cerkev ga je odlikovala z naslovom papeškega protonotarja.

Slavnosti v Ružomberku

so se vršile v dveh skupinah. Prva je bilo veliko telavno manifestacijsko zborovanje slovaškega ka-toliškega dijaštva, drugo pa zlet slovaškega orlov-stva, obe pa sta se krasno združevali v mogočno počastitev 70 letnice velikega narodnega voditelja.

Slavnosti je otvorila mladina in to prav po-sebno akademska. Ni to morda slučaj, ampak kot simbol tega, da je Hlinka resnični oče naroda, je to prisega iz srca hvaležne mladine, katero je Hlinka vzbudil in kateri je dal vero in ji pokazal cilj. Največja skupina študentov je prišla 4. julija. Prišlo je 46 českih akademikov, spremljanih s približno 300 člansko skupino slovaških akademikov, kateri vsi so prišli a posvetovalne konferen-ce »Slaviae Catholicae« z Velehrada. V tej skupini so se nahajali tudi nekateri Ukrajinci in Slovenci. Na kolodvoru jih je pozdravila vojaška godba. Pod vodstvom zastopnikov mestne občine se je razvil spreved, ki je med prepevanjem prišel v mesto. Na vsaj poti je goste navdušeno pozdravljalo ob-činstvo, ki je na obeh straneh ceste tvorilo gost špalir.

Ob osmih je bil pozdravni večer akademikov v veliki dvorani Kulturnega doma. Prisotnih je bilo okoli 2000 slavnostnih gostov.

Dvorana je potihnila, Hlinka ie spregovoril...

Polagoma je dvignil belo glavo skoraj nazaj in začel z holj tihim glasom. Govoril je o sebi, o iz-črpanem orlu, ki že ne more visoko letati in kateri ve, da so mu dnevi šteti. Prav zato si želi, da bi zadnje dni svojega življenja preživel v miru in veselju in da bi to ne bili zanj več dnevi trpljenja.

Iskreno je prepričan, da se bliža dan sporazuma, ko bodo skoraj padle ovire, katere so nekateri po-edinci postavili med česki in slovaški narod, živa narodna ljubezen jih bo odstranila. Če se mi bo-jujemo za slovaško zemljo, smo še vedno dobri dr-zavljaní. Naj vzamejo na oni strani Morave na znanje, da smo represen-tanti slovaškega ljudstva mi.

ne zahtevamo morda kot kako ugodnost za poedince, ampak kot formo do-stojnega in svobodnega narodnega žitja v okviru skupne države s Čehi. Čehom povem, da smo mi slovaški katoliki dobri narodnjaki, toda zahteva-mo, da nam Praga izpolni to, k čemur so se repre-zentanti njenega naroda zavezali. Katoliški blok si želim iz vse duše, toda ka-toliški blok mora biti blok pravič-nosti, složnosti in resnice, nikdar pa ne sme biti grob mojega naroda slovaškega!

Veliko navdušenje in velikanski aplavz, ki so ga vzbudile te besede pri dvatisoči množici za-stopnikov na čelu z akademsko mladino, je dokaz, da so vsi razumeli vsebino in dalekosežni pomen teh Hlinkovih besed. Med prepevanjem pesmi »Stari naš, stari naš« je akademska mladina spre-mila Andreja Hlinko domov.

Kaj je narod

Govorilo je še več govornikov, nato pa se je razvila generalna debata. Prvi se je dvignil slav-jenec, ki je reagiral na posamezne referate. Govo-ri-l je o delu za narod. Toda, je dejal, kaj je to narod? To ni teorija, narod ni nikaka fraza, na-rod, to je kri in telo. Često se govori, da je slovaški narod reven. Ne, narod, ki ima tako mladi-no, kot je slovaška, ki zna delati, ni reven. Kon-čal pa je z besedami na dijaštvo: To, kar ste vi, to smo bili mi, a to, kar smo mi, upam, da boste tudi vi!

Sloga jači, nesloga ilači

S popoldanskim vlakom je na slavnosti pri-spelo tudi 500 Poljakov. Višek proslav pa je bil na god sv. Cirila in Metoda. Že ob pol osmih so se zbirale na trgu množice, ki so dosegle 20.000, da prisostvujejo pontifikalni sv. maši.

Po pridigi in po sv. opraviilu je spregovoril v pozdrav vsem gostom in domačinom prelat sam: Cujte, kaj vam govori 70letni starci! je dejal Hlinka. Ni zadosti, samo manifestirati! treba je tudi delati, delati složno in vzajemno. Zaponnite si, Poljaki, Slovenci, Čehi in Slovaki: Concordia parvae res crescent, discordia maxime dilabuntur. (Sloga jači, nesloga ilači.)

In je še govoril Čehom: Smo za sodelovanje in poravnave, a vse po pravici. Doma si homo ure-dili svoje razmere in proti zunanjemu sovražniku bomo isti skupno.

Hotel bi še doživeti...

Popoldne je bila velika javna telovadba, nato pa so se jubilantu poklonili Poljaki. Zahvaljujoč se za čast, ki so mu jo izkazali, je na koncu svojega govora dejal Hlinka: Hotel bi samo še do-živeti čas, ko si bodo Slovani in prav posebno Slovaki, Čehi in Po-ljaki složno podali roke. Slovaki so po besedah rektorja Komenskega univerze, Domin-a, zlat most Čehov k Poljakom. Mi bomo ta most, ker hočemo, da se Slovani opirajo na sebe in ne na Germane, kakor to delajo danes v Pragi in v Varšavi.

Kdor pozna Hlinkovo delo za slovaški narod, ta se ni tudi tako visokemu številu udeležencev, in kdor je videl navdušenje teh ljudskih množic, tega ni prav nič presenetilo samozavestno nasto-panje in poudarjanje, da so zastopniki slovaškega naroda, kajti Hlinka je govoril dobro vedoč, da je za njim ves slovaški narod. O tem smo se prepričali tudi mi, ki smo videli pestre narodne noše iz vseh slovaških krajev, z znaki: In ki smo sli-sali mladino, ljudskošolsko še, ko je na vsaki že-lezniški postaji prepevala:

Pride Hlinka iz Ružomberka
in prinese nam svobodo;
v tej naši republiki
bode dobro res.

Rekli smo: ves slovaški narod, kajti ne samo katoličani, za Hlinko so tudi protestanti, kaj je slavnostno zborovanje pozdravil in jubilantu česti-lal tudi zastopnik Zveze evangelijskega dijaštva.

Ce še danes ne more priti niti do katoliškega bloka česko-slovaškega, ni krivda na strani slova-ških katolikov. Tudi ni krivda na strani česke ka-toliške mladine, ker, če bi ta odločala, bi bil ta blok že tu, tako pa nam je ta mladina najbolje upanje, da bo kmalu prišel ta najlepši dan česko-slovaškega katolicizma.



Ružomberk

Kurenčkuva Neška ma tud beseda



Iblanske pauze pa tku nč na zaležejo.

Jest sama na vem, kua m je za strit.
»Stop vnder h dohtari. Jest na bom zmeri pusuštu tega cvilejna. Men gre tu na žiuce. Žiucu je pa vnder bl škoda, kokr tojev kurjuh učeš. Glih tku me je mož zadnč nahrulu, ke me je začel spet cukat in vrtat pu nog, jest sm pa cvilila, de je kar skus ušesa letel. »Kar hitr m pejd h dohtari. Za kua pa plačujem bolniška blagajna. Nej t zapiše kej za pit ali pa za jest. Sam de u že konc tega večna cvilejna.«

Men se je mož smilu, ke me je mogu pusušat. Sama seb sm se pa tud smilla, ke me je bulel. Zatu em prec druh juter šantala u bulniška blagajna h dohtari in ga za božja vola prusila, de nej m zapiše kašne erenije, de m bo udlegl, če ne um znurela. Moj mož pa tud, ke me more pusušat, sm rekla.

»Pukašče, ki mate bulečine! Kar jopca dol denite, pa uma prec vidl, kua vam fali,« je reku gepud dohtar.

Men se je čudn zdel, za kua če mt, de jest jopca dol denem. Ubogala sm pa use glih. Ke sm mela enkat jopca dol, je začel pa ukul mene brikat. Jest sm kar debel gledala, kua bo iz tega. »Jest nč na najdem. Srce mate dohtar, pluča tud. Al vam želodec kej na parira?« me je prašu in me izpud čela pugledu.

»Želodec mam tud dobr,« sm rekla. »Jeterca tud — — —«

»No, pa jezek pukašče!« m je dohtar segu u beseda.

Za kua b m mogla nek jezek kazat. Sej m ni nč hudga naredu. Če je brklou mal ukul mene, zatu se ni treba, de b m prec jezek pukazala. Tu delaja utroc. Utroc za usaka figa enmu jezek pu-

kažejo. Jest sm pa vender ena udrašana in du-
stojna ženska, ke se znam u usak družb ubnašat. Aetn, za kua b pol enmu dohtari kazala jezek. Jezek mam ja zdrou ket riba, kar m bo usak, kdur me puzna, rad putrdu.

»Astn, gespa, le hitr, le hitr! Nkar se tku na ubirite. Jest nimam časa čakati, de b e vam lebil jezek pukazat. Uzuni se pouhn bouniku čaka,« me je dohtar prgajnu.

Kua m je blo za strit? Če že na usaka viža če mt, de mu jezek pukačem, mu ga pa bom. In pu-
mulila sm mu jezek tku doleč vn iz ust, de je kar udekoču ud samga straha.

»Tu je pa kapital jezek,« je reku dohtar. »Tac-
ga pa še u cel moj praks nism vidu. Zdrou je tud. Želodec mate tud zdrou, kokr videm. Ta dohtar je pa tč. Kar ekus usta m je pugledu u želodec, sm s natiem mislla sama pr seb. »Astn, puvejte m vnder, kua vam pa prouzaprdu fali. Jest na naj-
dem nč.«

»Kuri učeš me buleja, gepud dohtar. Pa ne na jezik, ampak na nugah jh mam.«

»Za kua pa tu prec na puveste?«

»Gepud dohtar, sej me u šth niste pustl. Če pugervate, de vam morm jezek pukazat, vam ja nog na bom kazala. Tulk manire pa že znam.«

»Ja, draga moja. Če mate kurja učeš, vam pa družga na morm svetvat, kokr de zrak spremenete in greste za en čas kam na dežela. Rieinus vole b vam nč na pumagu, če b vam ga zapieu. Družga vam pa zapisat na smem, ke je use tku dragu.«

»Sej jest grem raj kam u tuplice, kokr de b rieinus vole pile,« sm udguvarila. »Kam me uja pa puslat? U Laške tuplice b že šla. Še bl m bote pa ustregl, če me pošlete na Rab k muri. Sej bul-
niška blagajna ma tud ena hiša za bounike. A ne?«

»Sevede ja mama, ampak za druga gepoda, draga moja. Kam b pa pršli, če b take ke pušlil, ke sam u bulniška blagajna plačujejo. Ke pušlila sam taka gepoda, ke ma use drgače zasluže za bulniška blagajna, kokr ve, ke sam tiste krajerce plačujejo, pa je use upraulen. No, recimo za — pa kua b vam pravu, sej sami dobr veste. Tku, zdej sva pa že upraula. Adijal Sevede na soje stroške greste pa lohka tud na Rab, al pa kamer čte,« m j eše reku, ke m je urata udperu. In tku sva uba upraula: dohtar za bulniška blagajna dobr, jest za kurje učeš pa bl slab. Noja, sej tku je zmeri. Eden uprau dobr, druh pa slab. Na iblanskem grade tud prrejava usak let evetmu Jurje na čas krukurija in ga prosja, de b jm pumagu klerikaln-
ga zmaja, pu dumače: lintverna, ukul prnest. Tist, ke se ga pr tem špase našlampaja, upraula dobr. Un, ke sam ferbec paseja, pa slab. Lintvern pa usm skp fige kaže. K. N.

John Herries McCullough:

Naš maček

Prišla je p našim vratom mokra in umazana in prosila strehe. Takrat je bila še mladič, mršava in polna bolh. Očistil sem jo bolj in počakala si je kot v našem skromnem domu. Ko je obvohal vse vse kote, se je začela umivati in kmalu se je njen kožušek zasvetil. Vsako jutro, nekaj prej, preden je zaropotala budilka, je prišla v mojo sobo, skočila na posteljo, začela presti in se s svojim noskom drgniti ob moj nos. Tako me je budila po svoje: bilo je boljše kakor budilka. Ko sem sedel na rob postelje in zdehal, se je Tommy — bil je maček in to ime mu je zdela moja žena — smukal okoli nog in sedel nanje. Vdanost? Ljubezen? Kaj šel Tommy je samo hotel svoj zajtrk. Ko je prišel k nam, smo bili tako neumni, da smo mu dali segretega mleka in tako mu ga moramo vedno greti. Kar užaljen je, če mu damo mrzlo mleko iz hladilnice; dotakne se ga z noskom, potem se pa zadenski umika, kakor da ga je kaj uštipnilo.

Zanimivo je, kako se je Tommy razvijal. Rasel je kakor plevel. Bil je snažen in si pripredel pot v naša srca. Moja žena ga ima rada. In otroci ga imajo radi. Njih največje veselje je, če se igrajo z njim. V sobo je prihajal navadno ob sedmih, ves muhast. Če se otroci niso hoteli igrati z njim, je začel glasno presti. Predel je in predel glaneje in glasneje in se z dvignjenim repom smukal okoli njih nog. Kako bi ga vendar mogli prežeti!

Kar po celo uro so se šli skrivanje z njim. Skrival se jim je in otroci so ga iskali. Igral se je tako navdušeno, da so otroci od veselja vriskali.

Vseh teh radosti in veselja pa je zdaj konec. Tommy je dorasel v velikega, lepega mačka. Po-
noči ga dolgo ni domov. Spočetka smo bili v skrbeh zanj. Požrl sem svoje dostojanstvo in šel v mrzlo noč, da bi ponočnjaka priklical domov. Pajdašil se je z mački, vsemi polnimi znakov tepeža — eden od njih je najbrž bil njegov oče. Prišel je domov s prepanim ušesom in z brazgotinami na

hrbtu. Najbrž je hotel nabiti svojega očeta, ki je videti zelo trdoživ. Neko noč ga pa sploh ni bilo domov. Prikazal se je šele jutraj z novim ognjem v očeh.

Zdaj se naš maček ne gre več skrivati. Oči so mu postale nekam žalostne. Je prijazen, ne mara pa, da bi ga pestovali ali nosili po rokah. Sinoči sem ga božal in pri tem zadel na bolečo mesto na hrbtu. Po mačje hitro se je obrnil in že me je z žarečimi očmi ugriznil v roko. Udaril sem ga in videlo se mu je, da se keša, a opraskal me po zopet, če ga razdražim. Zdaj je pač velik, samozavesten maček z nekajim dostojanstvom. Rad nas ima in mi ga imamo radi, a zdaj je dorasel. On ve, kje dobi mleko in ljubi svoj dom; to pa je vse. Mačja ljubezen je tesno združena z želodcem. Nič skupnega nima z genljivo zvestobo psa in s požrtvovalnim duhom, ki ga ima vsak pes. Daj mački hrane in udoben košček, pa bo zadovoljna. Čustva ne pozna. Ne pozna hvaležnosti. Kar naprej prede, ne da bi se zavedala svoje sebičnosti. Skratka, mačka je.

R. F. Magjer:

Starec

Ko si je vesela mladina ogledala vse posebnosti vinkovskega selišča, so odšli nekateri tudi k najstarejšemu kmetu, da si ga ogledajo.

Človek upognjenih ledij, z dvema berglama, je stopil pred hišni prag in po svojem običaju pozdravil z »Bog pomagaj!« ter omenil, kako se je nekoč živelo, ko je bilo več sreče in boljšega zdravja in večje starosti.

Toda sedaj se izživlja človek predčasno, pa se tudi predčasno izživlja.

Dobro, zelo dobro.

Da bi se pa družini še lepše zahvalili, reče ob slovesu vodja starcu, kako se je kljub devetdesetm križem »dobro drži«. S tem je mislil, da je obisk opravljen in vsi se odpravijo dalje.

Toda starič jim nazaj zakliče:

Še bolje bi se držal, ko bi se prijel za plot...

Paul Keller:

MATI

Dobro sem jo poznal, vedel sem za njeno zvočno ime, poznal sem tudi njenega moža, ki je bil profesor in opravljal mnogo služb. Toda vedno, ko sem pomislil na njo, in sedaj, ko pišem o njej te vrstice, nisem vedel in ne vem za njo drugega imena kakor: mati.

V svojem zakonu je morala dolgo čakati na srečo, da postane mati. Toda tedaj se je izpolnilo globoko hrepenenje žene. Dobila je sina, ki mu je dala ime Jožef.

Nekoč sem bil tam, ko se je — kakor čisto — nagnila nad zibelko malega in vedno, vedno iskala eno: njegov pogled, reči hočem dušo v njegovih očeh. In ravno ko sem bil tam, je vzkliznila in rekla: sedaj jo je spoznal, pogledal jo in se ji nasmejal. O, mati je bila presrečna!

Ne vem, zakaj mi je postalo tesno pri tem. To je morda bila slutnja tega, kar sem nekoliko dni pozneje slišal od našega najboljšega očesnega zdravnika: mali Jožek je bil slep na obe očesi.

Kako je to ona izpočetka prenesla, ne vem. Vem samo, da ni zbolela, da ni vpila niti besnela. Je podnevi in ponoči je sedela zraven zibelke ma-
tega in mnogo razmišljala sama pri sebi.

Čez nekoliko tednov sem videl, da hodi vsak dan mimo moje hiše. Šla je na pouk k ravnatelju »avoda za slepce, kupila je knjižico o postopanju in odganjanju slepih in sedela je ure in dneve na »inkovni postelji ter strmela v knjižico.

Marsikaj se je mogla naučiti iz knjig, pa se je tega tudi sama po sebi mnogo naučila.

V njegovo dušo mora sijati svetloba, toliko svetlobe, kolikor jo more dati vera, znanost in umetnost. Že v začetku je bila vsa njena skrb, da se te svetle iskre zažgejo v njem.

Skrbela je samo za dečka. Ne spominjam se, da sem jo sploh kdaj videl, da bi kaj delala v go-
spodinjstvu, kar bi ne bilo v neposredni zvezi z dečkom, tudi je izven hiše nisem videl nikoli brez otroka.

»Midva ekupaj imava samo dve očesi,« je go-
vorila, »in ne morem mu jih odvzeti.«

Če si kupec za kolo, kupi le novo „PUCH“ chromirano kolo

ki ti ne rjavi in imel ga boš 10 do 20 let!

Dobiš ga le pri tvrdki

Ign. Vok - Ljubljana

Tavčarjeva ulica

ali v podružnicah v Kranju in v Novem mestu



Sah

V Zemunu igrajo sedaj vsakoletni Levinov spominski turnir, ki pa je letos slabše zaseden. Iz-
med mojstrov igrala samo Nedeljkovič in Tot. Prvo mesto bo najbrž dosegel mladi prvak Belgrada, Sava Vuković, ki igra najsolidnejše. Na turnirju igra tudi Rusinja gospa Timofejeva, ki je proti belgrajskemu mojstru Nedeljkoviču dosegla remis, kar je tamkaj vzbudilo precejšnjo senzacijo.

Letošnji turnir Jugoslovanske šahovske zveze za naslov mojstra se bo vršil v Belgradu od 5. do 21. avgusta in bo nanj pripuščenih osemnajst naj-
boljših jugoslovanskih šahistov. Ljubljanski šahov-
ski klub bošta zastopala Furlani in Sorli. O tem turnirju bomo pozneje podrobneje poročali.

Bivši svetovni prvak Dr. Emanuel Lasker se je v aprilu mudil na Madjarskem in je ob tej pri-
liki igral pri eledči konzultančni partiji:

Dr. E. Lasker in St. Abonyi — E. Canal, A. Steiner, dr. Négyesy in J. Schweiger

1. e2—e4, e7—e6; 2. d2—d4, d7—d5; 3. Sb1—c3, Sg8—f6; 4. Le1—g5, Lf8—e7; 5. Lg5×f6 (to je tako zvana Andersenovska varianta, ki je prišla precej iz mode), Le7×f6; 6. Sg1—f3 (to je boljše kot takoj e4—e5, ker pride potem črni do močnega napada na beli centrum), c7—c5 (to je prezgodaj in je po mnenju Dr. Laskerja na mestu šele po rokadi); 7. e4×d5, c5×d4; 8. Lf1—b5+, Lc8—d7; 9. Sf3×d4, Dd8—b6 (črni žrtvuje pešca, da postane igra ostrejša); 10. d5×e6, f7×e6; 11. Lb5×d7+, Sb8×d7; 12. Sd4—b3, 0—0 (črni je nastavlil be-
lemu past. Če igra sedaj beli D×d7, sledi L×c3+, h×c3, D×f2+ in beli izgubi damo); 13. 0—0, Tf8—d8; 14. Dd1—f3, Sd7—e5; 15. Df3—h3, Se5—c4; 16. Tf1—e1, Td8—e8; 17. Ta1—b1, Ta8—d8 (tukaj bi bilo boljše Tac8, kar bi pretilo S×b2!); 18. Sc3—e4, Lf6—e5 (po L×b2 bi sledilo Sg5 in črni bi prišel v velike težave); 19. c2—c3, Td8—d5; 20. Dh3—h5, Te8—f8; 21. Dh5—e2, Sc4—d6; 22. Sb3—d2, Sd6×e4; 23. Sd2×e4, Tf8—d8; 24. c3—c4, Td5—d4; 25. e4—c6, Dd6—c6; 26. Se4—

g5 (beli so igrali v zadnjih potezah vzorno in črni sedaj belemu napadu hitro podležejo), Td4—d5; 27. De2—h5, h7—h6; 28. Dh5—f7+, Kg8—h8; 29. Sg5×e6, Td8—g8; 30. b2—b4, a7—a6; 31. Se6—f8 in črni so se vdali, ker proti belemu napadu ni več zadostne obrambe, na Lf6 bi sledilo na pr. Te1—e8.

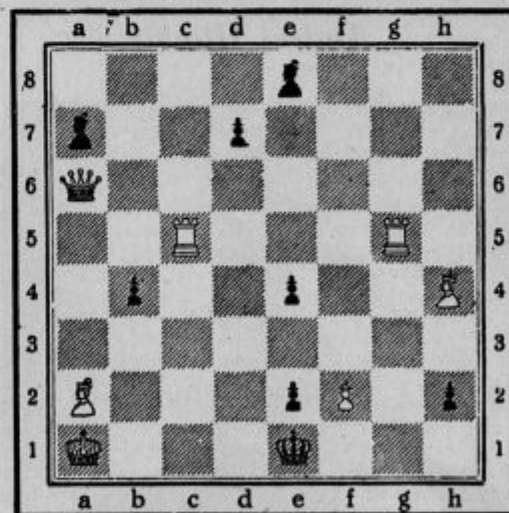
Problem št. 26.

(M. Havel)

Črni: Ke1, La7, e8, P: b4, d7, e2, e4, h2 (osem figur).

Beli: Ka1, Da6, Tc5, g5, La2, h4, P: f2 (sedem figur).

Mat v treh potezah.



Rešitev problema št. 24 (W. Pauly): 1. Tc4—c1, Kd4; 2. Sd5—c3, K×c5; 3. Sc3—b5 mat ali 1. ... Kf5; 2. Tc1—e1, Kg5; 3. Te5+ mat ali 1. ... Ke4; 2. Sc3+, Kd4; 3. Se6 mat.

Med bolivijskimi rastlinami in Indijanci

Bolivija je ena najslikovitejših dežel na svetu. Deli se v tri popolnoma različne pasove, ki so si v ostrem kontrastu. »Altiplanos«, štiri do pet tisoč metrov nad morsko gladino, je skoraj brez vegeta-
cije. Mnogo njegovih prebivalcev se nikdar ni vi-
dele drevesa. To je ploska dežela s skalami sijajnih barv, preklanimi v krila.

Glavno mesto La Paz leži v kotlini te »lunske«
planote. Obdano je s celim gozdom pečin, nad ka-
terimi se dviga sneg gora Illimani. In vendar tekem šestih ur lahko prekorači snežno mejo skozi raz-
poklino snežnih sten. Najprvo na loriu, potem pa na mezu se spušča v subtropične junge (Yungas). Te so najlepše vseh dolin. Raztezajo se proti vzhodu in tvorijo drugi, najrodovitnejši pas Bolivije. Ve-
čina teh dolin se začena kot razpoklina med pet tisoč metrov visokimi, popolnoma golimi pečinami. Kakor te doline padajo, tako se širijo. V višini dva tisoč metrov je vedno več vegetacije. Dežela je ro-
dovitna, piše Rosita Forbes.

V jungah rase tobak kar divje. Kavna drevesa raztezajo svoje veje visoko čez stee, po katerih hodijo mezzji. Praproti in velikanski Matere božje laski, ponisete in boungainvilleje se tako bohotijo, da duše terase s kakaom. Oranže, ki so jih celi gozdovi, tam kar divje rastejo. In cela pobočja banan! Med njimi so indijanske kočje iz blata tako globoko pogreznjene, da je videti samo slamnate strehe.

Skozi junge zdaj grade cesto; v splošnem so pa tekom suhe dobe rečne struge vzhodnega razvodja

prometne ceste in tudi edina zveza med altiplanom in tretjim pasom.

Ta pas leži nizko in obstoji iz planjav, ki jih imenujejo »lunas«. Te planjave so tropične in imajo s svojimi močvirji z gumijem, z goščavami in gozdovi brazilski značaj.

Bolivija ima približno tri milijone prebivalcev, od katerih je 60% Indijancev; 30% je Cholo-jev, to so mešanci Indijancev in Špancev; ostali, komaj tristo tisoč, so beli. To deželo, ki se po velikosti lahko primerja s tretjo največjo državo v Evropi, vlada in tudi financira desettina njenega prebival-
stva.

Indijanci, če so sami zase, so premiroljubni in mogoče preplahi, da bi zahtevali več kakor mini-
mum pravic. Nekateri so pa nekačinski komunisti. V takem slučaju je zemlja last skupine, ki si vsako leto izbere poglavarja. Ta pobira davke, kupuje in prodaja za občino, ki si deli delo in dobiček.

Če je indijanska družina prevelika, prodaja enega otroka za nekaj penijev v premožnejšo hišo, kjer dela, dokler ne doraste in spozna, da je nesposobno delati brez plače.

Vsako leto prodajo tako štiri ali pet tisoč Indi-
jancev. Ko se vrnejo v svoje vasi, so polni discipline in sile. Če chološki farmerji slabo ravnaajo z njimi, se jim postavijo po robu in nočejo delati. Kakšenkrat napadejo gospodarja in tedaj teče kri, po večini indijanska, zakaj Indijanci hitro poklicani vojaki kar postrele, ne glede na pravico ali krivico.

Indijanci so vdani nezmeremu uživanju koke, to je listov, ki vsebujejo kokain. Koko zmešajo s ščepcem kaktiovega pepela in jo tako uživajo. Koka vpliva na srce, da počasneje deluje in zato bolivijski Indijanci lahko ves dan hodijo po pet tisoč metrov visokih prelazih brez druge hrane, samo da imajo ščepec koke.

Nekoč jo je vprašal, kako je na nebu. To mu je opisala s svetlim žarkom svojega srca, kakor to razume samo dobra mati, pa obenem s tako močno fantazijo, kakor jo komaj imajo peniški z vzhoda. Kadar je tako govorila — vedno z zaprtimi očmi — in je mehke roke položila na njegova ramena, tedaj je defek izdihnil globoko in težko, njegovo lice se je trgalo, iz mrtvih oči pa so vrele solze in je na koncu izmučen vzkliznil:

»Pa jaz, mati, jaz vsega tega ne morem vi-
deti!«

»To lahko vidiš, moje erce, to moreš vse, vse natanko videti. V nebesih bodi tvoje oči večje, lepše in bistrejše kakor pa moje.«

»Ali je to res, mati, ali je to res? Videl bom? Zares bom videl?«

»Videl boš in Bog ti bo vse pokazal, česar ti sedaj ne moreš videti.«

»Tudi rože in ptice?«

»Tudi nje! Vse boš videl.«

»O, mati, kdaj bom mogel videti rože in ptice?«

Nikoli mu ni rekla, da je nesrečen. Skrbno je zakrivala vsak izraz sočutja, kar alepca muči. Ni-
koli mu ni opisovala ereče onih, ki imajo zdrave oči. In v svetem pismu je seveda šla mimo one zgodbe o ozdravljenju slepca od rojstva, da v njem ne vzbudi vprašanja in neotlažljivega hrepenenja.

A vendar je v dečku živila stalna zahteva po svetlobi. Mogoče bi z zdravimi očmi postal umet-
nik. Najljubše opravilo mu je bilo delati predmete iz gline, katere bi pobarval s pestrimi barvami. In vedno isto vprašanje, kaj je barva in kaj je svetloba.

Pri teh vprašanjih je bila mati nesrečna in ni hotela sama vedeti o prelestni peastrosti, katere ni mogla pokazati svojemu otroku. Zaradi tega je tu-
di sama nosila samo sive ali črne obleke.

Poiskovala je, da deluje nanj z glasbo. Sama je imela prekrasen glas in izvrstno je igrala klavir. Zgodaj je dala dečka učiti vijoline. Često sta igrala skupno, najraje v mračni sobi, ko je ugasel svetli-
dan. Tedaj sta plavala v carstvu lepote in sta bila srečna, eden kakor drugi.

»To so moje najmilejše urice, ker tedaj tudi sama nisem videla več, kakor on,« pravi mati.

Mnogokrat je mislila na smrt, mislila je na to, kako bo osamljen, kadar nje ne bo več. Tedaj je vzdihnila.

»Da, ko bi mi mogla pustiti v dedščino svoje oči, tedaj bi mogla umreti. Toda tako moram ži-
veti, moram za njega gledati.«

Medtem se je približalo dečku dvajseto leto življenja. Oče ga je zasebno učil, a mati je pris-
tovala pouku. Z njim je računala in ga učila la-
tinskih besed in pravil.

Slepi Jožek je izborno napredoval. Ako bi ga kdo vprašal, kaj hoče postati, bi rekel: zdravnik. Njemu bi bilo zelo hudo, če bi bil kdo bolan. Po-
gosto sem se zabaval s pametnim dečkom. Ni bil kakor drugi, bil je zelo nežen, zelo občutljiv. To je bilo zaradi vednega druženja z materjo.

Rad jo je imel v svojih sanjah in nekoč mi je rekel:

»Ko bi mogel, da izpregledam samo za en hip, tedaj bi hotel videti svojo mater.«

— — — — —
Odpotoval sem za dva tedna. Ko sem se vrnil, sem našel na svoji mizi črno obrobljeno pismo. Slepi Jožek je po kratki, hudi bolezni umrl.

Niso ga še pokopali in mogel sem videti mrtvo truplo. Priznam, da sem se bal iti v sobo. Bal sem se, da bom našel poleg mrtvega otroka nora mater.

Pa bilo je drugače. Sedela je zraven njega po-
polnoma mirna, brez besede, brez solz. Na beli blazini je počivala lepa dečkova glava. V rokah je imel majhen križ; nad glavo je gorela ena sama jasna svetloba. Oči mrtvice so bile odprte.

Stal sem ganjen in se nisem mogel premakniti.

Tedaj se je mati okrenila. Njeno lice je bilo belo kakor sneg, na njem pa neko zadovoljstvo, skoro nasmešek.

Počasi pride k megi in me prime za roko. Po-
kazala je proti nasmejanemu dečkovemu obrazu in na odprte oči, ki so imele poseben sijaj, ter rekla mirno in erečno:

»On vidi...«

Gospodarstvo

Taksiranje potrdil o plačilu blaga

Zbornica za TOI v Ljubljani je izdala to okrožnico o taksi za potrdila o prejemu denarja za prodano blago:

Z razpisom z dne 11. aprila 1984, št. 29104 je finančno ministrstvo (oddelek za davke) pojasnilo, da podlegajo posebna potrdila, odnosno note, ki se izdajajo o plačilu blaga, ki na fakturi ni potrjeno, plačilu takse po tarifni postavki 33 takse tarife (1/2%). Po tem razpisu so oproščena 1/2% takse samo ona plačila, ki se potrjujejo na fakturi sami.

Toda že z nadaljnjim razpisom z dne 16. aprila 1984, br. 30153 je finančno ministrstvo na podlagi predstavk gospodarskih korporacij to pojasnilo v nastopnem dopolnilo, odnosno popopolnilo:

1. Ako se ob nabavi blaga zbog tehnične nemogućnosti ali notranje ureditve poslovanja plačilo ne potrdi takoj v fakturi ali računu, temveč se posebej potrjuje in je tako posebno potrjevanje tudi časovno v neposredni zvezi z nabavo (nakupom) blaga, se za tako potrdilo ne pobira 1/2% pobotniška taksa, ampak se smatra, da je plačilo potrjeno na sami listini.

2. Ako se blago po veljavnem običaju daje na kredit, pa se ob tej prilici ne napravi za kreditirano vsoto posebna listina (dolžno pismo, menica itd.), naknadna potrdila o plačilu blaga ne podlegajo 1/2% pobotniški taksi.

3. V primeru, da se daje blago na kredit, pa se za kreditni, odnosno dolgovinski odnos napravi posebna listina ali se obstoj kredita ali dolga potrdi na fakturi (listini itd.), se za potrdila o plačilu iz takega kreditnega (dolgovinskega) odnosa pobira 1/2% pobotniška taksa.

Zaradi pojasnila, kako je v praksi tolmačiti te odredbe, so se gospodarske korporacije obrnile na referente finančnega ministertva, ki zastopajo stališče, da že zaključnica

(naročilnica, sklepno pismo, itd.) predstavlja listino, ki utemeljuje kreditni, odnosno dolgovinski odnos, odnosno nadomestuje potrdilo kupeca na listini o nakupu. V sled tega so mnenja, da morajo biti potrdila o odplačilu kredita v smislu zaključnice taksirana s 1/2% pobotniško takso, češ, da zaključnice osnauvlyajo dolgovinski odnos in da podpis kupeca na zaključnici ali naročilnici napravljajo iz listine poseben instrument, ki more služiti za dokaz obstoja dolga. Kot posebna listina, s katero se zasnauvlyajo dolgovinski odnos, se smatra po njihovem mnenju tudi menica, katero da kupec blaga na kredit prodajalcu.

Končno so gg. referenti izjavili, da potrdila o prejemu denarja za odplačilo fakture v smislu točke 1. in 2. te okrožnice, morajo taksirati s takso po tarifni postavki 34 takse tarife, t. j. tako kot račune.

Na to informacijo so gospodarske korporacije naslovile na finančno ministrstvo posebno spomenico, v kateri so utemeljevale nujno potrebo, da se pojasnilo izpremeni v interesu olajšanega poslovanja, vendar je ministrstvo z razpisom z dne 23. junija 1984 br. 49954 odgovorilo, da svojega stališča ne more spreminiti.

Potrdila o odplačilu faktur so po teh pojasnilih:

- a) takse prosti samo, ako se izdajajo na fakturi sami istočasno ob izročitvi blaga;
- b) zavezana taksi 1 Din, ako se izdajajo na posebni listinski izven fakture ali se izdajajo za plačila, ki se ne izvrše takoj ob nabavi, odnosno izročitvi blaga, ako in v kolikor niso dani pogoji, navedeni pod c);
- c) zavezana taksi 1/2%, ako se z njimi potrjuje prejem denarja v kupcih, za katere obstoje poleg fakture še zaključnice, sklepna pisma, naročilnice, menice itd., ali vobče listina, s katero potrjuje kupec obstoj dolga iz blagovne kupčije.

Plačila v naprej. Narodna banka je 17. julija objavila tale razpis: V končnem stavku 3. čl. deviznega pravilnika je določeno, da mora Narodna banka v primeru plačila blaga v inozemstvo v naprej dati potrebne odobritve. V zvezi s tem se je opazilo, da uvozniki naročajo blago, preden dobe pooblastilo Narodne banke za nabavo deviz, pa pošljejo prošnje za dovoljenje šele, ko je blago že prispelo v našo državo ali pa se nahaja na poti. Da se izognejo uvozniki težavam, ki nastajajo, je treba, da prošnje pošljejo pred naročilom, s potrebnimi podatki, ki so: ime uvoznika, vrednost blaga, ki ga hoče plačati, vrsta blaga, ime in domisel inozemskega upnika, država, iz katere se uvaža, na kakšen način želi plačati (z devizo, v kliringu itd.), po katerem pooblaščenem zavodu in razlog, radi česar želi plačati že v naprej.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Gumezja Josipa, strojno mizarstvo na Bregu pri Celju, Narok za sklepanje poravnave 28. avgusta, oglašiti se je do 18. avgusta. — Nadalje je razglašeno o imovini Uršiča Franca, mizarkega mojstra v Zavodni pri Celju, Narok za sklepanje poravnave 28. avgusta, prijavitelj se je do 18. avgusta.

Končni poravnavi. Pri okrožnem sodišču v Ljubljani sta končani poravnavi: G. Menardi, trgovska agencija in komisija v Ljubljani, in Janko Sabec, bivši trgovec v Ljubljani, Gajeva ulica 3, V. Likvidacija: Kmetijska družba v Račjem, d. z. o. z. Pletilska zadruga na Breznici, r. z. z. o. z.

Vpis v združni register: Strojna zadruga na Lešnici pri Ormožu, r. z. z. o. z.; Tisk jugoslovanskih naprednih akademskih starešin (Nasta) v Ljubljani, r. z. z. o. z., predsednik dr. Zalokar Alojzij, poslovedeči podpredsednik Volčič Ivan.

Borza

Denar

Ta teden je promet zelo oživel. Znašal je 4.243 milj. Din v primeri z 2.051, 1.963 in 7.07 milj. v prejšnjih tednih. Največ prometa je bilo v angleških funtih v torek in sredo, manj v avstrijskih šilingih.

Curij. Pariz 20.2225, London 15.485, Newyork 306.87, Bruselj 71.00, Milan 26.31, Madrid 41.925, Amsterdam 207.55, Berlin 119.30, Dunaj 72.80 (57.40), Stockholm 79.85, Oslo 77.78, Kopenhagen 69.15, Praga 12.74, Varšava 58.025, Atene 2.92, Carigrad 2.19, Bukarešta 3.05.

Žitni trg

Novi Sad, Vse neizpr. Promet slab.

Hmelj

SAVINJSKA DOLINA

V »Saazer Höpfen- und Brauerzeitung« ceni komisinar Jožef Vook letino v Savinjski dolini na 13.000—16.000 starih stotov. Cenitev je datirana s 15. julijem.

V Nemčiji bodo začeli v tettnanskem okraju z obiranjem 25. julija.

Zateč (CSR), 20. julija. Povpraševanje je še vedno dobro in traja dalje. Cene se gibljejo za prvovrstno žateško blago od 1800—1850, za srednje dobro pa od 1750—1775 Kč za 50 kg. Neprodanih zalog lanskega pridelka je v žateškem okraju le še par sto stotov. — Po par dneh dežja je zavladala zopet vročina, zaradi katere rastlina zelo trpi. Če bo ta vročina trajala dalje, bo letina še slabša, kot se je pričakovalo. Pa tudi obiranje se bo začelo znatno prej, mogoče že prihodnji teden. Splošno cenijo, da bo letos zelo slaba srednja letina.

Živina

Ptujski živalski sejmi. Konjski in goveji sejem, ki se je vršil v torek 17. t. m., je bil razmeroma dobro založen. Prignali so 137 konj, 150 volov in bikov ter 220 krav in telic; skupaj 507 glav živine. Od teh so prodali 253, torej okroglo 50% prignane živine. Cene za kg žive teže so bile sledeče: voli prve vrste 3.50, druge vrste 3—3.50, tretje vrste 2—3 Din; bik 2.50—4 Din; telice 3—4.50 Din; krave prve vrste 3—4, druge vrste 2.50—3, tretje vrste 2—2.50 Din; konji so se prodajali po kakovosti in sicer za klanje od 300—1000 Din, ostali pa od 1000—3500 Din eden. — Prihodnji konjski in goveji sejem bo 7. avgusta t. l.

Sejem za prašiče v sredo 18. t. m. je bil slab založen in tudi kupčija je bila minimalna. Prignali so 105 prascev in 58 svinj, skupaj 163 ščetinarjev; od teh so prodali 40 komadov. Cene za kg žive teže so bile sledeče: debele 5.75—7, prolenki 5—6, prasci stari 6—8 tednov so se prodajali po kakovosti in sicer od 80—150 Din komad. Prihodnji sejem za prašiče bo 25. t. m.

Gradjanski: Ilirija

Drž. prvenstvena tekma danes ob 17.15 na Stadijonu. Predtekmak: »Wunderteam« Trbovlje ob 15.45.

Zagrebski »purgeri« se bodo udarili danes popoldne v Stadijonu z našo Ilirijo za prvenstvo V. skupine. Renomirani gostje pridejo v Ljubljano ob 9.45 s kompletno gardo in privedejo še poseben vlak temperamentnih kibicev. Solidno vibrano moštvo, ki goji angleški sistem igre, bo brez dvoma odlične nasprotnik domačih, ki si skromno žele uspeha, katerega so tolikanj potrebni. Zagrebčani so odlično pripravljani. Za seboj imajo dober trening, in kar je glavno, precej mednarodnih tekem. V obrambi so sigurno domačinom nadmočni, srednja vrsta jim je solidna, z »Nurmijem«, internacionalcem Premierom v sredi. Napad je razmeroma najšibkejši del moštva. Tu bomo videli na delu ljubljana Košaka, čigar bombe imamo še dobro v spominu.

Domači so pripravljeni, kolikor pač naše prilike dovoljujejo. Podvezino prvenstvo je vzelo vse proste termine in radi tega so izostale vse mednarodne tekme. Vendar pa je moštvo ostro in zagriženo treniralo, vodstvo pa je skrbno predvsem, da ne trpi njih fizična moč. Napad je še kolikortoliko izbalanciran, šepa pa obramba. Vendar smemo upati, da bo volja in ljubezen do kluba nadoknadila ta minus in bodo Gradjanskemu enakovredne nasprotnik, Občinstvo, ki si želi napetih prvenstvenih tekem, bo gotovo v veliki meri posetilo krasni Stadion.

Zanimiva bo tudi predtekmak B-moštva Ilirije in rudarskega moštva SK Trbovlje.

Predprodaja vstopnic bo v kavarni »Evropa« do 12. št. sedežev je že precej razprodano. Interesni naj jih kupijo v predprodaji. Sedeži so na najlepšem mestu v Stadijonu in je njih cena le malo višja od stoječ. Stojišča 12 Din, sedeži 15 Din.

Višek plavalne sezone

Državno prvenstvo v plavanju in water-polo v Ljubljani (na kopališču SK Ilirije).

Po dolgem času imamo zopet v Ljubljani senjorsko državno prvenstvo. Naše državno prvenstvo je razdeljeno na tri dele: senjorsko prvenstvo, junjorsko in tekmovalje v skokih. Letos imamo prvi in najzanimivejši del v Ljubljani, drugi del bo v Dubrovniku, tretji pa v Karlovcu.

Letošnje državno prvenstvo se bo začelo v petek, 27. t. m. ob 15. Program obsega najprej izbirno tekmovalje v skokih za tromatch Madžarska-Italija-Jugoslavija, ki se vrši meseca avgusta v Budimpešti. Tekmujejo naši najboljši skakači. Ob 17 uri izbirno tekmovalje na 200 metrov prosto za štafeto 4x200, katere bo startala na vseh naših meddržavnih tekмах. Ta točka bo zaradi ostre konkurence in množine sodelujočih nadvse zanimiva.

Sobota, 28. t. m. ob 9 dopoldne in ob 13 popoldne predtekmovalja v sledečih točkah: a) za gospode: 1500 m, 400 m in 100 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrbtno in štafeti 3x100 mešana in 4x100 prosto.

b) za dame: 400 m in 100 m prosto, 100 hrbtno, 200 m prsno in štafeti 3x100 meš. in 4x100 prosto.

Nedelja, 29. t. m. ob istih urah, kakor v soboto finale.

V teh dneh bomo videli naše najboljše plavalce. Naš plavalni sport se lepo razvija, zato pričakujemo od letošnjega državnega prvenstva zelo mnogo. Prognose o končnem placementu in uspehih posameznika je zelo težko postaviti. Letošnje prvenstvo se bo razlikovalo od dosedanjih, ker to ne bo več lov za točke, temveč ostra borba posameznika za ponosni in častni naslov državnega prvaka.

Razen državnega prvenstva bomo imeli priliko videti tudi izbirne tekme za sestavo reprezentance, ki bo naše državne barve zastopala na evropskem prvenstvu v Magdeburgu, v dneh od 12. do 19. avgusta in v meddržavnih tekмах proti Avstriji (v Dubrovniku), Madžarski in Italiji (tromatch v Budimpešti). Nadvse bo Ljubljano zanimalo odlično moštvo državnega prvaka v waterpolu, ki je lansko leto z visokim rezultatom porazilo madžarskega državnega prvaka V. T. E.

Po dosedanjih prijavih se bodo prvenstva v Ljubljani udeležili Jug iz Dubrovnika, Jadran iz Splita, Viktorija iz Sušaka in domača Ilirija. Pomorski klubi so torej zastopani polnoštevilno. Kakor vidimo, so se prijavi naši najmočnejši klubi. Ker se nimamo službene startne liste, ne vemo, ali so se prijavi belgrajski, zagrebški in karlovaški plavalci. Upamo pa, da ne bodo izostali.

Nov način tekmovalja za drž. prvenstvo v lahki atletiki

Kakor poročajo zagrebški »Novosti«, se v Zagrebu že zopet bavijo s mislijo, da bi se vpeljal nov način tekmovalja v lahki atletiki za državno prvenstvo moštev. Pravilo namreč, da sedanji način ni prinesel onega, česar so pričakovali. Hask je predlagal nov način, ki pa menda tudi ni dober in o katerem so govorili že na zadnjem običnem zboru JLAZ, vendar je bilo tedaj sklenjeno, da se tekmovalje še ne vrši po tem načinu, ampak, da se poskusl neoficijelno s tem načinom. Hask je namreč mnenja, da bi mogel biti ta način zelo zanimiv. Po zadnji listi, ki jo je izdala JLAZ in v kateri so vsebovani najboljši atleti klubov v državi, bi dal nov način tekmovalja nekako tale sliko: 1. Primorje, Ljubljana, 3969 točk; 2. Hask, Zagreb, 3735.48 točk; 3. Concordia, Zagreb, 2538.28 točk; 4. Ilirija, Ljubljana, 2224.56 točk itd. O sedanjem načinu je naš list že obširneje poročal. Sicer ne poznamo točne Haskovega predloga in ne dvomimo, da ne bi imel nekaj dobrega na sebi, smo pa vendar mnenja, da bi po tem tako zvano »monetaško prvenstvo« precej izgubilo in ne bi bilo ono, za kar je namenjeno. Prvenstvo moštev ima ta namen, da tekmujejo široke mase naroda, odnosno atletov, radi česar se klubi indirektno prisilijo, da povečajo število atletov na eni, ter njihovo kvaliteto na drugi strani. Ljubljana stoji danes v lahki atletiki brez dvoma na prvem mestu v državi ne samo po kvantiteti, ampak še bolj po svoji kvaliteti. In mislim, da niti najmanj ne pretiravamo, če trdimo, da predvsem radi sedanjega načina tekmovalja v državnem prvenstvu za moštva. Mnenja smo, da ni delati prevelikih eksperimentov, temveč raje vnesti kak nov način tekmovalja, da bi se mogla še naša elita večkrat uveljaviti.

Celjski sport. V zadnjem trenutku je bil spremenjen sportni program za danes in bo ob 17.15 na Glaziji prijateljska nogometna tekma med ZSK Hermes iz Ljubljane in SK Celjem. — Ob 15.30 bo istotam predtekmak med rezervama SK Celja in Olimpa. — Ob pol 9 dopoldne bo pa v Zalcu tekma med mladinskimi moštvi SK Celja in SK Zalcu.

Konjske dirke na Teznu, ki se vršijo danes popoldne, bodo zanimive predvsem radi tega, ker nastopi nenavadno število vozačev-novincev. Poleg tega sodelujejo letos številni novi konji, radi česar je izid še zelo dvomljiv ter je nemogoče delati kake prognoze. V glavni dirki se bodeča borila najbrže g. Lippit in g. Filipič; ako se pa dirke udeležijo g. Mulej s svojo »Margo«, je zmaga prvih dveh dvomljiva. Tudi g. Kirbiš ima v tej dirki šanse. — V handikapu bo boj najbolj vroč, ker starta skupno 12 vozačev. Za dvoprežne dirke se je javilo 7 dvoz. preg. pri galopski pa istotako sodeluje 7 dirkačev.

Mariborski nogomet. Danes se srečata na zelenem polju na Trzaski cesti ob 10 dopoldne ISSK Maribor in SK Železničar v prijateljski tekmi.

Ljubljanska dirka MK Ilirije je preložena od 5. na 26. avgust. Podrobnosti sporočimo v teku prihodnjega tedna.

ASK Primorje (lahkotletška sekcija). Atleti Državnega prvenstva počinčev (10.—12. avgusta v Ljubljani) in balkanske igre (26. avgusta—2. septembra v Zagrebu) sta pred vratmi. Pričakujemo, da boste kot člani zajednice, ki je v drugo nosi ponosni naslov državnega prvaka, tudi ob tej priliki izvrili svojo polno dolžnost in disciplinirano sledili pozivu sekcijnega vodstva za najresnejši redni in sistematični trening. Poleg te pismeno povabljenih pozivamo zlasti še naslednje atlete iz Ljubljane, da redno obiskujejo treninge, ki se vrše dnevno od 17 naprej: Čerar Vladislav, Gombač, Grad, Malnar, Ogrin, Ošabnik, Oražem, Patinja, Raič Milivoj, Slamič, Slavčič, Stokobeta, Švigelja, Štoka, Trčič in Urbančič, pa pozivamo, da najresneje trenirajo po že prej danih navodilih. Val atleti naj izvrše svojo polno atletsko dolžnost!

V Opafju se vrši mednarodni teniški turnir, na katerem sodelujejo tudi nekateri naši najboljši tenisist, kakor Palada, Tomica in Franjo Kukuljevič, Škifer in gospa Gostiša. Turnirja se udeležujejo tudi odlični igralci Čkosloslovske, Avstrije, Grčije, Madžarske in Italije.

32 prijav za prihajajočo olimpijado. Pred dobrim pol letom sta razposlala olimpijska odbora za berlinsko olimpijado in ono v Garmisch-Partenkirchen vabila na vse dele sveta za svetovno olimpijado leta 1980. Tedaj je bilo povabljenih 32 narodov. Doslej je odgovorilo 32 narodov, da se udeležijo s svojimi moštvi teh svetovnih tekem. — Sedaj sta bila povabljena še Egipt in Palestina, ker sta bila sprejeta na zadnji seji olimpijske odbora v Atenah. Vsega skupaj je bilo doslej povabljenih 35 narodov. No, če bi vse države prišle v Berlin, bi bil pa tudi v tem pogledu dosežen rekord.

Kongres sportnih mednarodnih zvez v Berlinu. O priliki prihajajočih olimpijskih iger se bodo vršili tudi različni kongresi mednarodnih sportnih zvez. Mednarodna boks zveza bo imela svoje zasedanje 8. avgusta 1980. Prav tako mednarodna plavalna zveza in mednarodna rokometna zveza. Točnejši terminov in dve zvezi še nista določili. Tudi vse ostale mednarodne zveze so bile povabljene, da bi imele o priliki olimpijskih iger svoje kongrese.

Za nemške bojne igre je prijavljenih ogromno število sportnikov. Te dni se prične v Nürnbergu nemške bojne igre, kar imenujejo Nemci svoje olimpijske igre, ki jih prirejajo vsa leta po vojni in katerih se morejo udeleževati samo Nemci bodisi iz rajna ali iz inozemstva. Na teh igrah tekmujejo v vseh sportnih panogah kakor na svetovnih olimpijskih igrah in še celo več panog imajo. Uspehi sicer ne dosegaajo svetovnih olimpijad, kar je povsem razumljivo, saj so to sami Nemci, vendar so na visoki stopnji in tudi udeležba ne značaja dosti za svetovnimi olimpijskimi igrami. Bo na letošnja nemška olimpijada največja predstavka nemških sportnikov za leto 1980.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Nedelja, 22. julija: 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika (Pustišče, Ljvko), 9.00 Verska predavanja (dr. p. Gvido Rant), 9.15 Prenoč in frančiškanske cerkve 9.45 Plošče 10.00 Predavanje za delavce: Trbovlje (Mirzel) 10.30 Sramel »Erika«, vmes poje samospeve g. Milan Jug 12.00 Reprodukcijska glasba 16.00 Odnosi med veterinarstvom in javnim zdravstvom v pogledu na vprašanje mesa in mleka in na njihov promet (dr. Stegu Josip) 16.30 Pevski zbor »Danica«, vmes plošče 20.00 »Sreča pred vrati«, radijska opereta, priredil in uprlišal Anton Balatka 22.00 Čas, poročila, plošče (valčki).

Ponedeljek, 23. julija: 12.15 Reprodukcijska glasba 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 12.00 Reprodukcijska gl. 13.30 Zdravniška ura (dr. dr. Margajna Bogomir) 20.00 11. propagandna ura »Zborov« 21.00 Magistrov sramel 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

NEDELJA, 22. julija: Belgrad: 19.00 Plošče 19.20 Predavanje 20.30 Pesmi 21.00 Francoska glasba 21.30 Narodne pesmi — Zagreb: 20.15 Orkestralni in klavirski koncert 21.15 Havaški trio — Dunaj: 17.05 Radijski orkester 19.25 Beethovnov koncert 20.05 Serenada — Budimpešta: 18.45 Madžarska glasba in ciganske pesmi 20.40 Koncert pevskih društev iz Keesemetu — Milan-Trst: 20.45 Operi »Bajazzo« (Leoncavallo), »Skrivnost« (Monteone) — Rim: 20.45 Griegov koncert — Praga: 19.05 Zdravna slovesnost 19.35 Zdravna glasba 20.40 Škef 21.10 Saksofon solo 21.25 Pesmi 21.40 Violinski trio — Brno: 20.30 Sramel — Varšava 20.12 Orkestralna glasba in petje 21.00 Vesela ura — Monakov: 20.00 Medolija l ritem (stari in novi pesni) — Frankfurt: 20.00 Opera »Othello, Verdi — Lipsko: 20.30 Plesna glasba — Bratislava: 21.30 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 23. julija: Belgrad: 18.30 Citraški kone. (Ivan Sklar) 19.00 Nar. pesmi 20.15 Alda, opera. Verdi, na ploščah — Zagreb: 20.15 Klav. kone. 20.45 Rad. ork. in vok. kone. 21.45 Plošče — Dunaj: 17.50 Iz tufinov 18.40 Zdr. kone. 21.45 Program po napovedi. — Budimpešta: 18.45 Sal. gl. 20.15 Operni ork. 21.50 Cig. gl. — Milan-Trst: 20.45 Ploščeska gl. 22.00 Klav. gl. — Rim: 20.45 Ploščeska gl. 22.00 Pestra ura — Praga: 19.10 Slovenska ura 20.25 Češka dežela 21.35 Češka snita za violino in čelo, Zieh. 22.15 Finske pesmi — Brno: 21.35 Iz čeških operet — Bratislava: 20.25 Klav. kvintet 21.25 Sramel — Varšava: 20.12 Lahka gl. in humor 21.12 Ork. in vok. kone. — Vsa Ilirija: 20.15 Humor ob Renu.

BANKA BARUCH

15. RUE LAFAYETTE

PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75

Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu. Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-04 Bruxelles.
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris.
HOLANDIJA: No. 1458-05 Ned. Dienst.
LUKSENBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Išče **hišna pomočnica**, 20—25 let, stara, z dobrim znanjem kuhanja in šivanja, zmožna perfektno slovenskega in nekaj nemškega jezika, s 1. septembrom za **švico**. — Plača švic. fr. 40.—. Pismene ponudbe na inž. F. Menzi, Maribor-Tezno

Službe isčejo

Kiparski in rezbarski pomočnik

izurjen tudi v pozlatastvu, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« v Ljubljani, št. 8178. (a)

Strokovnjak

mesarski in prekajevalski, dober nakupovalec, išče mesta kjerkoli. Ima tudi svoj obrtni list. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod »700—8174«. (a)

20 letno dekle

pridno in pošteno, želi službo. Ima veselje do otrok. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridno dekle« 8185. (a)

Postrežnica

starejša, zanesljiva, išče zaposlitve za malo odškodnino. Vešča kuhe in vseh hišnih opravil in pranja perila. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 8192. (a)

Mlinarski pomočnik mlad, išče službo. Nastop po dogovoru. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8199. (a)

Trgovska pomočnica želi takojšnje namestitve v kakolišnji specerijski trgovini. Gre tudi v trafiko. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridna in poštena« št. 8221. (a)

Prodajalka

pridna in poštena - išče namestitve v trgovini z meš. blagom. Najraje na deželi. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Vestna« št. 8301. (a)

Trgovski pomočnik marljiv in pošten, želi dosedanja službo premeniti v specerijsko ali mešano trgovino, najraje na deželo. Cenj. dopise prosi Janko Pajk, Planina pri Sevnici. (a)

Mlinarski pomočnik mlad, vojašine prost, zmožen vseh zraven spajajočih popravil — išče službo. — Vzemem tudi valjčni mlin v najem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. »200« 8306. (a)

Službodobe

Šofer ali delavec s tedensko plačo 300 Din, ki posodi 25.000 Din proti najboljši garanciji — se sprejme v tovarno. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Nastop takoj« št. 8205. (b)

Hlapca

vajenega kmetijstva in ki bi imel veselje do konj, sprejemem. Dvorje št. 41, Cerklje pri Kranju. Nastop 1. avgusta. Plača po dogovoru. (b)

Organist

se sprejme v službo pri župniji na Jezerskem. — Mesečna plača 400 Din, prosto stanovanje, drva, električna luč, možen postranski zaslužek. Nastop s 1. IX. t. l. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. VIII. t. l. pri župnem uradu na Jezerskem. (b)

Oskrbnik

za veliko posestvo, trezna, sposobna, energična in zanesljiva, ki se lahko izkaže z dobrimi referencami, se išče. Ponudbe naj se pošljejo skupaj s prepisi pričeval na upravo »Slovenca« Maribor pod »Vsestranski strokovnjak« št. 8204. (b)

Zastopnike

iščem v vseh krajih na Gorenjskem in v Ljubljani proti fiksnim plačam in proviziji. Dopise upravi Slov. pod »Agilen« 8143. (b)

Sobarico

popolnoma zdravo, vajeno čiščenja boljših sob, serviranja, pranja, likanja in krpanja perila — sprejme trgovska hiša. Vodovod in elektrika. Ponudbe pod »Spretna in vestna« 8209 upravi »Slovenca«. (b)

Pletilje

sprejme takoj M. Alešovec, Cankarjevo nabrežje št. 1/I. (b)

Sluga-inkasant

20 do 25.000 Din gotovine kavcije, dobi stalno službo. Plača 1200 Din in soba. Ponuditi pod »Vstopim takoj« št. 8235 upravi »Slovenca«. (b)

Sprejme se takoj

samska postrežnica, ki je dobra kuharica. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8232. (b)

Učiteljica k fantku

sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe z zahtevno plačo upravi »Slovenca« pod »Vzgojitelj in učitelj« št. 8231. (b)

Kmetijski fant

priden in veren, vajen konja in domačih popravil, se sprejme v Ljubljani. Ponudbe s popisom pošlji upravi »Slovenca« pod »Priporočam ga« št. 8238. (b)

Kuharica

samostojna gospodinja — srednjih let — se sprejme takoj ali avgusta. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje št. 8028. (b)

Komercijalist

prvovrstna moč, absolutno visoke trgovske šole, zmožen popola slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, po možnosti tudi italijanskega ali francoskega — z najmanj 5letno prakso, samostojen pri trgovskem poslovanju in spoznavanju blaga, predvsem kmetijskih pridelkov, zlasti pri nakupu raznega semena, fižola, žita, krompirja, sene itd., ki se je udeleževal tudi na zadružnem polju, doti takoj namestitve pri večji tržnici v Ljubljani. Ponudbe je poslati najkasneje do 1. avgusta t. l. na upravo »Slovenca« pod značko »Komercijalist 1934«—7942. (b)

Organist in cerkovnik samski, kateri je izučen krojač ali pa zna pletarsko obrt, se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Organist« št. 8126. (b)

Izurjene pletilje

ter preiavalke sprejme za stalno K. Soss, Mestni trg št. 18. (b)

Trgovski potnik

prvovrstna, pri speceristih dobro vpeljana moč, z dobrimi referencami, dobi mesto s fiksnim plačom pri tovarni hranil. Ponudbe pod »Vesten« št. 8182 na upravo »Slovenca«. (b)

Trgovski potnik

prvovrstna, pri speceristih dobro vpeljana moč, z dobrimi referencami, dobi mesto s fiksnim plačom pri tovarni hranil. Ponudbe pod »Vesten« št. 8182 na upravo »Slovenca«. (b)

Oskrbnik

za veliko posestvo, trezna, sposobna, energična in zanesljiva, ki se lahko izkaže z dobrimi referencami, se išče. Ponudbe naj se pošljejo skupaj s prepisi pričeval na upravo »Slovenca« Maribor pod »Vsestranski strokovnjak« št. 8204. (b)

Krojašk. pomočnika večšega vsakega dela — takoj sprejemem. Matija Drolic, Zagorje ob Savi št. 115. (b)

Šofer-mehanik

s triletno prakso, zmožen manjših kavcije, dobi takoj službo. Ponudbe pod značko »Pošten« št. 8263 upravi »Slovenca«. (b)

Zastopnika

za prodajo malinovca na Gorenjskem, sprejemem. Ponudbe pod »Nebenartikel« št. 8267 upravi »Slovenca«. (b)

Dekle

zdravo in pošteno, vajeno samostojne kuhe — se sprejme k trčlanski družini s 1. VIII. 1934. Ponudbe pod »Zdrava« 8266 upravi »Slovenca«. (b)

Ubojljivo služkinjo sprejme krščanska družina za vsa gospodinska dela in kuho. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8277. (b)

Čevljar. pomočnika za šivano in zbito delo — sprejemem takoj za stalno. Fr. Plevčak, Celje, Gosposka 9. (b)

Pletiljo

sprejme M. G. Plahutar, Celje, Sp. Hudinja 29. (b)

Išče se strokovnjak sposoben za vodstvo večje čevljarške obrate. Biti mora krščanskega mišljenja in ne nad 40 let star. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sposoben« št. 8296. (b)

Hišnico

ki se dobro razume na izdelovanje čajnega masla — sprejme Uprava Dobra barona Ottenfelsa, Bežanec, pošta Pregrada. (b)

Vajenci

Učenko v trgovino mešanega blaga, z vsjo oskrbo v hiši, takoj sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena 20« 8237. (v)

Vajenec

stanujoč v Ljubljani, se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod šifro »Hrana v hiši« 8183. (v)

Vajenko

za modistinjo takoj sprejemem. Gosposka ulica 5. v

Učenca

za pleskarstvo in slikarstvo sprejme Devetak Rudolf, Moste, Predovičeva št. 46. (v)

15 leten fant

zdrav, močan, z 2. razr. meščanske šole — išče mesto mesarskega vajenca. Nastop takoj. Vprašati pri Jos. Kranjcu, Arjavas, Petrovčev pri Celju. (v)

Sedlarskega vajenca sprejme takoj Viktor Klešnik, Poljanska cesta št. 49, Ljubljana. (v)

Stanovanja

ODDAJO: Trisobno stanovanje z vsemi pritliklinami, lepo, parketirano, vodovod, elektrika, poceni oddam za avgust. Glince, Costa II, št. 2. (f)

Brezplač. stanovanje v novi stavbi blizu Celja, kuhinjo in sobo, dobila zakona. Prednost imajo upokojenci. — Vprašati: Kosmač, modistinja, Celje

Trisobno stanovanje elegantno, s kopalnico — se odda za 1. VIII. (500 Din.) Naslov: Trafika, Miklošičeva cesta 34. (f)

Štirisobno stanovanje parketirano, s kopalnico in vrtom, se odda. Šmartinska cesta 15. (f)

Enosobno stanovanje s kuhinjo in sobo oddam. Rožna dolina c. VI. št. 4. (f)

Dvosobno stanovanje lepo, vrt, oddam za 300 Din oktobra; četrt ure od Kolinske tovarne. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8155. (f)

Dvosobno stanovanje s pritliklinami se odda s 1. avgustom. — Področnik cesta IX/28. (f)

Dve stanovanji

enosobno in trisobno oddam. Zeljarska ulica 11. Kozleja. (f)

Dvosobno stanovanje moderno, pritlikline, oddam s avgustom. Podatki v gostilni »Pri Jerneju«, Sv. Petra cesta 85, Ljubljana. (f)

Štirisobno stanovanje vse pritlikline in komfort, v bližini Figovca, v prvem nadstropju, se odda s 1. avgustom ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8273. (f)

Enosobno stanovanje oddam. Rožna dolina c. št. III. št. 7. (f)

Trisobno stanovanje s pritliklinami, 2 sobi brez pritliklin, za pisarno ali samca, se za 1. avgust odda v Slomškovi ulici. Več pri kamnoseški Vodnik. Kolodvorska. (f)

Sobo s štedilnikom oddam. Zg. Šiška, Kosovo polje 210, Vila Mido. (a)

Opremljeno sobo v Fignerjevi ulici 13, I. oddam s 1. avgustom stalnemu najemniku. (s)

Opremljena soba z vso oskrbo se odda dvema dijakoma po 400 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8153. (s)

Prazna soba se takoj odda. Bolgarska ulica 24/I. (s)

Dve sobi v centru mesta (v bližini kavarne »Evrope«) oddam za pisarno ali stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8184. (s)

Opremljena soba s posebnim vvhodom se odda s 1. avgustom. — Sprejme se gospod ali gospodična. Novi Vodmat, Na klančku 1. (s)

Prazno sobo solnčno in zračno oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8246. (s)

Lepo opremlj. sobo oddam dvema gospodoma eventualno tudi trem po nizki ceni za 1. avgust. Cegnar, Svabičeva ulica št. 1. (s)

ISČEJO:

Stanovanje vključno svetle poslovne prostore, tri do štiri sobe s pritliklinami; ev. stanovanje dveh sob in pritliklin ter eden ali dva lokala na dvorišču ali podkletno v velikosti 40 do 50 m² na prometni točki v Ljubljani, se išče za 16. september, oziroma 1. oktober. Ponudbe na R. & Z. Pajk, konfekcija moškega perila, Celje, Vodnikova 11. (c)

Preprosta samica želi preprosto sobico v podstrešju ali v podzemlju. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samica« — 8154. (c)

Prazno sobo blizu Sv. Krištofa — išče gospa, ves dan odsotna. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Odsotna« št. 8193. (c)

Vnajem

ODDAJO: Trgovino na deželi na prometnem kraju, z mlekarjo v hiši, poleg postaje, tovarne, potrebno ca. 30.000 Din, ostalo na obroke, oddam v najem. Ponudbe upravi »Slov.« v Celju pod »30.000 Din — 8180«. (n)

Gostilna s pripravo za izdelovanje sodavice, na prometnem kraju v Hrastniku, kjer se nahaja premožkopna, kemična in steklarska tovarna, se odda na račun ali v najem, ali se z malim posestvom zamenja. Naslov se pošlje v upravi »Slovenca« pod št. 8245. (n)

Parno pekarijo vpeljano, na prometni cesti, tik Ljubljane, oddam agilenemu strokovnjaku. — Dopise pod »Kavcija potrebna« št. 8234. (n)

Delavnica primerna za kleparja, se takoj odda v najem. Poizve se: Sv. Petra cesta št. 34. (n)

Lokal z izložbo in pisarno oddam. Tyrševa 36. (n)

Staroznansko gostilno in specerijsko trgovino (event. mesarijo) oddam podjetnemu najemniku s kavcijo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 8268. (n)

Zasluzek

Velik zaslužek brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopise z znamko za odgovor nasloviti na: Perrson, Ljubljana, poštni predal 307. (n)

Posestva

Na hranilne knjižice vseh zavodov zidam nove hiše. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Sigurni denar« 8133 (p)

Redka prilika! Hiša s prav dobro vpeljeno gostilno v Mariboru se radi smrti poceni prodaja. Dopise pod »1000—8175« upravi »Slovenca« v Mariboru. (p)

Posestvo ali parcele za stavbišče naprodaj. Spodnje Radvanje 85, Maribor. (p)

Večje posestvo in dobro vpeljano gostilno »Pri Benku« v Križah pri Trzinu dam radi smrtne primerne pogodbi po ugodnim pogojem v najem. Več se izve pri Marici Marenčič, Kranj 22. (p)

Ugodna prilika! Kdor rabi gotovino! Kupi večje posestvo v lepem kraju in bremen prosto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ravnina 8161«. (p)

Trgovska hiša dobro vpeljana, v lepem kraju Štajerske, sposobna za vsako trgovino ali industrijo, se prodaja. Naslove zainteresirani upravi »Slov.« pod »250—8116«. (p)

Redka prilika za naložbo denarja! Pod ugodnimi pogoji naprodaj bivaš Peterčev posestvo na Dunajski cesti 41. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Redka prilika« št. 8257. (p)

Posestvo 11 in pol orolov, Sv. Peter pri Mariboru, sadonosnik, njive, gozd, pašniki, stanovanjsko in vinarstvo poslojpe, hlevi, vse arondirano, 45 minut od Glavnega trga, 15 minut od mestne avtobusne postaje, naprodaj. Vprašati: Maribor, Aleksandrova cesta 57, I. vrata 3. (p)

Hišo pripravno za mesarijo, tik farne cerkve, kupim. Plačam v gotovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8114. (p)

Stavbišča na vrelcih termalnega kopalnišča v Laškem ugodno prodam. Mihael Hrastnik, Brstnik, Laško. (p)

Kupim dvostanovanjsko ali večjo enostanovanjsko hišo, s hipoteko, na periferiji, v Rožni dolini, na Glincah ali v bližnjem delu Bežigrada. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dom« 8083. (p)

Parcelo z začetno stavbo, na periferiji Ljubljane, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8191. (p)

Lepa pritlikna hiša z lepimi trgovskimi lokali, na najbolj prometnem prostoru v Ljutomeru, v kateri se je nad 40 let vodila manufakturna, galanterijska in specerijska trgovina, v zadnjem času pa vsled rodbinskih razmer opustila — se pod ugodnimi plačilnimi pogoji prodaja ali da agilenemu trgovcu v najem. V hiši so lepe prostorne kleti in drugi primerni prostori, ter bi se razen navedenih trgovin lahko vpeljala še trgovina s poljskimi pridelki in eksportu sadja. Ponudbe pod: R T 150/8170 upravi »Slovenca«. (p)

Dva lepa vinograde v ljutomerskih gorah, v najbolj lepih legah, nasajena z najfinjšimi sortami, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji prodajata. Ponudbe na: R T 150/8170 upravi »Slovenca«. (p)

Nova, lična hiša 10 minut od tramvaja, v Ljubljani, južna lega, tri sobe, kuhinja, pritlikline, vrt in kos hriba, za 90.000 Din naprodaj. Vknjižba Kmetijske 25.000. Ponudbe pod »Ličen dom 90« 8188 upravi »Slovenca«. (p)

Trgovska hiša v centru Ljubljane naprodaj. Dopise pod »Gotovina« 8236 upravi »Slovenca«. (p)

Dvodružinska hiša lepa, nova, se takoj prodaja. 20 minut od državnega mostu Maribor. Pojasnila: Mihelak, Rimska št. 5, Ljubljana. (p)

Stavbne parcele ugodna cena — naprodaj pri postaji Gorenja vas-Reteče. Naslov v upravi »Slovenca« št. 8225. (p)

Pozor, kupci! V Celju na sodišču, soba št. 4, se bo prodala potom javne dražbe nova dvostanovanjska hiša po nizki ceni. Hiša je pri Sv. Juriju ob Južni železnici. Poizve se pri Julki Zidanik, Sv. Jurij ob Južni železnici št. 29. Kupci naj se zglašajo takoj. (p)

Hišni posestniki Preden se odločite svojo hišo popraviti in preplepskati — zahtevajte cene najfinjših barv in lakov v trgovini barv in lakov

R. Haifer, Šiška, Celovška cesta 61.

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srebrne krone staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod v Vidovdanske ceste ori gostilni Možina

Zlato, srebro, platin kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska Alifnerija zlata, Orožnova ul. 8.

Enodružinsko hišico eno uro od Ljubljane — poceni prodam. Poizve se v gostilni Križnik, Vič. p

Stavbišče za vilo na Bledu! V Zelečah na Bledu z razgledom na jezero in vse planine proti severu se prodaja stavbišče za vilo v izmeri 3519 kv. m, ev. tudi v manjših kosih. — Ponudbe in event. vprašanja je staviti na pisarstvo dr. Modice Ivana, odvetnika v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 5 do 25, julija 1934. (p)

Nova hiša 2 sobi, kuhinja in pritlikline, z lepim vrtom, naprodaj tudi za hranilne knjižice. Poizve se v Mariboru, Vrtna ulica št. 12, pisarna. (p)

Hiša z nekaj sobami in velikim zelenjavnim vrtom, ugodno naprodaj v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8260. (p)

Hiša s tremi stanovanji ugodno naprodaj. Št. Vid 33 nad Ljubljano. (p)

Novo hišo z vrtom prodam. Podgora št. 38, Št. Vid nad Ljubljano. (p)

Dvostanovanjska hiša nova, v Mariboru, se prodaja ali zamenja za enako v Ljubljani. Naslov pove uprava »Slov.«, Maribor pod št. 708. (p)

Nova hiša s tremi stanovanji in trgovskim lokalom, na prometnem kraju, naprodaj. Poizve se v upravi »Slov.« Maribor pod št. 807. (p)

Majhno posestvo lepo, blizu Maribora — ugodno naprodaj. Plačilo: polovico v gotovini, ostalo v hranilnih knjižicah ali na obroke. Vprašati pismeno ali osebno dopolne. Jože Vošnjakova ulica 21-II., Maribor. (p)



»Povej mi, draga, kdo ti je vendar Tvoje stanovanje tako udobno in okusno opremito s pohištvo, ki še danes po petih letih uporabe izgleda kot novo?«

»No, to pa sedaj res ni več težko. Pri tvrdki Erman & Arhar v St. Vidu imaš največjo izbiro že izgotovljenega, res solidnega pohištva po nizki ceni in po ugodnih plačilnih pogojih. Vsakih 12 minut imaš zvezo iz Ljubljane ter se za Din 3,- pelješ s tramvajem v St. Vid, kjer si ogledaš v tovarni Erman & Arhar stalno razstavo najraznovrstnejšega pohištva. — Tudi Ti boš srečno in zadovoljno živela v udobnem stanovanju, ki ga najceneje opremi

tovarna pohištva

ERMAN & ARHAR

Št. Vid nad Ljubljano

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblčila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Specijalna čokolada

za kuho in turiste ter Bizjakovi kekci po izredno ugodni ceni samo pri Kovacič, Miklošičeva cesta 32. (l)

Poceni aparati!

Priličen nakup, specialno izdelovanje in skladišče za amaterje. Foto Mayer, Maribor, Gosposka št. 2. (l)

Jahalna kobila

polkrvna, angleška, 8 let stara, porabna tudi za vsako vožnjo, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8089. (l)

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13. (l)

Kovčke za potovanje

vseh vrst, vseh velikosti, kakor tudi denarnice, listnice, nahrbtnike nudi po najnižjih cenah Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (l)

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6. (l)

Weeckovi kozarci

za vkuhanje sadja in soljiva so nedosegljive kakovosti. Cenike pošilja zastonj JOSIP JAGODIČ CELJE Glavni trg Gubčeva ul. (l)

VINA

Vam nudi Centralna vinarna v Ljubljani v svoji posodi najugodnejše (l)

Sivo semensko ajdo

zdravo, čisto ter zanesljivo kaljivo oddaja najceneje tvrdka (l)

A. VOLK

Ljubljana, Resljeva c. 24 (l)

ABC

Ljubljana, Medvedova c. 8. Telefon 24-44 (poleg gor. kolodvora). (l)

Prodamo:

Avtomobile, motorna in navadna kolesa, šivalne stroje, pisalne stroje in mize, Wertheim blagajne, kavarniški inventar, trgovske opreme, pohištva, žel. zložljive postelje, izložbene omarice in plahte, solnčnik za vrt, dinamo 1 HP, peč za kopalnico, aparate za elektriziranje, daljnogled, gramofone itd. (l)

Sprejemamo

v prodajo vse vrste premetenja pod najugodnejšimi pogoji. (l)

Mizarji!

Stavbeno okovje, jekleno orodje izberete tudi na knjižnice najceneje pri „JEKLO“ LJUBLJANA, Stari trg (l)

Palice za metle

jelove — prodam izredno poceni v vsaki množini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Palice« 8253. (l)

Dva šivalna stroja

za ceno 420 in 500 Din naprodaj. Tržaška št. 23, Glinice. (l)

Naprodaj

omara, postelja, nočna omarica in miza. Zamenjani fotoaparati za kolo. Puclova 60, Sp. Šiška. (l)

PREMOG drva

Telefon 3934 SLOVŠA Kolezijska 19 (l)

Parkete

hrastove in bukovne, vseh dimenzij in kvalitete, garantirano pravilno usušenje, dobavljiva tudi proti bančni dobropisom tvrdka Remec-Co., Duplica pri Kamniku. (l)

Sladke melone

kg 3 Din, debele namizne hruške, jabolka 2,75 Din, paradiznice, paprike, razpošilja košare po 35 kg franco vsaka železniška postaja G. Drechsler — Tuzla. (l)

Krojaško mizo,

v kateri se tudi lahko spi, sobno kredenco in otroški stol z mizico poceni prodam. Cegnar, Švabičeva ulica 1. (l)

Otroški voziček,

(200 Din), šivalni stroj in plinski rešo — naprodaj. Ogledati pri tvrdki »Promet«, Napoleonov trg 7. (l)

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen — ugodno naprodaj. Celje, Nova vas 48. (l)

Velike žitne predale

in kompletni komat, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8303. (l)

Plemenski telci

(montafonske pasme), ena 8 mesecev, druga 6 tednov stara — ima naprodaj pristava hotela »Slon« v Ljubljani. (l)

Denar

Posredujem denar na hranilne knjižnice velikih denarnih zavodov Rudolfa Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

35.000 Din v gotovini

iščem proti ugodnim obrestim in vknjižbo na prvo mesto za takoj. Ponudbe pod »Sigurnost« št. 8244. (d)

5000 Din posojila

za pol leta, proti 10 odst. obrestim, iščem za napredovanje idočih trgovine. Garancija: Poštenje. Ponudbe pod »Posojilo« št. 8190 upravi »Slovenca«. d (d)

Kredit

v višini 325.000 D. iščem. Sigurnost in dobre obrestil. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »1001« št. 8163. (d)

Posojila

dajemo na hranilne knjižnice velikih denarnih zavodov proti 9% obrestim letno. Ravno tako iste kupujemo in prodajamo. Hitro in točno poslovanje. (l)

Pučka štediona

Zagreb Naš zastopnik za dravsko banovino je: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica 12. — Pismeni odgovor 3 Din v znakmah. (d)

Kupim knjižice

vseh ljubljanskih in podeželskih zavodov. Ponudbe z navedbo zavoda in cene upravi »Slovenca« pod »Vsaka vloga« 8252. (d)

Hranilne knjižice

Sentjernejske ljudske in Mestne hranilnice v Ljubljani — prodam. Ponudbe pod »250.000« št. 8248 upravi »Slovenca«. (d)

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40, kupuje in prodaja hranilne knjižice denarnih zavodov dravske banovine. Plača najboljši in v gotovini. Za odgovor 3 Din v znakmah. (d)

Auto-motor

Avto »Ford« 25 tonski, na 6 koles, v dobrem stanju, prevožen 60.000 km, po nizki ceni naprodaj. Andrej Veršnik, Solčava. (l)

Motorno kolo B. S. A.

250 ccm, v brezhibnem stanju — poceni prodam K. Kostanjevec, trgovina, Sv. Marko 22, Ptuj. (l)

»Indian« motocikl

750 ccm, s prikolico, v najboljšem stanju, s plačano takso, in tvorniško nov B. S. A. motocikl — 350 ccm, model 1934 — ugodno prodaja Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa cesta 21. (l)

Razprodajamo

prvovrstne automobile — nove in rabljene, za vsako sprejemljivo ceno, radi opustitve prevelike zaloge. »Sikora«, Ljubljana — Cesta na Rožnik 19. Ne zamudite ugodne prilike! (l)

Pouk

Abiturient odličnjak, bi instruiral na doželi radi počitnice za malenkostno nagrado. Pišite: Dolinar, Lucine, Gorenjavas. (u)

Christofiov učni zavod

Ljubljana. — Najstarejša privatna enoletna trgovska šola, vpisuje ves julij dnevno na Domobranski cesti 15. — Stenografija, slovenska, nemška, trgovski predmeti, strojeopisje, jeziki. Vpisnina 30 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni popust. Zahtevajte prospekte. (u)

Kako postaneš šofer?

Če se vpišeš v J. Čehovo šolo, šola na Tyrševi cesti 36, ki ti pošlje na zahtevo prospekti za št. (u)

ŠOFERSKA ŠOLA

L. Gaberšček, bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica, Garaža Stupica. (u)

Širite »Slovenca«!

Gramofon

(His Masters), stoječe lešeno ogrodje s krasnim zvokom in lesena omarica z nad 100 ploščami — ugodno prodam. Pismena vprašanja na upr. »Slov.« pod št. 8291. (g)

Muzika

zaloga klavirjev in pianinov, preje: Sv. Petra cesta 40 — sedaj Knalljeva ulica 4 — se priporoča za cenj. naročila. (g)

Harmonij

rabljen, poceni naprodaj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Harmonije« 8151. (g)



Poizvedbe

Izgubil se je pes volčjak v okolici Tomačevega. Ima pasjo znamko s številko 1079. Dotičnega, ki ga ujame, prosim, da ga pripelje v gostilno pri Nacetu, Ljubljana, Šmartinska 3. (e)

Prireditve

Danes, 22. julija vsi v Tomačevu k »Kovaču«, kjer bo igrala slavna Mengeška godba na vrtu, kjer bo mnogo zabave in dobra postrežba. Vabita Martin in Režika Gorjanc. (h)

Obri

novi, primerne za vsako cerkev ali kapelo — se prodajo za 15.000 Din. Naslov v upravi »Slov.« Maribor pod št. 709. (g)

Harmonij

dobro ohranjen, ameriški sistem, 6 spremenov, in vse note, zbrane v 30 letih, prodam. Latinske maše, Cerkveni glasbenik, Praeludiji, Pevec ter razne cerkvene in posvetne pesmi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8068. (g)

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilba za modroce in blaga za prevleke pohištva. (h)

Mlin Josip Rosenberg

menja zopet letos v polnem obsegu vse vrste žita in daje najvišje odstotke. (l)

ŽEMPERJI

za odrasle po 29 Din dobite samo v Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ul. 15 (l)

Zahvala

Za obilne dokaze sočustvovanja ob priliki smrti moje nepozabne svakinje

Marije Zupančič

izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujem č. duhovščini, posebno g. patru dr. Romanu Tomišku za dušno tolažbo, č. sestram usmiljenkama, ki sta ji ob kratkem, mukepolnem trpljenju, lajšali težko stanje, ter vsem znancem in prijateljem, ki so mojo nepozabno pokojnico spremlili k večnemu počitku. (u)

FRANJA ZUPANČIČ.

+

Zalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je gospodična

ANA MIKLAVČIČ

kuharka

dne 20. julija ob 8 zvečer, po dolgem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 45. letu starosti, bogovdano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice bo dne 23. julija 1934 ob 2 popoldne iz mrlišnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. julija 1934.

Zalujoči bratje in sestre.

Elektro-motorji

novi in rabljeni za vse napetosti vedno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popravilne dinam, autodynam, elektro-motorjev ter vseh elektr. aparatov. (g)

FRANJO PERČINLIČ

elektro-podjetje Ljubljana, Gosposvetska 16 Telefon 29-71

Pohištvo

dobite najceneje, na obroke in hranilne knjižice — samo pri mizarstvu »Sava«, Kolodvorska 18 in Miklošičeva 6. (g)

Spalnice

moderne, iz orehove koronine, pleskane in kuhinjske opreme ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Komenskega ulica 34. (g)

Pozor!

Politrane spalnice v moderni izdelavi od 3500 Din naprej, ter različno pohištvo dobite po jako nizki ceni edino pri Gospodarski zadrugi, Vegova št. 6. (g)

V zalogi imam

pohištvo za spalnice in kuhinje, solidno izdelane in po nizkih cenah. Priporočila se mizarstvo Fr. Tomšič, Zg. Kaselj, D. M. v Polju. (g)

Razno

Desmrtno oskrbo

dam za 25.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Državni uradnik« št. 8197. (r)

Za kapital 30.000 Din

proti vknjižbi dobi dobra ženska srednjih let domstno oskrbo. Naslov v upravi »Slov.« pod »Lepo ravnanje« 8117. (r)

.....

Inserirajte

V

„Slovenca“!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Prereditve za vse velike razstave otroških in igračnih vozil, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne „TRIBUNA“ P. Batelj, Ljubljana, Karlovska c. 4 Najnižje cene! — Cenik franco.

Ali ste že poravnali naročnino?

Plise

za volane v različnih gubah

Specielni entel oblek, volan, šalov itd.

Ažuriranje — predtiskanje.

Vezanje monogramov, zavos, perila.

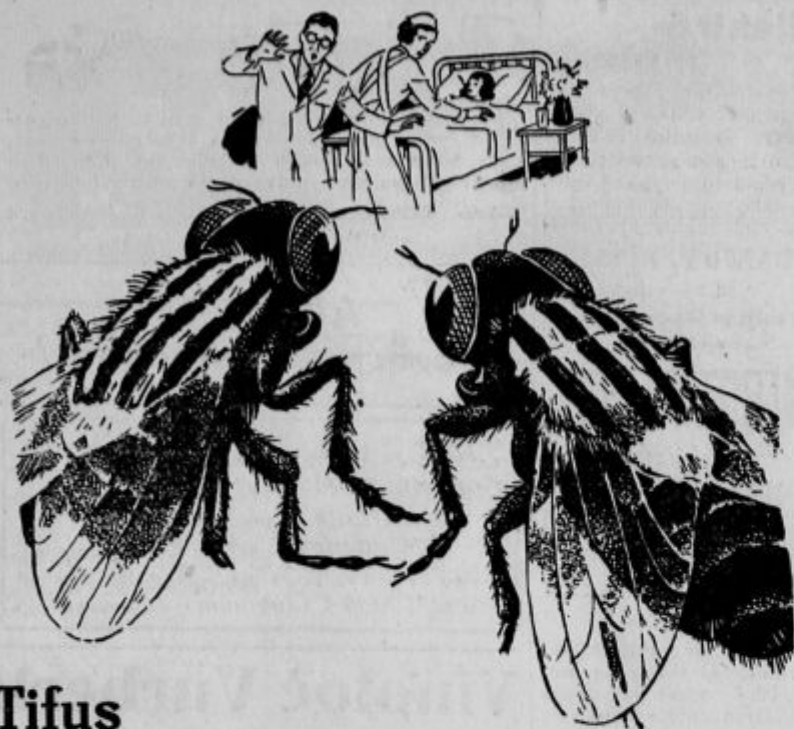
Navaden lin entel vložkov in cipk. — Hitro, fino in poceni!

Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Strujski)

.....

.....

.....



Tifus prenašajo muhe

... toda muhe zanesljivo uniči „FLIT“

Kdo ve, odkod je prišla muha, ki je pravkar sedla na rob čaše, iz katere pijete? Morda je medtem sedela na izmečkih bolnika. Tako pride tifus v Vaš dom. Muhe zanesljivo uničite s „FLITOM“. Zahtevajte izrečno „FLIT“ ne zadovoljite se z imitacijami. „FLIT“ ne maže obleke, ne zaves ali namiznih prtov. Zahtevajte rumeno ročko s črnim robom in s sliko vojaka.

„FLIT“ je originalen samo v zaprtih ročkah.



FLIT
ZAŠČENI ŽIG
samo v originalnih ročkah

Pazi: „FLIT“ sedaj prijetneje diši!

Naznanilo preselitve.

Svojim cenjenim odjemalcem in slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svojo trgovino z modnim in manufakturnim blagom iz Aleksandrove ceste št. 13 v **Gosposko ulico št. 1**. Ob tej priliki se za dosedaj mi izkazano naklonjenost prav prisrčno zahvaljujem in prosim, da se mi isto blagovoli še nadalje ohraniti.

Priporočam se za cenjeni obisk in ostajam z odličnim spoštovanjem

I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor, Gosposka ul. 1

Grozdja več vrst

prvovrstnega, astalskega, namiznega, večje količine, bo imela naprodaj koncem julija uprava dvor. posestva v Demir Kapiji v Južni Srbiji. — Kupci grozdja naj se obrnejo za pojasnilo in ceno direktno na

Upravo dvora Nj. Vel. kralja v Belgradu
Krunska ulica št. 1.

Simončič Maks:

Galicija

26

Še v snu se stiskamo drug k drugemu, da se nekoliko ugrejemo, kajti mokra ilovnata zemlja pod nami je skoro bolj mrzla kakor zrak nad nami.

Zbudi me glasno kričanje, spremljano s krepkimi brcami. Pogledam: tik mene prekljast topničar. Urno se umaknem njegovi sumljivo dvignjeni kompeti in sedem kraj poti.

V pletenih košarah nosijo mimo nas naboje in jih odlagajo poleg topov v obširno vdolbino, izkopano ponoči.

»Prekljicana evinjarija,« godrnja Zmuzne. »Prav pod nos nam vlečejo tega zlodja. Naj butne vanj pošena ruska granata, pa se sam vrage ne bo spoznal v tej godlji.«

V majhnem gozdiču, kakšnih sto korakov pod nami, se je utaboril Ličan z dvema kotloma kave. Vsak jo lahko dobi, kolikor hoče. Kovač deli cigarete. Vsak mož dobi deset komadov, podčastniki petnajst. Še celo ruma ne manjka.

Zadovoljni lezemo nazaj in posedamo okoli naše ropotije. Roke stiskamo k skodelicam z vročo kavo, da si ogrejemo premrzle prete, hrbte pa obračamo proti soncu, ki počasi leze izza gričevja. Vseokrog tiho in mir, samo nekeje v dolini se razlega zateglo, hripavo pasje lajanje.

»Če ne bo hujšega, bi prav rad tukaj počakal konec vojne,« se smeje Zgur in zadovoljno puha goste oblake dima skozi razširjene nosnice.

★

Le počasi se budi fronta. Tu in tam posamezni streli iz pušk, katerim odgovarja zamolklo regljanje strojníc. Pa vse spet

hitro zamre v jutranji megli, ki se še vedno plazí nad dolino.

»Najpametnejše je, da še malo zaspimo!« svetuje Skočir in se zavija v svojo razdrapano odejo. »Ura je šele osem in pred deseto Rusi ne začnejo.«

Uiiiit! zastoka v tem hipu v zraku in se raztresne z zamolklim pokom desno od nas. Visok, temnorjav steber preši plane proti nebu in se razprši daleč naokoli.

»Glej ga vraga,« zarenči Skočir in plane pokoncu. »Ali so izgubili pamet!«

»Škandal res! To je proti vsem predpisom,« se norčuje Zgur, ki še vedno lenuhari s cigareto v ustih. »Uradne ure od 10—12 in od 2—5, izven teh ur obiskov ne sprejemamo.«

Uiiiit! mu odgovarja kakor v posmeh, sikne mimo nas in se zarine nekam v vzhodnje hriba. Za njo druga, tretja... Mirno, v kratkih presledkih. Uiiiit-bam, uiiiit-bam! Desno, levo, epredaj, zadaj. Blatna, ilovnata zemlja, pomešana s kamenjem in železnimi drobeci, frí po zraku, pada nazaj in nam pljuska v obraz. Nekdo kriči... Vedno bliže prihajajo izstrelki; počasi sicer, kakor da nam pušajo še nekaj časa v premislek, vendar pa z natančno odmerjeno brzino.

Uiiiit-bam!

Nekaj me sune v tilnik in mi butne glavo z vso silo ob tla. Zvalim se v stran. Oči in usta so mi polna prsti in blata. Hrčim in pljujem in si z rokavom otiram obraz. Oči se mi solzijo, da jih ne morem odpreti. Počasi pojenjuje bolečina. Pogledam: ne daleč od mene razmesarjena kepa mesa. Vidim tovariše bežati vzdolž hriba, toda vespoved se odpira zemlja, jim suje prst v obraz in jim zapira pot.



GRITZNER
POKROMANA KOLESA
Najboljši
šivalni stroji „ADLER“ in „GRITZNER“
po izredno nizkih cenah
samo pri trdki
JOSIP PETELINC - LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, za vodo.
Vedelna garancija! Poup v umetnem vezanju
brezplačno! Telefon šte. 2913.

Veliko znižanje cen!

Cenjenim gg. zdravnikom naznanjamo, da smo našim proizvodom znatno znižali cene, da ustrezemo tukajšnjim odjemalcem. V sled tega stane v naših lekarnah med drugim:

- | | |
|--|---------|
| 1 orig. stekl. Sirolin »Roche« Sirup proti vsem obolenjem dihalnih organov | Din 36— |
| 1 orig. stekl. Tonikum »Roche« sodobni roborans | Din 38— |
| 1 orig. stekl. Digalen »Roche« klasično sredstvo za srce | Din 30— |
| 1 zavitek Allonal »Roche« sredstvo za pomirjenje in uspanje | Din 28— |
| 1 zavitek Isacen »Roche« mlo sredstvo za čiščenje z zanesljivim uspehom | Din 22— |
| 1 zavitek Sedormit »Roche« sredstvo za pomirjenje in uspanje | Din 32— |
| 1 zavitek Saridon »Roche« odlično sodobno sredstvo za ublažanje bolečin | Din 20— |

„Slavija“ d. d. - Drogerija na debelo - Novi Sad

zastopnik tovarne

F. Hoffman - La Roche & Co., A. G., Basel 2, Švica

Oglas reg. pod S. Br. 14036/934

AKO ŽELITE, DA BO VAŠ OTROK ZDRAV IN VESEL,

mu dajte »Energín« za krepitev krvi, živcev in teka. »Energín« krepi kri, jači živce, dela apetit, pospešuje razvoj otroka. Otrokom trikrat na dan po malo žličko okusnega »Energína«.

»Energín« se dobi v vseh lekarnah v polilitrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

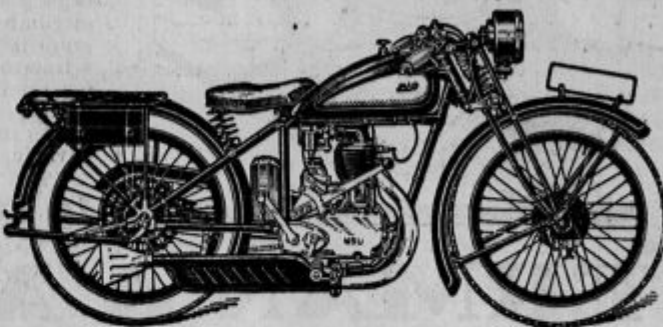
V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

MIZARSKO PODJETJE RUDOLF KOMPARA

Aleksandrova c. 48, MARIBOR

Moderne notranje opreme sob, salonov, pisarn — portalov in vsa stavbena dela kakor okna, vrata itd. — Zaloge pohištva lastnega izdelka. Izvršujem po lastnih načrtih ter jamčim za solidno delo.



Vi ste
prosti!

Vi ste
neodvisni!

Vi se lahko kretate, kjer se hočete in kadar se hočete na motornem kolesu N. S. U. in na motociklu NSU. Kadar hočete, lahko potujete in kadar hočete, lahko počivate. Vi ste neodvisni od različnih vozniš redov, poleg tega Vas pa še potovanje gotovo nič ne stane, ker potroši n. pr. motorno kolo NSU na 100 km manj kot 2 litra bencina

V Jugoslaviji imamo skladišče, kjer prodajamo, radi upeljave, pod nakupno ceno.

Pišite nam takoj in mi Vam bomo poslali naše najnižje cene.

NSU-D-RAD Vereinigte Fahrzeugwerke A. G.
Neckarsulm (Württemberg).

ŽIMA

za žimnice in drugo mehko opremo mora biti obdelana s specialnimi stroji. Tako obdelana žima odgovarja vsem higijenskim zahtevam, ni mastna, ker je dobro prekuhana, je brez duha ter onemogoča molje in drugo golazen. Največjo izbiro tovrstne žime Vam nudi po najnižjih cenah samo trdka

J. KNIFIC tovarna **Stražišče pri Kranju**
za žimo

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.



Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.



Užaloščeni in potrti javljamo, da je naša ljuba mama, gospa

Ivana Erbežnik

trgovka

v soboto, dne 21. julija, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 22. julija ob 5 popoldne iz hiše žalosti Gospodstva cesta št. 16.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 28. julija ob 7 v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Rodbina ERBEŽNIK.

in Omahen. Pokopali smo ju v gozdiču. Skočirja brez roke, kajti nismo je mogli najti.

★

Ure se vlečejo naprej počasi kakor dnevi. Kmalu popoldne so nas pričeli Rusi spet obstreljavati, toda brez posebne škode.

V mraku so nam privlekli iz doline žganja. Vsak mož je dobil polno čutaro in četrt hleba kruha. Večerja je izostala...

Zdaj ležimo zaviti v raztrgane cunje in drem-ljemo.

Čakamo nadporočnika, ki je odšel nekam v dolino. Pravkar se vrača z narednikom Zahrastnikom.

»Auf!«

Okomatamo se kolikor mogoče tiho in stopamo navzdol proti gozdiču, kjer zavijemo okoli hriba. Pred nami zazija dolina, pusta in temna, osvetljena samo tu in tam z bežnimi bliskovnimi svetilnicami. Previdno se plazimo dalje in stopamo v precej globok jarek, izkopan prejšnjo noč. Iz prvega v drugega in tako dalje, dokler ne dospemo prvi do desnega zavinka, kjer se utaborimo. Neprekopano zemljo med enim in drugim delom jarka si moramo zdaj sami izkopavati. Z malimi lopatami, ki jih imamo obešene za pasom, režemo mehko, ilovnato zemljo in jo z rokami polagamo vrh jarka. Delo je zamudno, kajti vsak ropot je prepovedan. Kdor konča, si skuša v temi kolikor mogoče udobno urediti svoj kotiček, kjer kmalu zadremlje.

Zaviti v odejo buljim v praznino. Daleč onstraj doline je vse nebo ožarjeno s krvavoderčim svetlom, iz katere štrli ostro očrtano hrbtišče gričevja.

Enakomerno drdranje strojníc me utruja. Zlek-nem se kraj Strgulca, ki čepi ves sključen v kotu in moli, zaviti v šotorovino, na katero si je prišil odejo.

(Dalje sledi)